



RELIGION I DANMARK 2010

EN E-ÅRBOG FRA CENTER FOR
SAMTIDSRELIGION



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

ISBN 978-87-989671-9-4



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

RELIGION I DANMARK 2010: EN E-ÅRBOG

INDHOLDSFORTEGNELSE

0. INTRODUKTIONSAFSNIT	6
0.1. RELIGION I DANMARK 2010: EN INTRODUKTION	6
0.2. BEGREBSFORKLARINGER	12
0.3. DANMARKSKORT OVER GODKENDTE/ANERKENDTE TROSSAMFUND	14
1.0. STATISTIK: GODKENDTE TROSSAMFUND	15
1.1. SAMLET TABEL	15
1.1.A: 1. DEL: KRISTNE/KRISTENDOMS-INSPIREREDE TROSSAMFUND.....	15
1.1.B. SAMLET TABEL, 2. DEL: ANDRE TROSSAMFUND	19
1.2.A. TABELOVERSIGT OG TABEL OVER KIRKELIGE OG BORGERLIGE VIELSER.....	21
1.2.B. TABEL OVER VIELSER INDEN FOR IKKE-KRISTNE MENIGHEDER.....	24
1.2.C. TABEL OVER KIRKELIGE VELSIGNELSER.....	26
1.3. TABELOVERSIGT OG TABEL OVER DEN DANSKE FOLKEKIRKES MEDLEMSUDVIKLING	27
1.4. STATISTIK OM KRISTNE/KRISTENDOMS-INSPIREREDE TROSSAMFUND 29	
1.4.A. TABEL OVER KRISTNE/KRISTENDOMS-INSPIREREDE TROSSAMFUND	29
1.4.B. KRISTNE/KRISTENDOMS-INSPIREREDE TROSSAMFUND: ADRESSEOPLYSNINGER.....	32
1.4.C. KRISTNE OG KRISTENDOMSINSPIREREDE TROSSAMFUND: KOMMENTARER....	51
1.5. STATISTIK OVER ISLAMISKE OG ISLAM-INSPIREREDE TROSSAMFUND ...55	
1.5.A. TABEL.....	55
1.5.B. ISLAMISKE OG ISLAM-INSPIREREDE TROSSAMFUND: ADRESSER OG KOMMENTARER.....	58



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

1.6. STATISTIK OVER BUDDHISTISKE TROSSAMFUND	78
1.6.A. TABEL.....	78
1.6.B. ADRESSER OG KOMMENTARER	78
1.7. STATISTIK OVER HINDUISTISKE OG HINDUISTISK INSPIREREDE TROSSAMFUND	88
1.7. A. ADRESSEOPLYSNINGER.....	88
1.7.B. HINDUISTISKE OG HINDUISTISK INSPIREREDE TROSSAMFUND: KOMMENTARER	91
1.8. STATISTIK OVER JØDISKE TROSSAMFUND	93
1.8.A. STATISTIK OG ADRESSER.....	93
1.9. ØVRIGE TROSSAMFUND	96
2. ARTIKLER	103
2.1. PÅ RÅDHUSET, I KIRKEN – ELLER HELT UDE I SKOVEN? VIELSESBEMYNDIGELSE I DANMARK	103
2.2. STATSLIG GODKENDELSE AF (FRA FOLKEKIRKEN) 'AFVIGENDE TROSSAMFUND'	110
2.2. STATSLIG GODKENDELSE AF (FRA FOLKEKIRKEN) 'AFVIGENDE TROSSAMFUND'	110
2.3. DEN NY ATEISME – MEDSPILLER ELLER MODSPILLER I RELIGIONSDEBATTEN	117
2.4. HVORDAN ER FOLKEKIRKEN RUMMELIG?	122
RUMMELIGHED FOR PRÆSTER	122
RUMMELIGHED FOR KIRKEFUNKTIONÆRER	123
RUMMELIGHED FOR MENIGHEDSRÅDSMEDLEMMER	124
RUMMELIGHED FOR FOLKEKIRKENS MEDLEMMER	124
2.5. FRIE MENIGHEDER – DANSKE VALG- OG FRIMENIGHEDER	127
2.6. EVANGELIST – PÅ MISSION I DANMARK	132



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

2.7. HVAD BETYDER DET EGENTLIG AT BETEGNE SIG SELV SOM 'TROENDE'?	137
2.8. RELIGION OG SPIRITUALITET I DANSKE DAMEBLADE UGE 7	145
2.9. GENFØDT OG BLÅ: RELIGIØSITET BASERET PÅ JAMES CAMERON'S AVATAR	150
2.10. RELIGION, MIGRATION OG INTEGRATION	154
3. REGISTER OVER TROSSAMFUND	159



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

0. INTRODUKTIONSAFSNIT

0.1. RELIGION I DANMARK 2010: EN INTRODUKTION

af [Marie Vejrup Nielsen](#), ph.d.,
adjunkt i kristendom

& [Lene Kühle](#), ph.d., lektor i
religionssociologi.



Hvor mange katolikker er der i Danmark i dag? Hvor mange vielser har Pinsekirkerne foretaget i 2009? Og hvem er de nye grupper, der er blevet godkendt som trossamfund?

Det er nogle af de oplysninger man kan finde i denne udgave af e-årbogen *Religion i Danmark*. Og vi ser også på hvad der gemmer sig bag ved tallene; hvilke tendenser træder frem fra de oplysninger, vi har indsamlet.



I [første årgang af e-årbogen *Religion i Danmark*](#) beskrev vi nogle tendenser for, hvordan religion ser ud i Danmark i dag. Det gjorde vi på baggrund af indsamlede tal fra en lang række af de anerkendte og godkendte trossamfund i Danmark. Vi har valgt at fokusere på de



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

anerkendte og godkendte trossamfund, fordi de repræsenterer en gruppe trossamfund, som gennem det, at de har søgt og fået godkendelse, har tilkendegivet, at de gerne vil indgå i en mere formel relation til den danske stat og have en rolle i det offentlige rum. Det er religionsamfund, som man kan sige, at offentligheden har et legitimt ønske om at få indsigt i. Ikke alle religionsamfund i Danmark har ansøgt om og fået anerkendelse, men ca. halvdelen af frikirkerne og halvdelen af moskeforeninger har, mens tallet for buddhistiske grupper er noget lavere. Her har kun omkring en femtedel af grupperne søgt om og fået en position som godkendt trossamfund ([kommentar til buddhistiske grupper](#)). For mange af disse grupper er det simpelthen ikke ønskeligt at få nogen statslig godkendelse. Det samme gælder mange af de grupper, som man betegner som nye religioner. Overordnet set har stort set alle større religionsamfund opnået anerkendelse/godkendelse. Samtidigt er det også klart, at der er stor forskel på de forskellige trossamfunds måde at organisere sig på, og hvor bevidst man er om, hvad der ligger i det at være et godkendt trossamfund.

Nu er vi klar med den næste udgave af e-årbogen. Vi har igen indsamlet tal fra en lang række trossamfund og præsenterer her, hvad vi ser i tallene. Det gør vi både gennem en række konkrete kommentarer til de indsamlede tal fra en række forskere tilknyttet *Center for SamtidsReligion* samt gennem en række artikler, der belyser centrale fænomener ved religion i samtiden.

Denne gang bestemte vi os for at se nærmere på vielser som et aspekt af de anerkendte og godkendte trossamfund. Vi har, hvor det var muligt, indsamlet tal fra vielser og for velsignelser af borgerligt indgået ægteskab, og har dermed mulighed for at sammenligne de tal vi har fra 1999 (og i nogle tilfælde endda 1989) med dem, vi nu har indsamlet fra 2009. Det har vi gjort, fordi vi er interesserede i at se nærmere på de aktiviteter, det enkelte trossamfund har. Og fordi netop vielsesbemyndigelsen er en af de rettigheder, der ofte fremhæves som et af de vigtigste privilegier, som man får adgang til som anerkendt eller godkendt trossamfund, er den oplagt at kigge lidt nærmere på. I Danmark er det kun de borgerlige myndigheder og trossamfund, der kan få ret til at vie folk. Foreninger, som f.eks. Humanistisk Samfund, kan ikke få en sådan bemyndigelse.. Vi var derfor interesserede i at finde ud af, om det er en ret, som trossamfundene benytter sig af. Og helt generelt, på tværs af de forskellige religiøse traditioner, kan vi konkludere, at vielsesbemyndigelsen ikke benyttes i særligt stort omfang. Lene Kühle fortæller i artiklen "[På rådhuset, i kirken - eller helt ude i skoven? Vielsesbemyndigelse i Danmark](#)" historien om, hvordan den borgerlige vielse blev indført i årene efter den første Grundlov i 1849 som et slags 'nødægteskab' for folk der ikke var medlem af et trossamfund. I begyndelsen af det. 20. århundrede var der stor enighed blandt politikerne om, at kun det borgerlige ægteskab skulle have gyldighed. Pga. folkeligt pres valgte man imidlertid at bibeholde en ordening med to forskellige former for ægteskabsindgåelse: borgerlig og kirkelig, hvor den sidste i dag kommer i mange varianter, da såvel vielser foretaget af frikirkepræster som af imamer og lamaer betegnes som en kirkelig vielse. På trods af at der er sket en stor stigning i antallet af godkendte trossamfund er der, ud fra de tal vi har indsamlet, ikke sket en tilsvarende stigning i antallet af kirkelige vielser blandt de anerkendte og godkendte trossamfund.

Overskriften over en række af artiklerne i denne e-årbog er "Fri Religion". Artiklerne belyser forskellige aspekter ved religion i Danmark i dag og særligt temaet religion og frihed, fra det at ville være helt fri for religion, til forskellige måder at være fri inden for og uden for organiseret religiøsitet.

Tim Jensens artikel "[Statslig godkendelse af \(fra folkekirken\) 'afvigende trossamfund'](#)" fokuserer på de juridiske aspekter og de godkendelsesprincipper og -procedurer, der gælder i



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

forhold til de godkendte trossamfund. Siden man i 1970 holdt op med at anerkende trossamfund, men i stedet gav trossamfund mulighed for at udføre vielser med borgerlig gyldighed (og begyndte at betegne dem som godkendte) har man hyldet det princip, at trossamfund uden for Folkekirken skal behandles ens. Tim Jensen anerkender, at meget er sket i den retning, men at Familiestyrelsen, som er den instans der håndterer trossamfund uden for Folkekirken, på enkelte områder kan gøre det bedre.

Kirstine Helboe Johansens artikel "[Den ny ateisme](#)" sætter fokus på de grupper, som ønsker at være helt fri for religion, dvs. de ateistiske og humanistiske grupper i Danmark. Etableringen af foreninger for ateister, agnostikere og folk, der er tilhænger af en ikke-religiøs humanistisk verdensopfattelse inden for den sidste årrække repræsenterer en nyskabelse i det danske religiøse landskab. En af disse nye foreninger, Humanistisk Samfund, som er oprettet i 2008, har valgt meget offensivt at gå ind og tilbyde selvstændige humanistiske ritualer, navngivning, konfirmation, vielse og begravelse. Human-Etisk Forbund, en tilsvarende forening i Norge, har her opnået en position som svarer til de religiøse samfunds. Det er også ønsket for Humanistisk Samfund i Danmark at opnå de samme privilegier som de godkendte trossamfund har. Dermed udfordrer de den ide, at religiøse samfund skal have særlige privilegier, som andre foreninger og organisationer ikke har.

Folkekirken er på mange måder en helt særlig kirke. Et af de særlige kendetegn ved Folkekirken er den meget omfattende frihed, der findes inden for Folkekirken, og som stammer fra de religiøse vækkelser i 1800-tallet, hvor man ville sikre, at både Indre Mission og grundtvigianerne kunne være i en fælles folkekirke. Steen Marqvard Rasmussens artikel "[Hvor rummelig er Folkekirken?](#)" ser nærmere på friheden og rummeligheden inden for Folkekirken, hvor der er forskellige juridiske grænser for, hvad man kan tro og praktisere inden for Folkekirken afhængig af om man er præst, kirkefunktionær (fx graver eller organist), medlem af menighedsrådet eller almindeligt medlem. Hvor de tre første grupper er underlagt visse begrænsninger for deres tro og praksis, stiller Folkekirken ingen krav til dets medlemmer andet end, at de skal betale deres kirkeskat. Marqvard Rasmussen hævder, at hvor finanskrisen er gået forholdsvis let hen over den ret velhavende Folkekirken, så befinder den sig i en 'relevanskrise', som kræver dels, at den forholder sig til, hvad dens medlemmer tror på, dels at den formulerer og implementerer en ny 'rummelighedspolitik'.

Marie Ramsdal-Thomsens artikel om valgmenighederne, menigheder på grænsen af Folkekirken, viser en anden måde hvorpå frihedstanken udfolder sig i Folkekirken. Ideen om valg- og frimenigheder har fejret sin 100 års fødselsdag for længe siden og har stærk sammenhæng med Grundtvigs forestillinger om åndelig frihed. Ingen skulle være tvunget til at lytte til en præst, man ikke brød sig om eller fejre gudstjeneste på en måde, som ikke støtter op om troen. I artiklen "[Frie menigheder - gamle og nye valgmenigheder og deres syn på Folkekirken](#)" præsenterer Marie Ramsdal-Thomsen resultaterne af en undersøgelse af fri- og valgmenigheder, som hun har foretaget. Der er i alt ca. 20.000 medlemmer af Valgmenigheder i Danmark samlet set. Disse 20.000 er samtidigt medlem af Folkekirken. Men de repræsenterer grupper af folkekirkemedlemmer, der gået sammen om selv at ansætte en præst. De 3.500 medlemmer af frimenighederne, derimod, er trådt ud af Folkekirken, skønt de deler trosgrundlag med Folkekirken, fordi de ønsker større frihed til at udføre gudstjenesten helt, som de vil. Frimenighederne vil ofte have status som godkendt trossamfund. Siden 1989 er der opstået 40 nye valg- og frimenigheder, ofte med et karismatisk præg. Denne vækst repræsenterer i høj grad en nyskabelse inden for dansk kirkeliv.

En anden nyskabelse præsenteres i artiklen "[Evangelist - på mission i Danmark](#)" af Rikke Gottfredsen. Evangelist er en af de frikirker som har fået meget opmærksomhed i Danmark i



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

de senere år. Evangelist er ikke et godkendt trossamfund og ønsker heller ikke at være det. De ser deres rolle som en kirke, der rækker ud over, hvad man forbinder med en traditionel kirke med kirkegang om søndagen. Med vægt på tungetale og helbredelser ønsker de at forandre og helbrede mennesker åndeligt og fysisk. På samme måde som væksten i valg- og frimenigheder er Evangelist en danske variant af en større karismatisk og pinsekirkelig bevægelse på verdensplan, som tæller hen ved 600 millioner kristne særligt i Latinamerika, USA og Afrika.

Men religionen forandrer sig også på andre måder. Lars Ahlin diskuterer i artiklen "[Hvad betyder det egentlig at betegne sig selv som 'troende'? "](#) nogle resultater fra den såkaldte værdiundersøgelse 2008. Han tager udgangspunkt i nogle generelle resultater og ser på, hvordan disse passer sammen med andre variabler. I dette tilfælde er det ikke, som det plejer at være i religionssociologiske sammenhænge, demografiske variabler, som eksempelvis køn og uddannelse, der står i fokus. I stedet for er spørgsmålet hvordan nogle "religiøse" variabler, såsom den religiøse selvforståelse, hænger sammen med andre "religiøse" variabler, såsom kirkegang eller troen på reinkarnation. Ræsonnementet er hele tiden koblet til eventuelle forskelle mellem fire afgrænsede generationer.

Ahlins påstand om, at der foregår vigtige forandringer i danskernes religion, er også en vigtig dagsorden i Iben Krogsdals artikel. Under overskriften "[Damebladsreligiøsitet](#)" ser hun nærmere på nogle religiøse fænomener, som ligger uden for de organiserede, religiøse institutioner. Gennem en analyse af forskellige dame- og familieugeblade i uge 7, 2010: Femina, Alt for Damerne, Søndag, Familie Journalen, Ude og Hjemme, Hjemmet, Psykologi og Nettos gratisblad Lime, tegner der sig et klart billede af, hvordan medierne formidler religion. Eller man kunne måske netop sige 'ikke formidler religion', for mens bladene i denne uge flyder over med spiritualitet, mystik og åndelige dimensioner, glimrer religion i traditionel forstand ved sit fravær. Kun i enkelte artikler nævnes religion, men da med en afstandstagen: 'religion har ikke noget med gud at gøre'. Iben Krogsdal konkluderer, at danske kvinder abonnerer på andre former for religiøsitet end den folkekirkelige, selvom størstedelen af dem stadig er medlemmer af Folkekirken. Her er den relevanskrisen, som Steen Marquard diskuterer i sin artikel, Folkekirkemedlemmer benytter stadig i høj grad kirken til højtiderne, men i deres dagligliv spiller populærkulturens fremstilling af spiritualitet og åndelighed tilsyneladende en større rolle.

Den sammenhæng, der er mellem populærkultur og religion, er også hovedpointen i Markus Davidsens "[Genfødt og blå: Religiøsitet baseret på James Cameron's Avatar](#)". Knap har science fiction-eventyret *Avatar* ramt biografærrererne, omsat for mere end 14 mia. kr og modtaget ni oscar-nomineringer (hvoraf den dog kun hjemtog tre statuetter), før den giver anledning til en sådan mytologisering og ritualisering, at man kan spørge om den med tiden vil danne grundlag for en ny religion. Det er før sket, at bøger og film har dannet grundlag for religionsdannelse, bl.a. har Star Wars givet anledning til en religiøs identitet, Jedi, som har figureret med mere end 500.000 tilhængere i folketællingerne i Storbritannien, Canada, Australien og New Zealand. Selvom man med god grund kan spørge om, hvor seriøse størstedelen af de folk, der betegner deres religion som Jedi, er, så findes der faktisk jedigrupper, der er godkendte som trossamfund i USA og Canada. Spørgsmål er så om det udvalg, der behandler ansøgninger om godkendelse som trossamfund snarest kan imødesee en ansøgning fra Avatar-samfundet i Danmark?

Nogle af de tendenser vi præsenterede i sidste årgang af e-årbogen var, hvordan migrantmenigheder er et af de primære fænomener i forandringen af det religiøse landskab i Danmark, både inden for kristendom, buddhisme, islam og hinduisme. I 2010-årgangen af e-årbogen har vi fortsat fokus på migrantmenigheder i form af artiklen "[Religion, migration og](#)



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

[integration](#)". I artiklen ser Jørn Borup nærmere på den rolle, som religion spiller i forhold til det at leve i et nyt samfund som migrant. Religionens betydning i integrationsprocesser har i mange år været overset i forskningen, men alt tyder på, at et religiøst engagement ikke har den entydigt negative betydning, som den ofte tilskrives undertiden i et sådant omfang, at faldende religiøst engagement i sig selv ses som tegn på integration. Det er svært at sætte religion, migration og integration på en formel. Muslimer og katolikker er både mere troende og praktiserende end buddhister og protestanter. Til gengæld kommer etnisk danske konvertit-buddhister oftere i buddhistcentre end de etniske immigrant-buddhister og etniske immigrant-kristne kommer oftere i kirke sammenlignet med danske folkekirkemedlemmer.

Det nye materiale fra 2009 kan give nye perspektiver på migrantreligion. Vi forbinder nok ofte migrantreligion med indvandring fra områder langt fra Danmark, men der er også andre trossamfund, som hører til denne kategori, selvom de kommer fra vores nærmeste naboer. Nemlig Svenska Kyrkan og Den Norske Sjømannskirke i København. Begge disse kirker har meget høje tal for vielser generelt (dog med et fald i 2009 fra 2008, noget de begge tilskriver finanskrisen). En nærmere undersøgelse viser, at næsten alle par er migrant-par, dvs. svensk-svenske eller norsk-norske, og at de eneste undtagelser fra dette er, når der kommer en dansk statsborger i spil. Også andre dele af deres arbejde afspejler, at de fungerer som migrantkirker, dvs. at de har som et kerneprodukt at være ramme om en etnisk-kulturel identitet, "a home away from home". Dette afspejles f.eks. i Sjømannskirkens hjemmeside "savner du norske matvarer?", - en henvisning til kirkens butik med norske varer. (<http://www.sjomannskirken.no/kobenhavn/aktuelt/2010/02/norsk-butikk>). Og i Svenska Kyrkans hjem for ældre svenskere, som er blevet boende i Danmark. Man tager sig af sine egne og giver dem en velkendt ramme for livet i det fremmede. Også selvom de geografiske afstande ikke er særligt store. Se kommentaren af Marie Vejrup Nielsen til de kristne grupper for mere om dette fænomen.

Formålet med e-årbøgerne er først og fremmest at få indsamlet data, som er brugbar for forskningen. Det kan være sammenligninger over tid, som vi har gjort det: hvad er der sket på 10 år inden for disse trossamfund? Det kan dreje sig om undersøgelser af helt konkrete spørgsmål; hvordan en bestemt gruppes udvikling har været, eller det kan være en sammenligning, f.eks. af hvordan medlemsbegrebet opfattes hos forskellige trossamfund. Eller det kunne være en undersøgelse af, hvorfor disse grupper overhovedet har søgt om status som godkendt? Hvorfor vil man gerne godkendes? Er det for at opnå nogle af de økonomiske rettigheder, der følger med? Eller er det de religiøse rettigheder, om man vil, til vielse og begravelse? Eller er der måske helt andre ting på spil?

Langt de fleste tal er givet af grupperne selv. Vi har kun få muligheder for at tjekke deres nøjagtighed. I kommentarerne til de forskellige grupper af trossamfund kan man finde flere informationer om medlemstal og aktiviteter, samt kontaktinformationer: kristne og kristendoms-inspirerede trossamfund og menigheder ([kommentar](#) af Marie Vejrup Nielsen), islamiske og islam-inspirerede trossamfund og menigheder ([kommentar](#) af Lene Kühle), buddhistiske trossamfund og menigheder ([kommentar](#) af Jørn Borup), hinduistiske og hinduistisk inspirerede trossamfund og menigheder ([kommentar](#) af Marianne Qvortrup Fibiger). Det har desværre ikke været muligt at få oplysninger fra alle trossamfund. I de tilfælde hvor trossamfundet svarede sidste år henviser vi til disse tal, som står i årbogen 2009. I enkelte tilfælde har vi bedt andre folk om at komme med et skøn over medlemstal i trossamfundet. Da medlemsantal ofte ændrer sig langsomt har vi i tabeller tilladt os at bruge tal fra forrige årgang af årbogen og i visse tilfælde endda lidt ældre tal. I alle tilfælde vil det tydeligt være markeret, hvor tallet stammer fra.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Da statistikkerne offentliggjort i e-årbog 2010 især angår trossamfund uden for Folkekirken, har vi i høj grad benyttet de lister over godkendte trossamfund, som står på Familiestyrelsens hjemmeside. Vi har så vidt mulig valgt at benytte de betegnelser og kategoriseringer, som Familiestyrelsen benytter, selvom der, som Tim Jensen påpeger i sin artikel, kan stilles spørgsmålstejn ved disse. Vi har dog i et tilfælde valgt at afvige fra den måde, som Familiestyrelsen stiller de godkendte trossamfund op, idet vi af hensyn til overskueligheden har valgt at opstille dem alfabetisk frem for i den rækkefølge, som står på hjemmesiden, som i store træk afspejler den rækkefølge, de forskellige trossamfund har opnået anerkendelse i. Vi har også valgt at opstille de enkelte kategorier af trossamfund efter størrelse.

Vi håber med denne udgave af e-årbogen at belyse nogle af de tendenser, som er med til at præge udviklingen af *Religion i Danmark* i dag.

Links:

[Hvis du vil læse mere om hvordan vi har gjort.](#)

[Hvis du vil læse mere om betegnelsen godkendte og anerkendte trossamfund](#)

Hvis du vil læse e-årbogen [Religion i Danmark 2009](#)



0.2. BEGREBSFORKLARINGER

Anerkendt trossamfund er et trossamfund som inden 1969 opnåede nogle særlige rettigheder, herunder ret til at udføre vielser med borgerlig gyldighed 'ved Kongelig Resolution'. Tre trossamfund, Den katolske Kirke, Den Reformerte Kirke og Mosaisk Trossamfund havde inden Grundloven opnået tilladelse til at etablere sig i Danmark på trods af, at det generelt ikke var tilladt at træde ud af den Evangelisk Lutherske Kirke. De fik nu status som anerkendte. Mellem 1849 og 1969 anerkendes yderligere seks kristne kirkesamfund, alle ankommet med immigranter: Metodistkirken (1865), Svenska Gustafskyrkan (1913), Den ortodokse Russiske kirkes menighed (Alexander Nevsky kirken) (1915), den anglikanske og engelske St. Albans kirke (1949), Baptistkirken (1952) og den norske Kong Haakons kirke (1958).

Godkendt trossamfund er en betegnelse for et trossamfund, som har ansøgt og opnået en særlig status, som bl.a. giver ret til at få bevilget præster eller anden religiøs autoritet inden for andre trossamfund, og at disse ledere kunne få tilladelse til at udføre vielser med borgerlig gyldighed. Kategorien godkendt trossamfund blev indført med ægteskabsloven af 4. juni 1969, som åbnede for, at præster inden for trossamfund kunne bemyndiges til at udføre vielser med borgerlig gyldighed. Indtil omkring 1998 blev disse trossamfund dog ikke betegnet som godkendte trossamfund men blot som trossamfund med vielsesbemyndigelse. Fra omkring 1998 begynder myndighederne at benytte betegnelse 'godkendte trossamfund' enten for disse trossamfund eller som en samlet betegnelse for alle de trossamfund, der har vielsesbemyndigelse i erkendelsen af, at "trossamfunds behov netop er videre end blot vielsesbemyndigelsen"^[1]. Det er statens generelle holdning, at skellet mellem anerkendte og godkendte trossamfund er historisk betinget, og at der ikke bør gøres forskel. Alle anerkendte og godkendte trossamfund har vielsesbemyndigelse, men kun de anerkendte trossamfund har adgang til at navngive og udskrive attester fra deres kirkebøger med borgerlig gyldighed. Præster i godkendte trossamfund har kun ret til at foretage vielser, hvis de er bemyndiget af Familiestyrelsen. Indtil omkring 2004 var det en betingelse for at blive godkendt at man havde et vielsesritual. Dette er ikke længere tilfældet.

[1] Se fx Lisbet Christoffersens artikel "Ved Lov?", *Ugeskrift for Retsvæsen* 1998, p. 508.

Borgerlig vielse er en vielse der udføres af en ikke-religiøs autoritet, dvs. af kommunen, typisk i form af borgmesteren eller en der af borgmesteren er bemyndiget til det (medlemmer af kommunalbestyrelsen eller ansatte i kommunens administration).

Kirkelig vielse er en betegnelse for enhver religiøs vielse. Kirkelig vielse kan foretages inden for Folkekirken såvel som i et af de anerkendte eller godkendte trossamfund.

Kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab er en religiøs markering af ægteskabet. I Folkekirken kan man vælge om ritualet ved velsignelse skal udformes så det ligner et kirkebryllup mest muligt eller det skal være tydeligt forskelligt fra et kirkebryllup. Ved et kirkeligt bryllup stilles parret to spørgsmål. Ved den kirkelige velsignelse af borgerligt indgået ægteskab kan der også stilles spørgsmål. Der er dog den afgørende forskel, at kirkebrylluppets første spørgsmål: "Vil du tage N.N., som hos dig står, til din ægtehustru/ægteemand?" ikke stilles. Det har parret jo allerede svaret på. Ønsker parret det, kan de svare på vielsesritualets andet spørgsmål: "Vil du elske og ære og leve med hende/ham



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

både i medgang og modgang, i hvad lykke Gud den almægtige vil tilskikke jer, som en ægte mand bør leve med sin ægte hustru, indtil døden skiller jer ad?" Parret kan vælge at udelade tilspørgslen, så den kirkelige markering mere får karakter af en gudstjeneste. Oftest vil den kirkelige velsignelse være af par, som er blevet viet på rådhuset.

Menighed er siden 2000 blevet brugt i forvaltningspraksis som betegnelse for en mindre gruppe eller afdeling inden for eller i relation til et af de anerkendte eller godkendte trossamfund, typisk inden for verdensreligionerne.

Migrantmenighed er en forsamling på mindst 10 personer der jævnligt mødes og dyrker deres religion på et andet sprog end dansk ved en præst eller leder, der ikke er etnisk dansk. Migrantmenigheder kan være både kristne, muslimske, buddhistiske og andet. **Migration** betyder "bevægelse" eller "vandring", og betegner en given gruppe menneskers bevægelse fra ét sted til et andet.

Frikirke kan bruges både i en bred og i en snæver forstand. I bred forstand er en frikirke en kirke, som ikke er afhængig af staten. I den forstand er alle kirker undtagen Folkekirken at forstå som frikirker. I en mere snæver forstand betegner en frikirke en protestantisk, velrenommeret kirke, som udspringer af en vækkelse. Det kunne fx være Apostolsk Kirke, Baptistkirken, Metodiskkirken eller Pinsekirkerne. Menigheder inden for disse er gået samme i bevægelsen [Frikirkenet](#). Der findes ca. 300 frikirkemenigheder (i den snævre forstand) i Danmark, som tilsammen har ca. 25.000 medlemmer. Ca. halvdelen af menighederne er enten selv et godkendt trossamfund eller tilknyttet en kirke, som er.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

0.3. DANMARKSKORT OVER GODKENDTE/ANERKENDTE TROSSAMFUND

via link til hjemmesiden

<http://teo.au.dk/csr/relaarbog10/relkortdk/>

KORTET KAN VISES MED STREET-VIEW, SE HVORDAN NEDERST PÅ KORTET.



1.0. STATISTIK: GODKENDTE TROSSAMFUND

1.1. SAMLET TABEL

1.1.A: 1. DEL: KRISTNE/KRISTENDOMS-INSPIREREDE TROSSAMFUND

Navn	2009 Medlem	2008 Medlem	1999 Medlem
Baptistkirken i Danmark		5260	5339
Bibel og Missionscentret	110	100	71
Bornholmerkirken Evangelisk Luthersk Frimenighed	112 = 59 voksne + 53 børn	85	
City Kirke, Herning		100	151
Copenhagen Bethel Missionary Baptist Church	78	50 (a)	44
Copenhagen Community Church (tidl. Amager Kristne Center)		430	85
Dansk Teltmissions menighed			53
Den Apostolske Kirke i Danmark (inklusive Åben Kirke)	3250	3000	2803
Den Armensk Apostolske Kirke			
Den evangelisk-lutherske frikirke	91	90	123
Den Evangeliske Frikirke			
Den katolske Kirke i Danmark	38.004	37123	33.177
Den Koptisk-Ortodokse Kirke, St. Marie og St. Markus i Taastrup	350 + 50 børn	250	280
Den Kristne Forsamling (tidl.: Kristnastova)	150	reg.ikke	



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Den kristne menighed i Holstebro	220	230	
Den kristne menighed i København	610	600	
Den makedonske ortodokse Kirke		100 familier	0
Den norske menighed ved Kong Haakon kirken i København (Sjømanskirken)	-	ingen tal	2000
Den Nyapostolske Kirke i Danmark	300	300	388
Den ortodokse russiske kirkes menighed i København		1000	200
Den rumænsk-ortodokse menighed i Danmark		500	
Den Russiske ortodokse Kirkes (Moskvapatriarkatet) menigheder			
Den Serbisk Ortodokse Kirke i Danmark		7000	
Den til St. Alban´s English Church i København hørende menighed			
Det Danske missionsforbund Samlet*	2150	2200	1994
Fonden Guds Verdensvide Kirke (Worldwide Church of God)	14	14	23
Forklarelsens Kirke			
Forsamlingen Livdin	500		
Frelsens Hær	960 soldater + 271 civile	1178	1299
Frikirken Oasan			
Frikirken på Havnen		56	172
Frimenigheden Kilden		30	
Fårevejle Evangelisk Lutherske Frimenighed			
Greve Frikirke (tidligere Church of the Nazarene, International Nazarærens Kirke)			
Græsted Frikirke			
Hillerød Frimenighed	95	110	
Holstebro Frikirke	50	50	
International Christian Community	120		



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

International Harvest Christian Center			
Inuunerup Nutaap Oqaluffia - Grønlands Frikirke	350	96	
Jehovas Vidner	14 600	14 500	15 071
Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige, Københavns Stav Samlet **	4200	4500	4166
Kristensamfundet i Danmark	110		104
Kristent Center			230
Kristent Centrum	60	102	308
Kristent Fællesskab i Nordsjælland			150
Kristent Fællesskab, København (tidl /Højnæskirken?)	350		140
Kristus Kirken (frikirke)	40	35	28
København Bibeltrænings Center	160		180
København Vineyard	440	430	
Københavnkerken frimenighed	230		
Livets Kilde	78	75	45
Luthersk Missionsforenings Frimenighed Emdrup (Nordvestkirken)	79	72	
Menigheden af Kristne I Danmark i Jesu navn			
Metodistkirken i Danmark	2022 (2008-tal)	2006	1387
Mission Danmark			
Nazaræernes Kirke		82? Greve Frikirke	64
Nexø Frikirke	68	57	
Nordschleswigsche Gemeinde	ikke oplyst		
Odder Frimenighed	155		
Pinsekirken København Ø. Samlet***	3698		5251
Den fransk-reformerte Kirke i København			50
Den koreanske kirke i Danmark		35	45
Den reformerte menighed i Fredericia			308
Den tysk-reformerte menighed i København		300	280



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Russisk ortodoks menighed (i Hobro)		100	
Skovlunde frikirke (Den Kristne Forsamling (frikirken Berøa))		100	
Svenska Gustafs församlingen i København		1000	600
Sydfyns Frimenighed (tidl. Taasinge Frimenighed)	192		
Syvende-dags Adventistkirken Samlet ****	2516	2537	2742
The Brethren			67
The International Church for Copenhagen (The American Lutheran Congregation of Copenhagen)	140		150
Thorsted Frimenighed	120		
Troens Ord (Brande Kristne Center)	98	97	168
Yeshuat Tsion, Den Messianske Synagoge i Danmark		ønskede ikke at medvirke	
Østens Assyriske Kirke i Danmark (Den assyriske østkirke i Danmark)	300 aktive + 100 ikke-aktive	270	306
Aalborg Menighedscenter	220	300	250
Aars Vineyard Christian Fellowship (tidl. Aars Frikirke)		55	160

* inklusiv:

Frikirken Betlehem
 Frikirken i Aabenraa
 Frikirken Salem
 Grindsted Kirkecenter, Vestermarkskirken
 Missionsforbundets Kirke
 Missionskirken i Rønne
 Strandvejskirken
 Vesterkirken
 Guds menighed

** inklusiv:

Odense 1. Menighed
 Søborg Menighed
 Aalborg Menighed



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

*** inklusiv:

Bykirken
Evangeliekirken (tidl. -forsamlingen)
Frederikshavn Kirkecenter
Frikirken i Multihuset
Kirken Connect, Pinsekirken i Hobro
Kirken i Kulturcenteret
Netværkskirken
Pinsekirken i Korsør
Pinsekirken i Randers
Pinsekirken i Roskilde, Impactchurch
Svendborg Menighedscenter
Viborg Internationale Pinsekirke

**** inklusiv:

Adventkirken
Cafekirken
Vejlefjordkirken

1.1.B. SAMLET TABEL, 2. DEL: ANDRE TROSSAMFUND

Samlet tabel: Andre religiøse grupper	Medlemmer
Muslimske menigheder	
Ahl ul Bait	200-300
Albanske Trossamfund	200 familier
Alaadin Moske	300 familier, som ifølge trossamfundet i alt giver ca 1200 personer
Mevlana Moske	480 medlemmer, indbefatter kun voksne
Ringsted Moske	242
Bibal Habesi Moske	103
Brabrand Ulu Moske	300 personer, indebefatter kun voksne
Yunus Emre Moske	120 familier
Eyup Sultan Moske, Taastrup	105
Ikast Faith Moske	450



DET TEOLOGISKE FAKULTET

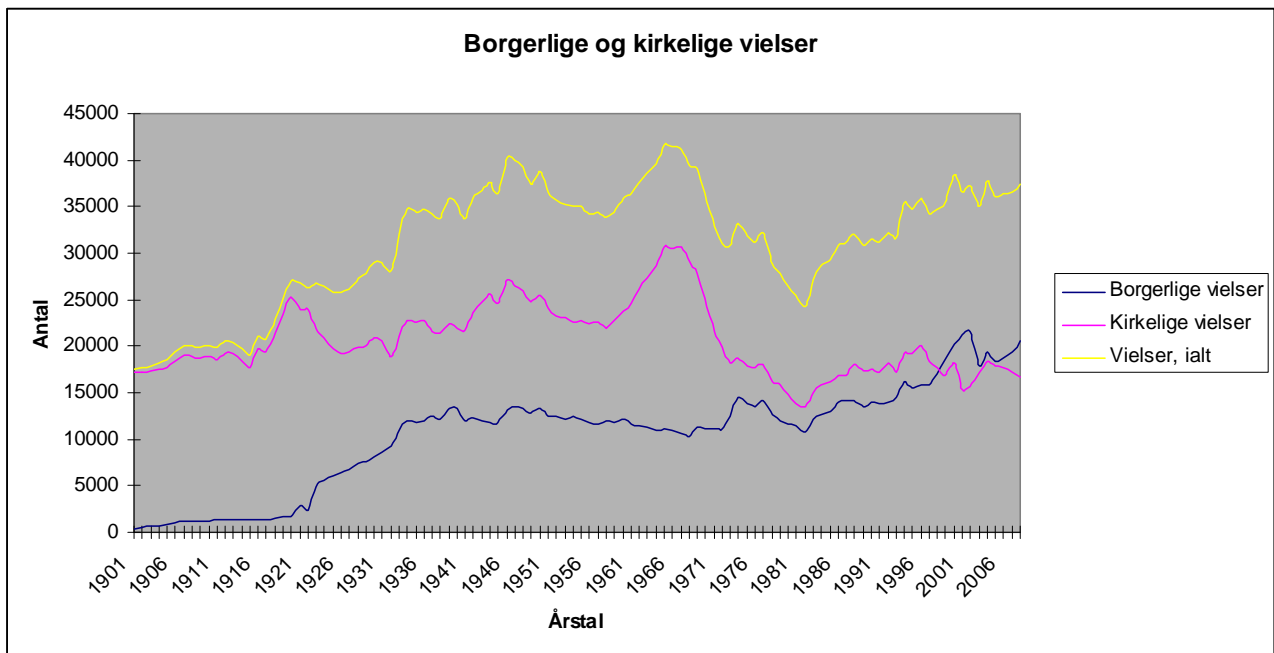
AARHUS UNIVERSITET

Selimiye Moske, Odense	290
Køge Moske	320
(Hedehusene) Dansk indvandrer kulturforening	554
Idara Minhaj Ul-Quran, amager	313
Idara Minhaj Ul-Quran, Odense	150
Muslim Cultural Institute	700
Moskeforeningen i København	200
Buddhistiske menigheder	
Karma Kadjy Skolen	550
Phendeling-Center for Tibetansk Buddhisme	400
Den Vietnamesiske Buddhistiske Kulturelle Forening, Chua Lieu Quan	250
Den Vietnamesiske Buddhistiske Kulturforening i Århus	320
Watpa Copenhagen	2000
Wat Thai Danmark	700
Hinduistiske menigheder	
Sikh Foundation	Opløst
Sathya Sai Baba	intet svar
Krishnabevægelse/Iskcon (Hare Krishna)	ca. 58 (-142, ny medlemsdef.)
Brahma Kumaris Åndelige Verdensuniversitet	24 (+2)
Siri Guru Singh Sabha	Retslig strid
Danmarks Hindu Kultur Aktivitets Center	Intet svar (sidste år 125)
Bharatiya Mandir	Intet svar
Brande Hindu Menighed	Intet svar
Jødiske menigheder	
Det Mosaiske Troessamfund	2043 (-32)
Machsike Hadas	I praksis opløst
Shir Hatzefon	112 (+7)
Øvrige menigheder	
Baha'i Samfundet	Ca. 350 (0)
Forn Sidr	620
Den Mandæiske Manda i Danmark	ca. 650 (+ 50, pga. overslag)
Alevi Forbundet i Danmark	ca. 1100 (0, pga. overslag)



1.2.A. TABELOVERSIGT OG TABEL OVER KIRKELIGE OG BORGERLIGE VIELSER

TABELOVERSIGT



TABEL: NØGLETAL OM BEFOLKNINGEN EFTER NYTILGANG/BESTAND OG TID

Nøgletal om befolkningen efter nytilgang/bestand og tid	Borgerlige vielser	Religiøse vielser	Vielser i alt
1901	391	17212	17603
1902	441	17219	17660
1903	606	17301	17907
1904	677	17548	18225
1905	842	17637	18479
1906	944	18414	19358



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

1907	1122	18981	20103
1908	1211	18800	20011
1909	1200	18744	19944
1910	1164	18825	19989
1911	1366	18513	19879
1912	1390	19147	20537
1913	1316	19147	20463
1914	1415	18342	19757
1915	1293	17692	18985
1916	1336	19735	21071
1917	1360	19450	20810
1918	1559	21417	22976
1919	1633	23440	25073
1920	1660	25331	26991
1921	2852	23916	26768
1922	2443	23911	26354
1923	4959	21883	26842
1924	5604	20878	26482
1925	6126	19660	25786
1926	6466	19267	25733
1927	6743	19456	26199
1928	7377	19923	27300
1929	7663	20062	27725
1930	8140	20833	28973
1931	8549	20478	29027
1932	9203	18930	28133
1933	10960	20998	31958
1934	12027	22732	34759
1935	11732	22595	34327
1936	11923	22757	34680
1937	12526	21604	34130
1938	12141	21484	33625
1939	13359	22497	35856
1940	13352	21910	35262
1941	12048	21671	33719
1942	12248	23577	35825
1943	11904	24834	36738
1944	11876	25648	37524
1945	11726	24615	36341
1946	13149	27108	40257
1947	13455	26455	39910
1948	13345	25934	39279
1949	12781	24715	37496
1950	13390	25448	38838
1951	12486	24089	36575
1952	12435	23289	35724
1953	12192	23101	35293



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

1954	12400	22573	34973
1955	12196	22831	35027
1956	11877	22338	34215
1957	11700	22610	34310
1958	11898	21897	33795
1959	11739	22675	34414
1960	12169	23728	35897
1961	11695	24669	36364
1962	11473	26040	37513
1963	11268	27312	38580
1964	10971	28594	39565
1965	11084	30609	41693
1966	10952	30472	41424
1967	10565	30593	41158
1968	10251	29206	39457
1969	11350	27808	39158
1970	11200	25176	36376
1971	11145	21656	32801
1972	11188	19885	31073
1973	12554	18259	30813
1974	14544	18638	33182
1975	13866	17916	31782
1976	13530	17662	31192
1977	14163	18011	32174
1978	12570	16193	28763
1979	11931	15911	27842
1980	11669	14779	26448
1981	11512	13899	25411
1982	10784	13546	24330
1983	12147	14949	27096
1984	12722	15902	28624
1985	13058	16264	29322
1986	13961	16812	30773
1987	14238	16894	31132
1988	14118	17962	32080
1989	13566	17328	30894
1990	13983	17530	31513
1991	13880	17219	31099
1992	13939	18249	32188
1993	14422	17216	31638
1994	16169	19152	35321
1995	15511	19225	34736
1996	15895	20058	35953
1997	15897	18347	34244
1998	17002	17731	34733
1999	18580	16859	35439
2000	20172	18216	38388



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

2001	21238	15329	36567
2002	21489	15721	37210
2003	17815	17226	35041
2004	19360	18351	37711
2005	18360	17788	36148
2006	18779	17673	36452
2007	19332	17244	36576
2008	20612	16764	37376
2009			

1.2.B. TABEL OVER VIELSER INDEN FOR IKKE-KRISTNE MENIGHEDER

Menigheder	Medlemmer	Vielser	Juridisk bindende vielser
Muslimske menigheder			
Ahl ul Bait	200-300	50-100	10-20
Albanske Trossamfund	200 familier	50-100	50-100
Alaadin Moske	300 familier, som ifølge trossamfundet i alt giver ca 1200 personer	Afholder ikke vielser	
Mevlana Moske	480 medlemmer, indbefatter kun voksen	0	0
Ringsted Moske	242	10	0
Bibal Habesi Moske	103	4	0
Brabrand Ulu Moske	300 personer, indebefatter kun voksne	10	
Yunus Emre Moske	120 familier	10	
Eyup Sultan Moske, Taastrup	105	0	0
Ikast Faith Moske	450	10	0
Selimiye Moske, Odense	290	10	0
Køge Moske	320	2	2
(Hedehusene) Dansk indvandrerkulturforening	554	12	0
Idara Minhaj Ul-Quran, amager	313	9	9
Idara Minhaj Ul-Quran, Odense	150	5	5



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Muslim Cultural Institute	700	20	20
Moskeforeningen i København	200	0	0
Buddhistiske menigheder			
Karma Kadjy Skolen	550	35	35
Phendeling-Center for Tibetansk Buddhisme	400	6	6
Den Vietnamesiske Buddhistiske Kulturelle Forening, Chua Lieu Quan	250	0	0
Den Vietnamesiske Buddhistiske Kulturforening i Århus	320	0	0
Watpa Copenhagen	2000	0	0
Wat Thai Danmark	700	4	4
Hinduistiske menigheder			
Sikh Foundation	Opløst	-	-
Sathya Sai Baba	intet svar		
Krishnabevægelse/Iskcon (Hare Krishna)	ca. 58 (-142, ny medlemsdef.)	0	0 (ja)
Brahma Kumaris Åndelige Verdensuniversitet	24 (+2)	0	0
Siri Guru Singh Sabha	Retslig strid	-	-
Danmarks Hindu Kultur Aktivitets Center	Intet svar (sidste år 125)		
Bharatiya Mandir	Intet svar		
Brande Hindu Menighed	Intet svar		
Jødiske menigheder			
Det Mosaiske Troessamfund	2043 (-32)	3	3
Machsike Hadas	I praksis opløst	-	-
Shir Hatzefon	112 (+7)	0	0 (ja)
Øvrige menigheder			
Baha'i Samfundet	Ca. 350 (0)	1	1
Forn Sidr	620	5-10	5-10
Den Mandæiske Manda i Danmark	ca. 650 (+ 50, pga. overslag)	3	3
Alevi Forbundet i Danmark	ca. 1100 (0, pga. overslag)	7	0
Under juridiske vielser angiver 'ja!	At vielserne er gyldige når de foretages		



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

1.2.C. TABEL OVER KIRKELIGE VELSIGNELSER

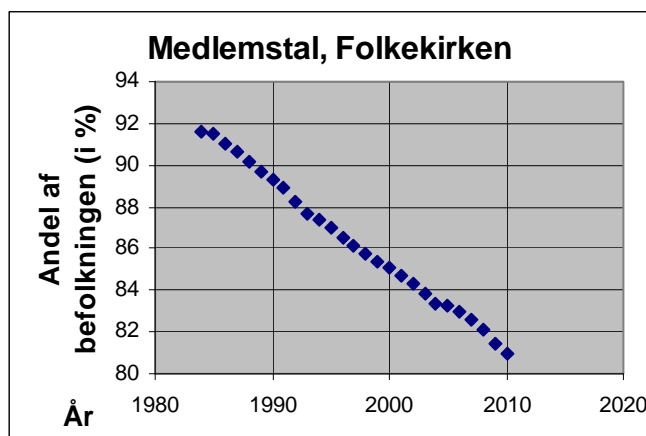
Kirkelige handlinger efter bevægelse og tid: Kirkelige velsignelser

2005	1741
2006	1742
2007	1863
2008	1865
2009	1730



1.3. TABELOVERSIGT OG TABEL OVER DEN DANSKE FOLKEKIRKES MEDLEMSUDVIKLING

TABELOVERSIGT



TABEL

År	Medlemsprocent
1984	91,6
1985	91,5
1986	91
1987	90,6
1988	90,2
1989	89,7
1990	89,3
1991	88,9



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

1992	88,2
1993	87,7
1994	87,4
1995	87
1996	86,5
1997	86,1
1998	85,8
1999	85,4
2000	85,1
2001	84,7
2002	84,3
2003	83,8
2004	83,4
2005	83,3
2006	83
2007	82,6
2008	82,1
2009	81,5
2010	80,9



1.4. STATISTIK OM KRISTNE/KRISTENDOMS- INSPIREREDE TROSSAMFUND

1.4.A. TABEL OVER KRISTNE/KRISTENDOMS- INSPIREREDE TROSSAMFUND

Navn	2009 Medlem	2008 Medlem	1999 Medlem	2009 Vielser	2008 Vielser	2009 Velsignelse
Baptistkirken i Danmark		5260	5339			
Bibel og Missionscentret	110	100	71	1	2	2
Bornholmerkirken Evangelisk Luthersk Frimenighed	112 = 59 voksne + 53 børn	85				
City Kirke, Herning		100	151			
Copenhagen Bethel Missionary Baptist Church	78	50 (a)	44	0		1
Copenhagen Community Church (tidl. Amager Kristne Center)		430	85			
Dansk Teltmissions menighed			53			
Den Apostolske Kirke i Danmark (inklusive Åben Kirke	3250	3000	2803			
Den Armensk Apostolske Kirke						
Den evangelisk-lutherske frikirke	91	90	123			
Den Evangeliske Frikirke						
Den katolske Kirke i Danmark	38.004	37.123	33.177	97	113	0
Den Koptisk-Ortodokse Kirke, St. Marie og St. Markus i Taastrup	350 + 50 børn	250	280	3	2	1
Den Kristne Forsamling (tidl.: Kristnastova)	150	reg.ikke				
Den kristne menighed i Holstebro	220	230	0		0	
Den kristne menighed i København	610	600	2		0	
Den makedonske ortodokse Kirke		100 familier	0			
Den norske menighed ved Kong Haakon kirken i København (Sjømannskirken)	-	ingen tal	2000	120	150	0
Den Nyapostolske Kirke i Danmark	300	300	388			
Den ortodokse russiske kirkes menighed i København		1000	200		12	
Den rumænsk-ortodokse menighed i Danmark		500			3	



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Den Russiske ortodokse Kirkes (Moskvapatriarkatet) menigheder						
Den Serbisk Ortodokse Kirke i Danmark		7000			5	
Den til St. Alban´s English Church i København hørende menighed						
Det Danske missionsforbund Samlet*	2150	2200	1994	11		
Fonden Guds Verdensvide Kirke (Worldwide Church of God)	14	14	23			
Forklarelsens Kirke						
Forsamlingen Livdin	500			7		1
Frelsens Hær	960 soldater + 271 civile	1178	1299	3		
Frikirken Oasan						
Frikirken på Havnen		56	172		2	
Frimenigheden Kilden		30				
Fårevejle Evangelisk Lutherske Frimenighed						
Greve Frikirke (tidligere Church of the Nazarene, International Nazaræerens Kirke)						
Græsted Frikirke						
Hillerød Frimenighed	95	110				
Holstebro Frikirke	50	50				
International Christian Community	120			1		
International Harvest Christian Center						
Inuunerup Nutaap Oqaluffia - Grønlands Frikirke	350	96		2		
Jehovas Vidner	14 600	14 500	15 071	88	76	
Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige, Københavns Stav Samlet **	4200	4500	4166			
Kristensamfundet i Danmark	110		104	3		
Kristent Center			230			
Kristent Centrum	60	102	308			
Kristent Fællesskab i Nordsjælland			150			
Kristent Fællesskab, København	350		140	1		
Kristus Kirken (frikirke)	40	35	28			
København Bibeltrænings Center	160		180			
København Vineyard	440	430		5		
Københavnkerken frimenighed	230			4		
Livets Kilde	78	75	45	3		
Luthersk Missionsforenings Frimenighed Emdrup (Nordvestkirken)	79	72				
Menigheden af Kristne I Danmark i Jesu navn						
Metodistkirken i Danmark	2022 (2008-tal)	2006	1387	6	10	0



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Mission Danmark						
Nazaræernes Kirke		82	64		1	
Nexø Frikirke	68	57				
Nordschleswigsche Gemeinde	ikke oplyst					
Odder Frimenighed	155			1		
Pinsekirken København Ø. Samlet***	3698		5251	31		0
Den fransk-reformerte Kirke i København			50			
Den koreanske kirke i Danmark		35	45			
Den reformerte menighed i Fredericia			308			
Den tysk-reformerte menighed i København		300	280			
Russisk ortodoks menighed (i Hobro)		100				
Skovlunde frikirke (Den Kristne Forsamling (frikirken Berøa))		100				
Svenska Gustafs församlingen i København		1000	600	40	100	0
Sydfyns Frimenighed (tidl. Taasinge Frimenighed)	192			16		
Syvende-dags Adventistkirken Samlet ****	2516	2537	2742	15		5
The Brethren			67			
The International Church for Copenhagen (The American Lutheran Congregation of Copenhagen)	140		150	1		
Thorsted Frimenighed	120					
Troens Ord (Brande Kristne Center)	98	97	168			
Yeshuat Tsion, Den Messianske Synagoge i Danmark		ønskede ikke at medvirke				
Østens Assyriske Kirke i Danmark (Den assyriske østkirke i Danmark)	300 aktive + 100 ikke- aktive	270	306	4		4
Aalborg Menighedscenter	220	300	250	2		
Aars Vineyard Christian Fellowship (tidl. Aars Frikirke)		55	160			



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

1.4.B. KRISTNE/KRISTENDOMS-INSPIREREDE TROSSAMFUND: ADRESSEOPLYSNINGER

Baptistkirken

Kontaktoplysninger:

Lærdalsgade 7, st. tv., 2300 København S.

info@baptist.dk

www.Baptistkirken.dk

Har ikke givet oplysninger i år. Se oplysninger fra sidste år i [e-årbogen 2009](#)

Bibel og Missionscentret

Antal medlemmer:

Ca. 110 medlemmer. Et medlem er en voksen og døbt person

Kirkebygninger og præster:

Centret ejer en bygning, og har 2 lønnede præster tilknyttet.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag deltager mellem 130 og 180 personer, inklusive børn. Det samme antal gælder for jul og påske. I 2009 har der været 6 dåbshandlinger, en begravelse, en vielse og 2 velsignelser af vielser indgået på rådhuset.

Kontaktoplysninger:

Thyparken 11, 7700 Thisted

www.angelfire.com/rnb/bibelmcc

Borneholmerkirken Evangelisk Luthersk Frimenighed

Antal medlemmer:

112 bestående af 59 voksne og 53 børn. Man betaler ikke for at være medlem.

Kirkebygninger og præster:

Menigheden ejer 1 kirkebygning.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag deltager 75-85 i gudstjenesten, til jul og påske er der ca. 150. Der har i 2009 været 5 dåbshandlinger.

Kontaktoplysninger:

Haslevej 130, 3700 Rønne

www.bornholmerkirken.dk

City Kirke, Herning

Kontaktoplysninger:

Pastor Philip Dupont, Østergade 8, 2., 7400 Herning

www.Josephnet.dk

Har ikke givet oplysninger i år. Se oplysninger fra sidste år i [e-årbogen 2009](#)

Copenhagen Bethel Missionary Baptist Church

Antal medlemmer:

78 aktive. For at blive medlem af CBMBC må en person for det første erkende at være en fortabt synder med behov for Jesus Kristus som frelseren. Derefter må vedkommende vende



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

sig bort synden og sætte sin lid til vor frelser Jesus Kristus' blod som gav sit liv til frelse for mennesket, der således får evigt liv ved troen på Ham.

For det andet tager personen beslutning om at modtage Jesus Kristus som sin Herre og personlige frelser, og bekendtgør sin tro på Kristus, offentligt. Herefter vil vedkommende også beslutte at lade sig døbe ved fuldstændig neddykning i vand. Dåben er det ydre billede på den indre tro. Den er ligeledes billedet på Kristus' død, begravelse og genopstandelse. Og så er en person medlem af kirken.

Kirken praktiserer voksendåb, men underviser børn om Gud og de bibelske sandheder, så de selv, senere, kan træffe beslutning om dåb. Det er således kun døbte, der tæller som medlemmer.

Kirkebygninger og præster:

Kirken lejer en bygning, og har en enkelt lønnet præst på forkyndervisum.

Det koster ingen penge at være medlem af kirken.

Kirkegængere:

Ved søndagsgudstjenesten er der ca. 100, og til jul og påske 120-140.

I 2009 var der 10 dåbshandlinger, en enkelt velsignelse af en vielse indgået på rådhuset og ingen begravelser.

Kontaktoplysninger:

Pastor Gerry O. Calba, Lærdalsgade 7, 1. th., 2300 København S

Copenhagen Community Church (tidl. Amager Kristne Center)

Kontaktoplysninger:

Amagertorv 5, 1160 København S.

office@ccchurch.dk

www.ccchurch.dk

Har ikke givet oplysninger i år.

Dansk Teltmissions menighed

Kontaktoplysninger:

Jagtvej 85, 1., 2200 København N

<http://www.netkirken.dk/mg/>

Har ikke givet oplysninger i år. Se oplysninger fra sidste år i e-årbogen 2009

Den Apostolske Kirke i Danmark

Herunder bl.a.:

Åben Kirke, Olufsgade 10, 7400 Herning

Antal medlemmer:

Der anslås at være mellem 3000 og 3500. Det koster intet at være medlem, men tiende princippet er udbredt.

Kontaktoplysninger:

Lykkegårdsvej 100, 6000 Kolding

www.akdonline.dk

Den Armensk Apostolske Kirke

Kontaktoplysninger:

Karekin Dickran, Hans Broges Gade 45, 8000 Århus C.

Har ikke givet oplysninger i år.

Den evangelisk-lutherske frikirke



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Antal medlemmer:

91 medlemmer. Et medlem er en person, som er døbt i Den Treenige Guds navn, og vedkender sig kirkesamfundets trosbekendelse. Børn bliver medlemmer ved den kristne dåb. Medlemmer er således døbte voksne og børn. Det er frivilligt at give bidrag, men foreslås en retningslinie på 5% af skattepligtig indtægt.

Kirkebygninger og præster:

4 kirkebygninger som er ejede. Der er tilknyttet 2 præster, hvor menighedspræsten er lønnet, hjælpepræsten ulønnet.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag er der 65 kirkegængere, til jul 85 og til påske 72. I 2009 har der været 2 dåbshandlinger.

Kontaktoplysninger:

www.vivit.dk - post@vivit.dk

Sekretariat: Skejbygaardsvej 23-25, 8240 Risskov

Den evangeliske Frikirke

Kontaktoplysninger:

Vennelystvej 33

8900 Randers

Har ikke givet oplysninger i år.

Den katolske kirke i Danmark

Antal medlemmer:

Der er i 2009 38.004 medlemmer.

Kirkebygninger og præster:

Nøjagtigt tal for kirkebygninger kendes ikke, men der er 47 lokale menigheder med tilhørende kirke eller kapel. Der er i 2009 82 præster inkl. pensionerede. De nyankomne præster fra udlandet er her på forkyndervisum.

Kirkegængere:

Der kommer 9043 kirkegængere på en alm. søndag. I påsken 2009 9362 kirkegængere.

Medlemskontingent:

Der er ikke et fast medlemsgebyr, men mange betaler frivillige bidrag ligesom der er en ordning hvor man betaler på en såkaldt 10- års kontrakt med en fast % del af ens samlet indkomst. Der blev i 2009 samlet døbt 628 heraf 595 børn.

Der var 296 begravelser i 2009. mennesker blev begravet i 2009.

Der var 97 vielser (31 mellem to katolikker, 59 mellem en katolik og en ikke-katolsk kristen, og 7 mellem en katolik og en ikke-døbt).

Kontaktoplysninger:

www.katolsk.dk

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 Kbh V.

Den Koptisk-Ortodokse Kirke

Antal medlemmer:

Ca. 350 medlemmer + 50 børn. Ved et medlem forstås en voksen fra omkring 16 år, der er døbt.

Kirkebygninger og præster:

Kirken ejer 3 bygninger, der er en lønnet præst og en lønnet biskop for Skandinavien tilknyttet kirken.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kirkegængere:

Ved søndagsgudstjenesten er der 70 voksne og 15 børn. Til jul taltes ca. 250 voksne og 30 børn og til påske 300 voksne og 40 børn.

I 2009 var der 10 dåbshandlinger, 3 vielser, 1 velsignelse af en vielse indgået på rådhuset og ingen begravelser.

Kontaktoplysninger:

Taastrup Hovedgade 162 A, 2630 Taastrup

www.koptisk.dk

Den Kristne Forsamling (tidl. Kristnastova)

Antal medlemmer:

Ca. 150. Medlemmer registreres ikke, men er de personer, som bekender tro på de grundlæggende bibelske sandheder (Den treenige Gud, Jesu stedfortrædende død, frelse ved tro alene, osv.) og regner menigheden som deres åndelige hjem. Dette gælder for alle, uanset alder og hvorvidt man er døbt eller ej.

Kirkebygninger og præster:

Forsamlingen råder over en lejet kirkebygning. Alle kristne regnes her for 'præster', men to par er knyttet til menigheden på fuld tid og lever af honorarer og gaver.

Der er ikke noget fast kontingent for medlemskab.

Kirkegængere:

En almindelig fredag aften er der ca. 80 og en almindelig søndag morgen ca. 100 deltagere. Forsamlingen består for en stor del af studerende færingere, der rejser hjem, særligt til jul, derfor er der typisk færre kirkegængere til de store højtider. I 2009 har der hverken været dåbshandlinger, vielser eller begravelser.

Kontaktoplysninger:

Birmavej 36, 2300 København S

www.kristnastova.dk

Den kristne menighed i Danmark

København:

Antal medlemmer:

610 medlemmer, der inkluderer både børn og voksne, døbte og udøbte. Medlemskabet defineres således: "Enhver som ønsker medlemskab af DKM, kan skriftlig rette henvendelse herom til Menighedens bestyrelse, som herefter træffer beslutning om optagelse af medlemmet i foreningen."

Kirkebygninger og præster:

2 bygninger, som er ejede. Der er en præst som ikke er aflønnet.

Der betales et frivilligt bidrag for medlemskab.

Kirkegængere:

En almindelig søndag ca. 410, til jul og påske ca. 600. I 2009 var der 18 dåbshandlinger, 2 begravelser og 2 vielser.

Kontaktoplysninger:

Den Kristne Menighed i København, Tårnfalkevej 17, 2650 Hvidovre

www.brunstad.org/dk/

Holstebro:

Antal medlemmer:

220 medlemmer, der inkluderer både børn og voksne, døbte og udøbte. Medlemskabet defineres således: "Enhver som ønsker medlemskab af DKM, kan skriftlig rette henvendelse herom til Menighedens bestyrelse, som herefter træffer beslutning om optagelse af medlemmet i foreningen."



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kirkebygninger og præster:

En bygning, som er ejet. Der er en præst som ikke er aflønnet.
Der betales et frivilligt bidrag for medlemskab.

Kirkegængere:

En almindelig søndag ca. 140, til jul og påske ca. 220. I 2009 var der 10 dåbshandlinger, 2 begravelser og ingen vielser.

Kontaktoplysninger:

Den kristne Menighed i Holstebro, Vester Feldborgvej 18, 7540 Haderup
www.brunstad.org/dk

Den makedonske ortodokse Kirke

Kontaktoplysninger:

Ane Katrinesvej 26, II th, 2000 Frederiksberg
Har ikke givet oplysninger i år.

Den norske menighed ved Kong Haakon kirken i København

Kontaktoplysninger:

Ved Mønten 9, 2300 København S
www.sjomannskirken.no

Den Nyapostolske Kirke i Danmark

Antal medlemmer:

300 medlemmer, der inkluderer både børn og voksne. Ved et medlem forstås en person, som er beseglet med Helligånden gennem håndspåleggelse af en apostel. Man skal være døbt for at kunne blive beseglet, kirken anerkender dog en dåb foretaget i Gud Faderens, Sønnens og Helligåndens navn, altså også Folkekirkens dåb.

Kirkebygninger og præster:

Kirken ejer 6 bygninger og lejer sig ind i 2. Der er tilknyttet 15 præster, en evangelist og en biskop til menighederne i Danmark. De aflønnes ikke og de er ikke i Danmark på forkyndervisum.

Man betaler ikke noget for at være medlem.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag er der ca. 150 kirkegængere og samme antal til jul og påske. I 2009 har der været 1 dåbshandlinger, 3 begravelser og ingen bryllupper.

Kontaktoplysninger:

Søderupvej 19, Søderup, 6230 Rødekro
www.nak.orgwww.dnak.dk

Den ortodokse russiske kirkes menighed i København

Kontaktoplysninger:

Alexander Nevsky Kirke, Bredgade 53, 1260 København K
Har ikke givet oplysninger i år.

Den rumænsk-ortodokse menighed i Danmark

Kontaktoplysninger:

Fader Michael Radu, Malmø.
Har ikke givet oplysninger i år.

Den Russiske ortodokse Kirkes (Moskvapatriarkatet) menigheder



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kontaktoplysninger:

Havebo 6, st. 3, 2500 Valby

www.ortodoxy.dk

Har ikke givet oplysninger i år.

Den Serbisk Ortodokse Kirke i Danmark

Kontaktoplysninger:

Frederikssundsvej 50, 3. mf., 2400 København NV

Tlf: 2182 1842

Den til St. Alban´s English Church i København hørende menighed

Kontaktoplysninger:

Churchillparken 6, Langelinie, 1263 København K, telefon: 3962 7736.

Har ikke givet oplysninger i år.

Det Danske missionsforbund

Herunder bl.a.:

Frikirken Betlehem, Jernbane Allé 29, 2720 Vanløse

Frikirken i Aabenraa, Haderslevvej 6, 6200 Aabenraa

Frikirken Salem, Havnevej 15, Frederiksværk

Grindsted Kirkecenter, Vestermarkskirken, Nymarksvej 3, 7200 Grindsted

Missionsforbundets Kirke, Tingvej 11, 2300 Kbh S.

Missionskirken i Rønne, Kattesundet 4, 3700 Rønne

Strandvejskirken, Humlebæk Strandvej 54, 3050 Humlebæk

Vesterkirken, Nattergalevej 79, 9700 Brønderslev

Guds Menighed, Orionsvej 3, 8270 Højbjerg

Antal medlemmer:

2.150. Et medlem forstås som en person der bekender sig til Jesus Kristus og som på denne bekendelse ved en gudstjeneste eller på et menighedsmøde er blevet optaget i menighedens fællesskab.

Kirkebygninger og præster:

23 bygninger, som de lokale menigheder selv ejer. Der er 21 præster tilknyttet, og de er alle aflønnede.

Kirkegængere:

Der har i 2009 været 24 dåbshandlinger, 17 begravelser og 11 vielser.

Kontaktoplysninger:

Rosenlunden 17

5000 Odense C

[ddm@\(if you can see this please update your browser\)email.dk](mailto:ddm@(if you can see this please update your browser)email.dk)

Fonden Guds Verdensvide Kirke (Worldwide Church of God)

Antal medlemmer:

14 medlemmer. Et medlem forstås som en der er døbt i kirken. Børn, unge og andre, der deltager regelmæssig i vores kirkelige aktiviteter, gudstjenester og lignende betragtes som associerede og støtter.

Kirkebygninger og præster:

Kirken har ikke fast mødested, men mødes forskellige steder, fx. i medborgerhuse og i private hjem.

Man betaler ikke for medlemskab, men giver frivillige offergaver eller tiende.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kirkegængere:

Kirken har fortrinsvis gudstjeneste på lørdage. Deltagerantallet er ca. 9-10 inklusiv børn. Ingen specielle gudstjenester til jul og påske. I 2009 har der været en dåbshandling og en begravelse.

Kontaktoplysninger

P. O. Box 714, 4000 Roskilde

www.gvks.org/dansk - danmark@gvks.org

Forklarelsens Kirke

Forklarelsens Kirke er del af **Theosophical Fellowship**, der opereres ikke med medlemstal, men det skønnes at der i dag er omkring 100 fester tilknyttede personer på landsplan.

Kontaktoplysninger:

Theosophical Fellowship, Skt Pedersstræde 27B, 3., 1453 Kbh. K

Har ikke givet oplysninger i år.

Forsamlingen Livdin

Antal medlemmer:

500, her inkluderes både børn og voksne, døbte som udøbte. Et medlem er en, som har valgt at gøre menigheden til sit åndelige hjem og har gennemgået et kursus om det at være medlem af menigheden.

Kirkebygninger og præster:

Menigheden råder ikke selv over en kirkebygning, men holder gudstjeneste i en lokal skole og lejer en kontorbygning til det administrative arbejde. Der er tilknyttet en lønnet præst. Det koster ikke noget at være medlem.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag deltager mellem 300 og 400 i gudstjenesten. Til jul og påske deltager omkring 400. Der har i 2009 været omkring 30 dåbshandlinger og 7 vielser samt en velsignelse af en vielse indgået på rådhuset.

Kontaktoplysninger:

Torshavn, Færøerne

www.livdin.fo

Frelsens Hær

Antal medlemmer:

960 soldater og 271 (2008-tal) civile medlemmer. Flertallet af Frelsens Hærs medlemmer er *soldater*, dvs. at de har underskrevet soldatererklæringen, som indeholder Frelsens Hærs elleve læresætninger samt at man ikke drikker alkohol eller ryger. Frelsessoldaten gør tjeneste i Frelsens Hær i sin fritid, og bruger uniformen som vidnesbyrd om sin tro og sit tilhørsforhold. Civile medlemmer er folk, som har bekendt troen på Gud, og som ønsker at have Frelsens Hær som deres kirke, men som ikke ønsker at være forpligtet på de livsstilsprincipper, som soldatererklæringen indebærer. Det koster ikke noget fast beløb at være medlem, men der ses gerne at man bidrager økonomisk til menighederne.

Kirkebygninger og præster:

Hæren ejer 26 kirkebygninger og lejer 4.

Kirkegængere:

Der har været i 2009 været 3 vielser og 10-15 begravelser.

Kontaktoplysninger:

Nationalt hovedkontor, Frederiksberg Allé 9, 1621 København V

www.frelsens-haer.dk



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Frikirken Oasan

Kontaktoplysninger:

Joni Johannessen, Frælsio 24, Torshavn, Færøerne
Har ikke givet oplysninger i år.

Frikirken på Havnen

Kontaktoplysninger:

Refshalevej 203 A, Christianshavn, 1432 København K

www.frikirken.nu

Har ikke givet oplysninger i år.

Frimenigheden Kilden

Østergade 34, Ørum, 8830 Tjele

kilden@makechurch.dk

www.makechurch.dk

Har ikke givet oplysninger i år.

Greve Frikirke (tidl. Nazaræernes)

Kontaktoplysninger:

Solhegnet 2, 2670 Greve

www.nazarene.dk

Præst: Kaj Ove Bollerup

Har ikke givet oplysninger i år.

Græsted Frikirke

Kontaktoplysninger:

Holtvej 67, 3230 Græsted

Har ikke givet oplysninger i år.

Hillerød Frimenighed

Kontaktoplysninger:

c/o Søren Brosbøl, Glarborgvej 6, 3400 Hillerød

<http://www.frimenighed.dk/birger@solstua.dk>

Har ikke givet oplysninger i år.

Holstebro frikirke / K.C midt vest

Antal medlemmer:

50 voksne medlemmer, som har underskrevet kirkens trosgrundlag, og som er døbt med troendes dåb.

Kirkebygning og præster:

En eget bygning, og to præster, der ikke er aflønnede.

Kirkegængere:

Der er ca. 40 til gudstjeneste søndag, og det samme til jul og påske. I 2009 har der været en dåb og ingen begravelser.

Kontaktoplysninger:

www.Kcmidtvest.dk

post@kcmidtvest.dk

International Christian Community



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Antal medlemmer:

120. Et medlem kan enten være 'associate member', der som minimum deltager i gudstjenesten og deltager i menighedens arbejde eller være 'full member', der støtter økonomisk, deltager i menighedens arbejde og er døbt. Dette inkluderer både børn og voksne, døbte og udøbte. Det koster ikke noget fast beløb at være medlem, men der betales tiende og ofringer.

Kirkebygninger og præster:

Fællesskabet lejer en kirkebygning, hvortil der er knyttet en præst, der er aflønnet.

Kirkegængere:

På både en almindelige søndage, til jul og til påske deltager mellem 120 og 140 i gudstjenesten. I 2009 har der været 8 dåbshandlinger og en vielse.

Kontaktoplysninger:

Pastor Ravi Chandran, Lyngbyvej 277, 2900 Hellerup

International Harvest Christian Center

Kontaktoplysninger:

Nørre Farimagsgade 45, 1364 København K,

<http://ihcc.dk/ihcc/index.php/int-harvest-christian-centre>

Har ikke givet oplysninger i år.

Inuunerup Nutaap Oqaluffia - Grønlands Frikirke

Herunder frikirkerne i:

Nuuk, Maniitsoq, Sisimiut, Ilulisaat, Aasiaat og Kullorsuaq.

Antal medlemmer:

350 medlemmer. Et medlem er en person der har aflagt et personligt vidnesbyrd om tro på Jesus Kristus og derefter er blevet døbt ved neddykkelse. Dåb sker på et tidspunkt, hvor "barnet" kan bekende en personlig tro, tidligst i alderen 14-16 år. Det er kun døbte der regnes for medlemmer.

Kirkebygninger og præster:

En kirkebygning, en ulønnet præst tilknyttet.

Det koster intet at være medlem af frikirken, men menighederne modtager gaver, donationer og tiende.

Kirkegængere:

En almindelig søndag er det ca. 265, til jul og påske ca. 385. I 2009 har der været 20 dåbshandlinger, 2 bryllupper og 1 begravelse.

Kontaktoplysninger:

Ilivinnguaq 1, Box 67, 3900 Nuuk, Grønland

www.Ino.glino.nuuk@greenet.gl

Jehovas Vidner

Antal medlemmer:

14.600. Et medlem forstås som en, der deltager i menighedens offentlige forkyndervirksomhed, og man bliver først fuldgældigt medlem ved dåben. Et barn der selvstændigt kan aflægge et vidnesbyrd kan blive regnet med som forkynder. Alle udgifter dækkes ved frivillige bidrag.

Kirkebygninger og præster:

Jehovas Vidner er i besiddelse af ca. 150 bygninger, der kaldes rigssale. Disse er ejet af de lokale menigheder. Der er 200 menigheder i Danmark, og menighederne ledes af et ældsteråd, som ikke er aflønnede.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kirkegængere:

På en almindelig søndag er der omkring 13.000 deltagende i hele landet, mødeprocenten er omkring 90. Jehovas vidner fejrer ikke jul og påske, men højtiden til minde om Jesu død, i 2007 var der omkring 22.000 tilstede. I 2009 har der været 198 dåbshandlinger og 126 begravelser. Jehovas Vidner har vielsesbemyndigelse, dvs. at omkring 26 ældste har bemyndigelse til at forrette vielser. I 2009 fandt der 88 vielser sted.

Kontaktoplysninger:

Hovedkontor: Stenhusvej 28, 4300 Holbæk

<http://www.watchtower.org/d/index.html>

Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige (Mormoner)

Herunder bl.a.:

Københavns Stav, Nitivej 8, 2000 Frederiksberg

Odense 1. Menighed, Lahns-gade 58, 5000 Odense

Søborg Menighed, Maglegårds Allé 83, 2860 Søborg

Aalborg Menighed, Riishøjsvej 20, 9000 Aalborg

I alt bestående af 22 menigheder fordelt på to stave. Det første tempel i Danmark blev indviet den 3. maj 2004.

Antal medlemmer:

4200 medlemmer. Her medregnes alle døbte, hvilket man kan blive fra man er 8 år gammel. Desuden er omkring 60 missionærer fra forskellige lande på mission i Danmark samtidig med at omkring 35 danskere er på mission i udlandet for Kirken.

Kirkebygninger og præster:

20 bygninger ejes, en enkelt lejes. Til hver bygning er tilknyttet en præst eller biskop, som er kaldet blandt de lokale medlemmer og derfor ikke er på forkyndervisum.

Man betaler ikke for medlemskab.

Kirkegængere:

På en almindelige søndag deltager ca. 2000 personer, hvilket også gør sig gældende til jul og påske.

Kontaktoplysninger:

Københavns Stav, Nitivej 8, 2000 Frederiksberg

www.mormon.dk , presse@mormon.dk

Kristensamfundet i Danmark

Antal medlemmer: Der er ikke krav om medlemskab for at deltage i gruppens aktiviteter eller for at blive døbt der. Man kan indskrive sig i en 'medlemsbog', hvis man føler sig som medlem. I den er der indskrevet 110 personer. Derimod er det et større antal, som får løbende informationer fra kirken. Således er der ca. 600 husstande, der modtager samfundets meddelelsesblad. Og såvel børn som voksne er velkomne som medlemmer. Størrelsen af medlemsbidraget er frivilligt.

Kirkebygninger og præster:

Samfundet ejer 2 bygninger. Og har to honorarbetalte præster tilknyttet.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag er der mellem 15 og 30 deltagere, til jul og påske ca. 50. I 2009 har der været mindst 18 dåbshandlinger, mindst 7 begravelser og 3 vielser (tallene gælder for København og Odense. Tallene for Århus kendes ikke).

Kontaktoplysninger:

Sankt Knuds Vej 13, 1903 Frederiksberg C

www.kristensamfundet.dk



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kristent Center

Kontaktoplysninger:

Solvænget 6, 4450 Jyderup

Tlf: 59 27 88 99

mail@kc-jyderup.dk

www.kc-jyderup.net

Har ikke givet oplysninger i år.

Kristent Centrum

Antal medlemmer:

Der er 60 personer registreret i medlemskartoteket, men mange flere kommer fast i kirken uden at være registrerede. De registrerede er både børn og voksne, og alle er døbt. Der betales frivillige bidrag.

Kirkebygninger og præster:

Menigheden ejer en kirkebygning. Der er ingen aflønnet præst, men man kalder prædikanter fra andre kirker, som aflønnes på honorarbasis.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag er der 40 og det samme kommer til højtiderne. Der var hverken dåbshandlinger eller vielser i 2009, men 3 begravelser.

Kontaktoplysninger:

Perikumvej 2, 9000 Aalborg

www.kristencentrum.dk

Kristent Fællesskab i Nordsjælland

Kontaktoplysninger:

Ruderdalsvej 75, 5840 Holte

Er nu blevet **Frikirken i Hillerød**

Kristent Fællesskab

Antal medlemmer:

Anser enhver som føler sig hjemme i menigheden som "medlem". Medlemstal på baggrund af adresseliste angiver ca. 350 personer inklusive børn og voksne.

Bygninger og præster:

Fællesskabet ejer en kirkebygning, og der er tilknyttet en deltidspræst og en deltids hjælpepræst, der begge er aflønnede.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag deltager mellem 140 og 10 børn og voksne. Til jul og påske er ca. samme antal. Der praktiseres voksendåb og der var i 2009 3 dåbshandlinger, 3 begravelser og en vielse.

Kontaktoplysninger:

Højnæskirken, Højnæsvej 60, 2610 Rødovre

www.kristendomf.dk

Kristus Kirken

Antal medlemmer:

Kristus Kirken er en såkaldt huskirke med 40 medlemmer. Et medlem er en person, som ønsker at være en del af fællesskabet og som personligt siger at det kommer i kirken. Tallet inkluderer både børn og voksne, døbt såvel som udøbt. Det koster ikke noget at være medlem af fællesskabet, men der er altid mulighed for at give en gave til kirkens arbejde og projekter.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kirkebygninger og præster:

Huskirken samles i privat hjem. Der er tilknyttet 2 ulønnede præster.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag deltager 40 personer i gudstjeesten, til jul og påske, 30. Der har i 2009 været en begravelse.

Kontaktoplysninger:

Pastor Thomas Aagaard, Askovvej 6, 6600 Vejlen

www.gospelhouse.dk

Københavns Bibeltrænings Center

Antal medlemmer:

Der er 160, og tæller voksne og børn der efter eget valg beslutter sig for medlemskab. Et medlem er en person som kommer i kirken og selv har valgt at melde sig ind. Det koster ikke noget at være medlem, men der gives frivillige gaver.

Kirkebygninger og præster:

Centeret ejer en bygning, og der er tilknyttet 3 præster. Heraf er de 2 lønnede.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag deltager mellem 90 og 160, til jul og påske ca. 150. I 2009 har der været 4 dåbshandlinger.

Kontaktoplysninger:

Hedemarksvej 15, 2620 Albertslund

www.kbc.dk

København Vineyard Christian Fellowship

Kontaktoplysninger:

<http://www.kbh-vineyard.dk/aars>

Dagmarvej 5, 2740 Skovlunde

Gudstjeneste på Nyvej 7, 1851 Frederiksberg C

Københavnerkirken frimenighed

Antal medlemmer:

Ca. 230, og et medlem er en person, der er døbt og bekender troen på Jesus og har meldt sig ind. Dette gælder voksne og børn, døbte og udøbte. Børn har dog ingen stemmeret. Det koster intet at være medlem.

Kirkebygninger og præster:

Menigheden lejer sig ind på hhv. en skole og i kontorlokaler. Der er tilknyttet 4 præster, hvor en er lønnet.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag deltager mellem 150 og 175, til jul var der 80 og til påske 120. Der har i 2009 været 18 dåbshandlinger og 4 vielser.

Kontaktoplysninger:

Voldumvej 58, 2610 Rødovre

www.Københavnerkirken.dk

Livets kilde

Antal medlemmer:

78 over 18 år. Et medlemskab søger man om, og man gennemgår med præsten de vedtægter og vilkår der er besluttet. Disse underskrives og derefter er man medlem. For at være medlem skal man være fyldt 18, og det er kun døbte der medregnes.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kirkebygninger og præster:

Livets kilde råder over to ejede bygninger i henholdsvis Esbjerg og Varde. Der er en præst tilknyttet, som er aflønnet.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag er der omkring 100-120 voksne og børn, og det omtrentligt samme antal til jul og påske. I 2009 har der været 11 dåbshandlinger, 3 vielser og 1 velsignelse af vielse indgået på rådhuset - og ingen begravelser.

Kontaktoplysninger:

www.livetskilde.dk

Ådalsparken 33, Sædding, 6710 Esbjerg V

Luthersk Missionsforenings Frimenighed Emdrup (Nordvestkirken)

Antal medlemmer:

79 medlemmer over 18 år. Et medlem forstås som en person der har meldt sig ind i kirken og lever op til vedtægternes krav, bl.a.: "døbt på den kristne tro,(...) i tro og livsførelse bekender sig til troen på Kristus, (...) deltager regelmæssigt i kirkens aktiviteter". Dette er både voksne og børn, men kun døbte medregnes.

Kirkebygninger og præster:

Der ejes en bygning, og der er 3 ulønnede præster tilknyttet. Det koster kr. 200,- pr. år at være medlem af menigheden.

Kirkegængere:

En almindelig søndag er der 100-110. Til jul 75 personer og til påske 50. I 2009 har der været 7 dåbshandlinger og ingen hverken bryllupper eller begravelser.

Kontaktoplysninger:

Frederiksborgvej 179, 2400 København NV

www.nordvestkirken.dk

Menigheden af Kristne I Danmark i Jesu navn

Kontaktoplysninger:

Erik Jessen Lund, Ulfkjærvej 17, 6990 Ulfborg,

Tlf: 22 36 01 52

Har ikke givet oplysninger i år.

Metodistkirken i Danmark

Antal medlemmer:

2022, både voksne og børn tælles som medlemmer (2008-tal).

Kirkebygninger og præster:

Der er 10 kirkebygninger med 22 præster tilknyttet kirken. Dette tal er inkl. pensionerede præster. Det er intet minimumskontingent for at være medlem af kirken, det er helt op til den enkelte.

Kirkegængere:

Til søndagsgudstjeneste var der i 2008 537 deltagere. Samme år var der 20 dåbshandlinger, 13 begravelser og 6 vielser.

Kontaktoplysninger:

Metodistkirken i Danmark

Stokhusgade 2, 1317 København K

www.metodistkirken.dk

Mission Danmark



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kontaktoplysninger:

Rossinisvej 7, 9200 Aalborg SV

www.missiondanmark.dk

Har ikke givet oplysninger i år.

Nexø Frikirke

Antal medlemmer:

68. Et medlem forstås som en person, som har taget personlig stilling til at følge Jesus, dette gælder for både unge og voksne. Der praktiseres troendes dåb (voksendåb), men der er personer som er både barnedøbt og konfirmerede, der er medlemmer af kirken. Det koster ikke noget at være medlem, men hovedparten af medlemmerne har en gaveordning.

Kirkebygninger og præster:

En eget bygning med en lønnet præst på deltid.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag er der 45-80 voksne plus børn. I julen 2008 var der 133 personer, i påsken 2009 var der 109 personer. I 2009 har der været 7 dåbshandlinger og ingen hverken bryllupper eller begravelser.

Kontaktoplysninger:

www.skibetnexo.dk

Købmagergade 27 C, 3730 Nexø

Nordschleswigsche Gemeinde

Antal medlemmer:

Antallet oplyses ikke, men ved et medlem forstås at en person er døbt i menigheden eller senere har meldt sig ind i den. Det gælder både voksne og børn.

Kirkebygninger og præster:

Til gudstjenester lejer kirken sig ind hos Den Danske Folkekirke. Til det øvrige arbejde ejer menigheden selv lokaler i forbindelse med præstegårdene. Der er tilknyttet 5 præster, der alle er lønnede.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag deltager mellem 15 og 45, til jul væsentligt flere.

Påskegudstjenesterne er besøgt af mellem 25 og 70. Der har i 2009 været 60 dåbshandlinger, 34 begravelser og 10-15 vielser.

Kontaktoplysninger:

Postboks 25, Hovedgaden 46, 6360 Tinglev

www.kirche.dk

Odder Frimenighed

Antal Medlemmer:

155 medlemmer, der inkluderer døbte børn og voksne. Et medlem er optaget i menigheden efter skriftlig ansøgning med tilsagn om at tilslutte sig det i vedtægterne beskrevne bekendelsesgrundlag.

Kirkebygninger og præster:

Menigheden ejer et aktivitetshus med café og kollektiv, men ingen kirkebygninger. Til gudstjenester lejer menigheden lokaler. Der er en aflønnet præst.

Det koster kr. 75,-/voksen og 25,-/barn at være medlem af menigheden.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag kommer ca. 80 personer til gudstjeneste, til jul ca. 120 og til påske ca. 100. I 2009 har der været 5 dåbshandlinger, et bryllup og ingen begravelser.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kontaktoplysninger:

Rude Havvej 11, 8300 Odder

Pinsekirkerne i Danmark

Herunder bl.a.:

Bykirken, Odense

Evangeliekirken (tidl. Evangelieforsamlingen), Frederiksberg C

Frederikshavn Kirkecenter, Frederikshavn

Frikirken i Multihuset, Haderslev

Kirken Connect, Hobro

Kirken i Kulturcentret, København NV

Netværkskirken, København N

Pinsekirken i Korsør, Korsør

Pinsekirken i Randers, Randers NV

Pinsekirken i Roskilde, Impactchurch, Roskilde

Pinsekirken i København Ø, Kbh NV

Svendborg Menighedscenter, Svendborg

Viborg Internationale Pinsekirke, Viborg

Antal medlemmer:

3698. Et medlem er et menneske, som har ønsket at blive optaget som medlem af kirken og som siger 'ja' til kirkens trosgrundlag, vision og arbejdsform. De fleste pinsekirker i Danmark optager kun medlemmer, der er blevet døbt med troendes dåb, og det er derfor kun sådant døbte der indregnes som medlemmer. Også børn kan fra f.eks. deres fyldte 14. år være døbte medlemmer. Der er intet kontingent, men der betales tiende og gives anonyme donationer.

Kirkebygninger og præster:

Ca. 43 bygninger i alt, heraf er de ca. 38 ejede af menighederne selv, 5 lejede.

Præsteforeningen har ca. 75 medlemmer hvor de fleste er fuldtidsansatte, nogle er deltidsansatte. Nogle få af præsterne er på forkyndervisum.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag deltager 4445 personer i gudstjenesten, til jul kommer der 2784 og til påske 3280. Der har i 2009 været 129 dåbshandlinger, 29 begravelser og 31 vielser.

Kontaktoplysninger:

www.pinsekirkerne.dk

Reformerte menigheder

Den koreanske kirke i Danmark

Kontaktoplysninger:

Ega Allé 5, 2770 Kastrup

Tlf.: 3246 1660

Præst: Dea Hwan Oh

Har ikke givet oplysninger i år.

Den reformerte menighed i Fredericia

Kontaktoplysninger:

Dronningensgade 87, 7000 Fredericia,

www.reformert.dk tlf. 7592 0551, s.hofmeister@reformert.dk

Præst: Sabine Hofmeister, Jyllandsgade 41, 2.th., 7000 Fredericia

Har ikke givet oplysninger i år.

Fransk Reformert Kirke i København



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kontaktoplysninger:

Kirke kontoret, Gothersgade 107, 2. tv. 1123 København K
Tlf 33 14 97 05

Har ikke givet oplysninger i år.

Den tysk-reformerte menighed i København

Kontaktoplysninger:

Gothersgade 109, 3. sal, 1123 København K

Præst: Axel Bargheer, 33 13 87 53

Har ikke givet oplysninger i år.

Russisk ortodoks menighed (i Hobro)

Kontaktoplysninger:

Havebo 6, st. - 3, 2500 Valby

www.Orthodoxy.dk

Har ikke givet oplysninger i år.

Skovlunde frikirke (tidligere Brønshøj Kristne Forsamling)

Kontaktoplysninger:

kontakt@skovlundefrikirke.dk
www.skovlundefrikirke.dk

Har ikke givet oplysninger i år.

Svenska Gustafs församlingen i København

Kontaktoplysninger:

Svenska Gustafs församlingen i København

Folke Bernadottes Allé 4, 2100 København Ø

Sydfyns Frimenighed (tidl. Taasinge Frimenighed)

Antal medlemmer:

Der er 192 medlemmer – og hermed forstås en voksen døbt eller udøbt person, der betaler kontingent. Der tre forskellige satser for medlemskab: 3000,-, 1500,- eller 750,-.

Kirkebygninger og præster:

Fra december 2009 har menigheden lejet en kirkebygning, hvortil der er tilknyttet en aflønnet præst.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag er der 20 deltagere i gudstjenesten, til jul 70 og i påsken også 20.

Der har i 2009 været 3 dåbshandlinger, 5 begravelser og 16 vielser.

Kontaktoplysninger:

Lindevej 11, 5900 Rudkøbing

Syvende-dags Adventistkirken

Herunder bl.a.:

Adventkirken, Frederiksborg Allé 25, 8920 Randers NV

Cafékirken, Suomisvej 5, 1927 Frederiksberg C.

Vejlefjordkirken, Vejlefjordskolen 15, 8721 Daugård

Antal medlemmer:

2516 medlemmer. Medlemstal dækker kun døbte/optagede i menigheden. For at blive medlem skal man være døbt og selv have ønsket medlemskab. Kirken praktiserer 'troendes dåb', altså voksendåb, selvom mange døbes i teenageårene.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kirkebygninger og præster:

I alt ejes der 35 kirkebygninger. Derudover lejes omkring 5. Der er 20 præster, og yderligere 5 uddannede præster i lederskabet i landskontoret. Heraf er en enkelt på forkyndervisum. Alle er aflønnede.

Der er intet kontingent eller krav om betaling, men medlemmerne opfordres til at betale tiende.

Kirkegængere:

Ca. 1500 inkl. børn kommer til gudstjeneste om lørdagen på landsbasis. Stort set ingen variation på antal af kirkegængere i hverdage, påske og jule-dage. I 2009 var der ca. 30 dåbshandlinger, ca. 50 begravelser og ca. 15 vielser. Derudover gættes der på ca. 5 velsignelser af vielser indgået på rådhuset.

Kontaktoplysninger:

Syvende-dags Adventistkirken, Danmark
Postboks 15, Concordiavej 16, 2850 Nærum
www.Adventist.dk
Unionsformand: bjorn.ottesen@adventist.dk

The Brethren

Kontaktoplysninger:

Julianehåbsvej 1, 2900 Hellerup
Har ikke givet oplysninger i år.

The International Church for Copenhagen

Antal medlemmer:

Der er 140, som tælles blandt døbte personer, både børn og voksne, som ønsker at være medlemmer.

Kirkebygninger og præster:

Kirken råder over en lejet bygning, og har en lønnet præst på forkyndervisum. Der betales ikke kontingent, men medlemmer giver frivillige donationer.

Kirkegængere:

60 på en almindelig søndag, til jul 70 og i påsken 55. Der er i 2009 foretaget 2 dåbshandlinger, en begravelse og en vielse.

Kontaktoplysninger:

Gjørlingsvej 10, 2900 Hellerup
www.internationalchurch.dk
Gudstjenester i Sct Andreas Church, Gothersgade 148, 1123 København K

Thorsted Frimenighed

Antal medlemmer:

120., og som medlem regnes et voksent menneske, uafhængigt af om personen er døbt eller ej. Man betaler efter vane for medlemsskab af frimenigheden.

Kirkebygninger og præster:

Der lejes en kirkebygning, hvortil der er tilknyttet en præst, som er aflønnet på kvart tid.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag deltager mellem 20 og 25 personer i gudstjenesten, til jul var der ca. 100 og til påske 45. Der har i 2009 været 2 dåbshandlinger og en begravelse.

Kontaktoplysninger:

Åvænget 4, 7700 Thisted

Troens Ord



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Antal medlemmer:

98 medlemmer, hvor et medlem er en person der har ansøgt om medlemskab. Medlemmer inkluderer både unge og voksne, der er døbt.

Kirkebygninger og præster:

1 kirkebygning som er ejet. Der er to præster tilknyttede som begge er aflønnede. Troens Ord praktiserer frivillig tiendeordning, og der er mulighed for at give frivillige gaver.

Kirkegængere:

Antallet svinger mellem 60 og 150 på en almindelig søndag, hvor der til jul og påske er ca. 100 kirkegængere. Der har været 3 dåbshandlinger i 2009, og ingen hverken bryllupper eller begravelser.

Kontaktoplysninger:

www.troensord.dk

Højmarksvej 22, Box 96, 7330 Brande

Yeshuat Tsion, Den Messianske Synagoge i Danmark

Kontaktoplysninger:

Kløvermarken 29, 3060 Espergærde

www.bibelmc.dk

Har ikke givet oplysninger i år.

Østens Assyriske Kirke i Danmark

Antal medlemmer:

300 aktive og ca. 100 ikke-aktive. Et medlem er en person der 'tror på Herren Jesus Kristus, som Gud, Herre og frelser, er døbt i den Hellige Treenigheds navn, bekendersig til den Nikænske trosbekendelse, tror på østens assyriske kirkes lære og dogme og anerkender Patriarken som kirkens og synodens overhovede, og at kirkens synode er den højeste myndighed.' Således tæller alle døbte, også børn, som medlemmer af kirken.

Kirkebygninger og præster:

Kirken har ingen bygninger, hverken ejede eller lejede, men har en ulønnet præst tilknyttet. Fra det fyldte 25 år betaler medlemmerne kr. 50,-/md, fra 18-25 år 20,-/md.

Kirkegængere:

50-70 ved søndagsgudstjenester, til jul og påske ca. 300. Der har i 2009 været 7 dåbshandlinger, ingen begravelser men 4 vielser og 4 velsignelser af vielser indgået på rådhuset.

Kontaktoplysninger:

Postboks 1544, City Vest, 8220 Brabrand.

Aalborg menighedscenter

Antal medlemmer:

Ca. 220. Et medlemskab forudsætter, at personen er kommet til personlig tro, og har læst "lære- og ledelsesmæssige retningslinjer" der beskriver medejerskab og medarbejderskab omkring menighedens formål og vision. Det formelle medlemskab gælder fra 14-års alderen, men i medlemstallet inkluderes medlemmernes hjemmeboende børn. Alle medlemmer er døbte, enten ved troendes dåb eller barnedåb. Der er intet fast kontingent, men tiende er meget udbredt.

Kirkebygninger og præster:

Aalborg menighedscenter ejer selv deres bygning, hvoraf en stor del lejes ud. Der er tilknyttet ca. 5 lægfolk-præster, hvoraf to er aflønnede.

Kirkegængere:

På en almindelig søndag er der ca. 250, til jul ca. 120 og påske ca. 250. Der har ikke været hverken dåbshandlinger eller begravelser, men 2 bryllupper i 2009.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kontaktoplysninger:

Gasværksvej 5, 9000 Aalborg

www.amcnet.dk



1.4.C. KRISTNE OG KRISTENDOMSINSPIREREDE TROSSAMFUND: KOMMENTARER

Hvad vi ser i tallene:

Kristne og kristendoms-inspirerede trossamfund og menigheder

Af Marie Vejrup Nielsen

Samlebetegnelsen "Kristne og kristendoms-inspirerede trossamfund og menigheder" dækker over mange forskellige grupper. Derfor præsenteres tal og oplysninger om grupperne separat med uddybende kommentarer, hvor der er særlige forhold, der gør sig gældende f.eks. i forhold til måden at tælle medlemmer på, samt andre relevante bemærkninger til det specifikke trossamfund. I den samlede oversigt fremgår medlemstal fra 2009, bygninger, præster og deltagelse i gudstjenester og medlemstal fra Danmarks Statistik fra 1999, hvor disse har været tilgængelige. Det er udelukkende de kristne grupper, der har status som godkendt trossamfund der optræder i disse tal.

Der er nogle trossamfund, hvor det ikke inden deadline har været muligt at få oplyst de relevante tal. Men vi håber på over en årrække at få indsamlet tal fra alle grupper, således at vi med tiden får dannet et dækkende overblik over medlemstal og andre oplysninger fra disse trossamfund.

Tendenser

Hvis vi ser på medlemstalsudviklingen fra 1999-2009 og også inddrager de tal, vi indsamlede i 2008, samt i enkelte tilfælde også inddrager tal fra 1989, så kan vi se følgende stigninger og fald.

Blandt de trossamfund, der har et fald i medlemstal fra 1999-2009 er f.eks. Syvende Dags Adventistkirken (fra 2742 til 2516). Denne udvikling afspejles også i andre parametre (antallet af bygninger er faldet fra 40 til 35, antal dåb pr. år er faldet fra 52 til 30). Dette fald er en fortsættelse af en tendens der kan ses i tallene fra 1989, hvor der var 3252 medlemmer.

Andre, mindre grupper, der har et medlemsfald er f.eks. Troens Ord (fra 168 til 98) og Den Nyapostolske Kirke (fra 388 til 300). Frelsens Hær har også et fald (fra 1299 til 960). Dette fald kan skyldes at tallet fra 1999 inkluderer både soldater og civile. (Frelsens Hær har oplyst at de har 271 civile medlemmer i dag, hvilket giver et samlet tal på 1091). Andre faktorer, så som antallet af bygninger der ejes eller lejes af Frelsens Hær, synes at indikere, at der er tale om et fald (fra 33 til 26). Jehovas Vidner havde et stort fald 1999-2009 (fra 15.071 til 14.600), om end der fra 2008 til 2009 rapporteres om en lille stigning (fra 14.500 til 14.600). Men at der over en årrække er tale om et fald understreges f.eks. af et fald i dåb (fra 261 i 1999 til 198 i 2009. Tallet for 2008 var 240). Der er også sket et fald i antallet af bygninger benyttet af Jehovas Vidner (fra 174 i 1999 til 150 i 2009). Hvis tallene fra 1989 tages med, kan man se at faldet er en fortsættelse af en generel tendens (16.147 medlemmer i 1989).



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Metodistkirken ser umiddelbart ud til at have en stigning (fra 1387 til 2022). Men Metodistkirken har på baggrund af årbogsarbejdet kontaktet os med oplysninger om at de tal, der er opgivet i de ældre statistikker kun er voksne medlemmer, hvorimod de nye tal inkluderer børn. At der således ikke er tale om en stigning understøttes også af de andre oplysninger, som viser et forholdsvist stabilt niveau (bygninger fra 18 til 10, dåb fra 18 til 20). At der måske derfor reelt er tale om et fald i perioden kan underbygges, hvis man inddrager tal fra 1989, hvor medlemstallet hos Metodistkirken var 1572 (voksne medlemmer), som så er faldet til 1387 (voksne medlemmer) 10 år senere.

Hvis man netop bruger tallene fra 1989, kan man se en stor stigning hos f.eks. den Romersk-Katolske kirke (fra 29.276 i 1989 til 38.004 i 2009). Denne stigning skyldes højst sandsynligt indvandring. Dette gør sig også gældende for den Apostolske Kirke (fra 2600 i 1989 til 3250 i dag).

Der er mindre grupper, der har stigning, så som Livets Kilde (fra 45 til 78). Hvis man ser på udviklingen fra 2008 til 2009 har Inuunerup Nutaap Oqaluffia - Grønlands Frikirke en stor stigning (fra 96 til 350), en stigning der bekræftes af dåbstal fra de to år (20 og 23), samt de tal, der opgives for deltagere i almindelige gudstjenester (265 i 2009 mod ca. 100 i 2008).

Dette er nogle af de konkrete tal vi har indsamlet i undersøgelsen. Hvad der ligger bag stigninger og fald, f.eks. udvikling i aldersprofil for en given menighed eller andre faktorer, kan man ikke se ud af tallene. Men tallene giver en baggrund for, hvad det kan være relevant at undersøge yderligere.

Indsamling af tal

Nogle kirkesamfund har selv indsamlet tal fra deres menigheder, som f.eks. Pinsekirken, dvs. at vi har tal fra 13 af pinsekirkens menigheder. Dette peger på et af de problemer, der er, når man taler om godkendte trossamfund, nemlig at et godkendt trossamfund både kan henvise til den overordnede organisationsramme og den enkelte menigheder/grupper. På listen på familiestyrelsens hjemmeside er det undertiden uklart, hvornår det "kun" er, en menighed, der står på listen, og hvornår det er den overordnede organisationsramme som f.eks. den Romersk-Katolske Kirke og Jehovas Vidner. Det er ikke givet, at en menighed inden for et godkendt trossamfund, selv er en godkendt menighed. Dette gælder fx kun for 35 af Den Katolske Kirkes 58 menigheder.^[1] For den Katolske Kirkes vedkommende angiver medlemstallet medlemmer i både de menigheder der er anerkendte og de der ikke er, mens medlemstal i fx Pinsekirken fra forskellige år måske kan variere pga. forskellige måder at opgøre medlemstal på. Dette afspejler naturligvis også forskellige måder at organisere trossamfundene på, f.eks. om der er tale om en tæt enhed, eller en mere løs samlebetegnelse, som flere grupper kan identificere sig med. Tallene har derfor en indbygget usikkerhed, som vi har forsøgt at tage højde for i vores indsamling, f.eks. ved at spørge til hvilken form for medlemskab den enkelte grupper bruger, så det er muligt, hvis man vil arbejde mere direkte med bestemte grupper at være mere sikker det grundlag man sammenligner på. Se i øvrigt de overvejelser der kommer frem i "Hvad vi har gjort".

Vielser

Der er ikke nogen overvældende stor brug af vielsebemyndigelsen blandt de kristne grupper. Nogle grupper bruger det mere end andre, såsom Svenska Kyrkan (Svenska Gustafskyrkan) og den Norske Kirke (Kong Haakons Kirke). Disse to kirker har oplevet et fald i vielser fra 2008



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

til 2009, som de begge tilskriver finanskrisen. Men de har stadigvæk et højt antal af vielser. De reklamerer også aktivt for dette, f.eks. på den Norske Kirkes hjemmeside "Velkommen til bryllupsfest i København!" <http://sjomannskirken.no/kobenhavn/bryllup>. På hjemmesiden kan man også læse at vielser er en integreret del af kirkens arbejde, da der er en udførlig vejledning, med f.eks. kontaklinformationer til en norsk frisør. Tallet for vielser fra 1989 er for den norske kirke 24 og for den svenske 4 (som dog er angivet alene som vielser blandt menigheden og derfor ikke dækker det samme tal som opgivet i nyere statistikker). Der er altså tale om en stor stigning over de sidste 20 år, noget som givetvis kan tilskrives den aktive indsats med informationer om netop denne mulighed, som gør den attraktiv også for folk bosat i Norge.

Men generelt for grupperne er der ikke høje tal for vielser, og det samme gælder velsignelser af borgerlige vielser. Se Lene Kühles artikel for flere informationer om det generelle billede af vielser hos godkendte trossamfund.

De nære fremmede

Men netop de høje vielsestal hos den norske og svenske kirke, peger på et andet interessant fænomen. I e-årbogen sidste år lagde vi vægt på migrantreligion som et centralt fænomen, der var tydeligt på baggrund af indsamlingen af tal. I år, hvor vi lagde vægt på vielser, var der særligt to kirkers mønster som sprang i øjnene, nemlig den svenske og norske kirke. De har begge høje tal for vielser, og på forespørgsler om, hvem det er, de vier, så svarede begge, at det primært er par fra hjemlandet, dvs. svensk-svenske par og norsk-norske par, og i nogle få tilfælde svensk-danske par og norsk-danske par. Dette synes at indikere, at disse kirker i høj grad fungerer som migrantkirker, dvs. som ramme omkring en norsk eller svensk identitet i det danske. Dette understøttes også af andre elementer, såsom den svenske kirkes boliger til ældre svenskere, som er blevet boende i Danmark, samt af indslag på hjemmesider, såsom "Norsk butikk - savner du norsk mad?", samt reklamer fra ny norsk litteratur. Også den svenske hjemmeside har sådanne features. Det vil sige at disse kirker ser det som deres rolle at være et hjem væk fra hjemmet, også i de situationer hvor der rent geografisk ikke er så langt hjem.

De nordiske kirker - hvilken status har de i Danmark?

De nordiske lande har f.eks. en særlig status, når det gælder vielser, da den nødvendige attest for at indgå vielse i Danmark, kan erstattes af en gældende vielse fra Sverige, Norge, Island og Finland (jf. I medfør af § 16, stk. 1, § 17, stk. 2, og § 20, stk. 3, i lov nr. 256 af 4. juni 1969 om ægteskabs indgåelse og opløsning fastsættes herved følgende bestemmelser om kirkelig lysning og vielse uden for folkekirken).^[2] Men der er også andre overvejelser om relationen mellem de nordiske kirkesamfund, der rejser sig når man ser på listen over anerkendte og godkendte trossamfund. For netop når man har udstrakt samarbejde, således at en attest udstedt af en svensk præst kan bruges til vielser i Danmark, hvorfor optræder den svenske kirke og den norske kirkes Sømands- og udlandskirker så overhovedet på listen over de godkendte trossamfund? Andre skandinaviske/nordatlantiske kirker har tidligere optrådt på listen. Den Finske Kirke i Danmark er på listen fra 1999, ligesom Islændingenenes menighed i København. Men de optræder ikke på listen fra 2009. Dette peger på endnu et interessant område at sætte ind med undersøgelser, nemlig hvordan de nordiske kristne kirkesamfund har været og er til stede i Danmark.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

[1] http://www.katolsk.dk/fileadmin/dokumenter_bispekontoret/Bestemmelser_for_menighedernes_oekonomiske_og...pdf

[2] De særlige regler fastsat i den nordiske ægteskabskonvention, se

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=31950>



1.5. STATISTIK OVER ISLAMISKE OG ISLAM- INSPIREREDE TROSSAMFUND

1.5.A. TABEL

Navn	Medlemmer 2010	Deltagere til fredagsbøn 2010	Kilde
Århus Islamiske Menighed/trossamfund	80	125	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Åbenrå Moske	85	100-150	Årbog 2009
Alaadin Moske	300 familier	500	Årbog 2010
Århus Dansk-Tyrkisk Kulturforening	200	200	Årbog 2009
Avedøre Moske	650	125	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Ayasofya Moske		125	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Bibal Habesi Moske	450-500	80-100	Årbog 2010
Brabrand Ulu Moske	300	250 – 350	Årbog 2010
(Hedehusende) Dansk indvanderer kulturforening	554	100-150	Årbog 2010
Esbjerg Anatoliens Moske	425	150	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Eyup Sultan Moske	105	80-100	Årbog 2010
Faith Moske	450	250-300	Årbog 2010
Farum Moske	221	125	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Fredericia Tyrkisk Moske	750	200	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Islamisk Kulturcenter i Helsingør			
Kocatepemoskeen	250	500	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Mevlana Moske	480	500	Årbog 2010
Næstved Moske	100	45	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Orhan Gazi Moske	500	50	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Randers Moske	270	35	Kühle 2005 Moskeer i



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

			Danmark
Ringsted Moske	242	100-150	Årbog 2010
Selimiye Moske	290	400	Årbog 2010
Slagelse Yeni Camii Dernegi	1100	150	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Suleymaniye Moske	240	60	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Tyrkisk Kultur Moske, Køge Moske	320	200-250	Årbog 2010
Yunus Emre Moske, Taastrup	120 familier	100-120	Årbog 2010
Yunus Emre Moske, Horsens	550	55	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
BKC-Dzemat Kolding	250	50	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Dzemat Ålborg	250	23	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Dzemat Esbjerg	450	25	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Dzemat København, Menighed i Den Islamiske forening af Bosniakker	1250	45	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Dzemat Nakskov, menighed under Den Islamiske forening af Bosniakker i Danmark		15	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Dzemat Randers	700	25	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Dzemat Saff, Odense, menighed under Den Islamiske forening af Bosniakker i Danmark	80	20	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Dzemat Svendborg, menighed under Den Islamiske forening af Bosniakker i Danmark	350	15	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Dzemat Vejle, menighed under Den Islamiske forening af Bosniakker i Danmark	500	50	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Sabah Herning	350		Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Det Albanske Trossamfund	200 familier	150	Årbog 2010
Den islamiske verdensliga	Ingen medlemmer	Igen fredagsbøn	Årbog 2010
Det Islamiske Forbund	100	325	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Idara Minhaj Ul-Quran, amager	313	200-50	Årbog 2010
Idara Minhaj Ul-Quran, Odense	150	60	Årbog 2010
Minhaj ul Quran, valby	1200	200	Kühle 2005 Moskeer i Danmark



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Islamic Center Jaffaria	200	0	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Islamic Cultural Center	300	650	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Islamisk Kulturcenter, Amager	100	150	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Islamisk Trossamfund			Afventer
Islams Ahmadiyya Djamaat	600	125	Årbog 2009
Moskeforeningen i København	200	150-200	Årbog 2010
Muslim Cultur Institute, Islamisk Moske	300	75	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Muslim Cultural Institute	700	500-600	Årbog 2010
Pakistan Islamic Welfare Society	100	65	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Shiamuslimsk Trossamfund i Danmark	1100	27	Årbog 2009
The Islamic Center for E.C.	500	150	Kühle 2005 Moskeer i Danmark
Ahl ul Bait	200-300	50-100	Årbog 2010
I alt	21.000-23.000	7800-8400	
Menigheder under Den Islamiske Forening af Bosniakker			
Menigheder under Minhaj ul Quran			
Menigheder tilknyttet Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse			



1.5.B. ISLAMISKE OG ISLAM-INSPIREREDE TROSSAMFUND: ADRESSER OG KOMMENTARER

Af [Lene Kühle](#)

Hvad vi ser i tallene:

Kommentar til muslimske trossamfund og menigheder

Der er lidt over 200.000 muslimer i Danmark. Der findes omkring 130 moskeer i Danmark. Knap halvdelen af moskeerne har søgt om og opnået en status som et godkendt trossamfund. De første muslimske trossamfund blev godkendt i begyndelsen af 1970'erne, men i de senere år er

De muslimske godkendte trossamfund udgør (efter de kristne og kristendomsinspirerede trossamfund) den næststørste gruppe inden for de godkendte trossamfund med 58 godkendte menigheder samlet inden for 19 organisationer. Flertallet af de godkendte muslimske trossamfund består kun af en enkelt moske, mens tre organisationer, Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse, Den Islamiske forening af Bosniakker og Minhaj ul Quran har flere menigheder under sig. Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse organiserer således 28 menigheder, mens Den islamiske forening af Bosniakker har 13 menigheder under sig, mens Minhaj ul Quran samler tre menigheder. Der er et muslimske trossamfund på listen, som efter hvad vi har fået oplyst er blevet nedlagt. Det drejer sig om Kulturforeningen for folk i Irak. Et andet trossamfund, det muslimske kulturcenter på Skjulhøj Allé 29, er ukendt på adressen. En organisation, Den Islamiske Verdensliga på Vodroffsvej, er ikke organiseret som et trossamfund og har derfor hverken medlemmer eller religiøse aktiviteter.

Ud fra tal vi har fået opgivet fra de muslimske trossamfund, suppleret med de tal, som vi har fra tidligere, kan man komme med et bud på, hvor mange medlemmer de godkendte muslimske trossamfund har. Et forsigtigt skøn på, hvor mange af de over 200.000 personer med muslimsk baggrund, som der bor i Danmark, der er medlem af et godkendt muslimsk trossamfund ville være lidt over 20.000 (måske 21.000-23.000). Et lige så forsigtigt bud på hvor mange, der kommer til fredagsbøn ville være 7800-8400. Når jeg understreger at skønnene er forsigtige skyldes det bl.a. at, angivelsen af antal medlemmer er meget usikker for flertallet af muslimske trossamfund. Det skyldes bl.a., at medlemsbegrebet ikke er det, der optager flertallet af muslimske trossamfund mest. Moskeen tænkes som noget der er åbent for alle, ikke kun for medlemmer og ofte er medlemskontingenter ikke det primære økonomiske grundlag. Penge til drift af moskeen kommer ofte fra indsamlinger efter fredagsbønnen eller fra udenlandske eller indenlandske organisationer og fonde. Når medlemstallet opgives angiver man derfor ofte en bredere 'støttegruppe' og medlemstal opgives ofte i familier og ikke i individer. I forhold til hvor mange deltagere, som trossamfundet skønner, at der er til stede ved fredagsbønnen, er det velkendt dels, at sådanne



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

skøn er svære at lave, dels at de forskellige trossamfund kan have interesse i at overdrive tallet.

De muslimske godkendte trossamfund fremstår stort set alle sammen i større eller mindre grad som migrantmenigheder, dvs. at det gennemgående sprog ikke er dansk og imamen ikke er født i Danmark. Indtil videre er det kun Islamiske Center på Nørrebrogade 32, 1. sal i København, som lægger vægt på at være et dansk-sproget center, hvor fredagsprædiken normalt er på dansk og som afholder de fleste aktiviteter på dansk. Dette er dog under forandring i mange moskeer, hvor man i stigende grad lægger vægt på undertiden at tilbyde undervisning og fredagsprædiken på dansk.

I modsætning til især "Kristne og kristendoms-inspirerede trossamfund og menigheder" er det ikke mulig at sammenligne medlemstallet fra 2009 med oplysningerne fra Danmarks Statistik fra 1999, idet der ikke blev indsamlet oplysninger fra de 14 muslimske trossamfund, der var godkendte på det tidspunkt. Vi har heller ikke fundet det relevant at sammenligne med tallene fra sidste år, idet vi vurderer, at eventuelle ændringer i tallene ikke nødvendigvis afspejler en egentlig udvikling i medlemstallet. Fx angiver Muslim Cultural Institute til 2009-årbogen, at medlemstallet er ca. 80. Til 2010-årbogen angives et medlemstal på 700. Snarere end at afspejle noget der ligner en ti-dobling af medlemstallet afspejler stigningen en ændring i definition af medlemsbegrebet. I 2009-årbogen beskrives et medlem som en person der betaler 200-500 kr., mens et medlem ifølge 2010-årbogen ikke nødvendigvis forventes at betale til moskeen.

Der er en del af de godkendte muslimske trossamfund, hvor det ikke inden deadline har været muligt at få oplyst de relevante tal. I tabeller og sammentællinger benytter vi i disse tilfælde de nyeste tal, vi har. I de tilfælde, hvor vi har tal fra sidste år er dette tydeligt anført.

Ahlul Bait

Medlemmer

Trossamfundet har 200-300 medlemmer. Medlemstallet indbefatter både børn og voksne.

Bøn

Trossamfundet har 10-20 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Derudover er der 50-100 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag og 20-30 deltagere i doa komeil en almindelig torsdag. Der er 1000-2000 deltagere i bønnen ved Eid ul Fitr og ved Eid ul Adha, og der er 500-1000 deltagere i Ashura.

Imamer

Trossamfundet har en fast imam, der er aflønnet. Imamen er her ikke på forkyndervisum.

Moskeen

De bygninger, der benyttes til moske, er ejet.

Bryllup/ vielser og begravelser

Trossamfundet har i 2009 haft 50-100 bryllupper/ vielser. Mellem 10-20 af disse bryllupper/



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

vielser har været juridisk gyldige (Som godkendt trossamfund er det muligt at opnå bemyndigelse til vielse). Trossamfundet har i 2009 haft 5-10 begravelser.

Kontaktoplysninger **Foreningen Ahlul Bait i Danmark**

Vibevej 25-29,
2400 København NV

Kontaktperson

Majid Sairafianpour
Mail: 090ms@apoteket.dk
Tlf: +45 28 24 04 04

Det Albanske Trossamfund

Medlemmer

Trossamfundet har 200 medlemmer. Dette tal tæller antallet af familier, og i tabeller osv. her i årbogen vil vi derfor oversætte dette til ca. 1000 individuelle medlemmer. Trossamfundets årlige medlemsgebyr er 900 pr. familie.

Bøn

Trossamfundet har ca. 20 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Der er 150 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er 1000 deltagere i bønnen ved Eid ul Fitr og ved Eid ul Adha.

Imamer

Trossamfundet har ingen faste aflønnede imamer, men benytter sig af forskellige.

Moskeen

Bygningerne, der benyttes som moske, lejes af Muslim World League, som ejer bygningen.

Bryllup/ vielser og begravelser

I 2009 har trossamfundet haft ca. 50 bryllupper/ vielser. Alle har haft borgerlig gyldighed. Der har været 13 begravelser.

Kontaktoplysninger **Det Albanske Trossamfund**

Vodroffsvej 8
1900 Frederiksberg

Kontaktperson

Rahmin Kurtis
21661860

Dansk Tyrkisk Islamisk Siftelse (Diyanet)



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse har 28 godkendte menigheder i Danmark.

Kontakt

Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse

Paul Bergsøesvej 14, 2600 Glostrup

Tel.: 33230313

Email: vakif@diyanetvakfi.dk

Alaadin Moske

Medlemmer

Trossamfundet har ca. 300 medlemmer. Et medlem er gennemsnitlig lig med 4 familiemedlemmer, da hvert medlem betragtes som en bopæl. Derfor tæller trossamfundet 1200 medlemmer (4 x 300). I ovenstående beregning inkluderer tallet kun voksne medlemmer (dvs. over 24 år). Foruden dette har trossamfundet ligeledes børn og unge. Her forholder tallene sig således ; 35 medlemmer i alderen 0-12 år. 60 medlemmer i alderen 13-18 år. 70 medlemmer i alderen 19-24 år. Det årlige gebyr for voksne medlemmer er 300 kr, hvorimod det årlige gebyr for børn er 150 kr.

Bøn

Trossamfundet har 40 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Der er 500 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er 700-800 deltagere i bønnen ved Eid ul Fitr [Tyrkere: Ramazan bayram/Seker Bayrami] og ved Eid ul Adha [Tyrkere: Kurban Bayrami].

Imamer

Trossamfundet har en fast imam, som er udstedt fra den Tyrkiske ambassade i Danmark. Trossamfundet hører under Dansk Islamisk Stiftelses Fond, der er en slags paraply organisation for 30 moskeer i Danmark. Trossamfundet retter henvendelse til fonden, hvis de ønsker en imam. Fondet kontakter herved den tyrkiske ambassade i Danmark, som så påtager sig denne opgave. Alle imamer, der kommer fra Tyrkiet, er Universitetsuddannet, og næsten alle har en doktorgrad. Inden de kommer til landet skal imamerne gennem et kursus på 2 år. Dette kursus indebærer prøver i fag som eksempelvis demokrati, ytringsfrihed, samfundsfag og engelsk. Hvis de består dette kursus med tilfredsstillende resultat, kan de blive udstationeret til forskellige landet i Europa. Trossamfundets imam er ikke i Danmark på forkyndervisum, men han er her via en midlertidig opholdstilladelse, som forlænges hvert år. Imamen er her højst 4 år, hvorefter han vender tilbage til sin hjemmeland. Trossamfundets imam hedder Mustafa Kayis

Moskeen

Bygningerne, der benyttes til moske, er det leje

Bryllupper/ Vielser og begravelser

Trossamfundet har ikke haft nogen bryllupper/vielser og begravelser i 2009, idet trossamfundet ikke afholder disse.

Kontaktoplysninger



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Alaadin Moske

Roskildevej 122
2620 Albertslund

<http://albertslund-tkf.tr.gg/>

Kontaktperson

Dogan Polat

Mmail: trustdogan@yahoo.dk

Tlf: 61 79 05 76

Yunus Emre Moske, Taastrup

Medlemmer

Trossamfundet har 120 medlemmer. Trossamfundet opererer med et familiemedlemsskab og i statistikker omregnes dette derfor til 1100 personer. Trossamfundets årlige medlemsgebyr er 800 kr. om året for en familie.

Bøn

Trossamfundet har ca. 15-20 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Der er 100-120 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er 200-220 deltagere i bønnen ved Ramazan bayram/Seker Bayrami og ved Tyrkere: Kurban Bayrami.

Imamer

Trossamfundet har en faste imam, der er aflønnet. Imamen er her på forkyndervisum.

Moskeen

Bygningerne, der benyttes som moske, er ejet af Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse.

Bryllup/ vielser og begravelser

I 2009 har trossamfundet haft 7 bryllupper/ vielser. Der har været 1 begravelse.

Kontaktoplysninger

Yunus Emre moske, Taastrup,

Køgevej 37,
2630 Taastrup

Kontaktperson

Kamil Satir

Kamilsatir@hotmail.com

Ishøj kulturhus/ Mevlana moske

Medlemmer

Trossamfundet har 480 medlemmer. Dette tal inkluderer kun voksne. Trossamfundets årlige medlemsgebyr er 500



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Bøn

Trossamfundet har ca. 80 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Der er 500 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er 1500 deltagere i bønnerne ved Eid ul Fitr [Tyrkere: Ramazan bayram/Seker Bayrami] og ved Eid ul Adha [Tyrkere: Kurban Bayrami].

Imamer

Trossamfundet har to faste imamer (en mand og en kvinde), der begge er er aflønnet. Imamerne er her på forkyndervisum.

Moskeen

Bygningerne, der benyttes som moske, er ejet af Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse.

Bryllup/ vielser og begravelser

I 2009 har trossamfundet ingen bryllupper/ vielser haft. men der har været afholdt 7 begravelser.

Kontaktoplysninger

Mevlana Moske,

Industriskellet 4,

2635 Ishøj

www.mevlanamoske.dk

Kontaktperson

Zisan Coarp

Mail: kontakt@mevlanamoske.dk

Avedøre Moske

Intet svar.

Kontaktoplysninger

Avedøre Tvæervej 6, 2650 Hvidovre

Fatih Moske

Intet svar.

Kontaktoplysninger

Jonstrupvej 246, 2750 Ballerup

Islamisk Kulturcenter i Helsingør

Intet svar.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kontaktoplysninger

Rosenkildevej 6, 3000 Helsingør

Farum Moske

Intet svar.

Kontaktoplysninger

Rugmarken 8,
3520 Farum

Orhan Gazi Moske

Intet svar.

Kontaktoplysninger:

Bruhnsvej 15, st.,
3600 Frederikssund

Ayasofya Moske

Intet svar.

Kontaktoplysninger:

Allehelgensgade 11 B,
4000 Roskilde

Ringsted Moske

Medlemmer:

Trossamfundet har 242 aktive medlemmer. Dette tal inkluderer voksne såvel som børn. Trossamfundets årlige medlemsgebyr er 693 kr. kr for medlemmer fra 0-24 år - 586 kr. for medlemmer fra 25-60 og op.

Bøn

Trossamfundet har ca. 3-40 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Der er 100-150 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er 250-300 deltagere i bønnen ved Ramazan bayram/Seker Bayrami og ved Kurban Bayrami.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Imamer

Trossamfundet har en fast imam der er aflønnet. Imamen er her på forkyndervisum.

Moskeen

Bygningerne, der benyttes som moske, er ejet af Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse.

Bryllup/ vielser og begravelser

I 2009 har trossamfundet haft ti bryllupper, men ingen af dem var juridisk gyldige. Der har ikke været afholdt begravelser.

Kontaktoplysninger

Ringsted Moske

Vibevej 14
4100 Ringsted

Kontaktperson

Emina & Turab Baba, email: dtkf@live.dk

Slagelse Yeni Camii Dernegi

Intet svar.

Kontaktoplysninger

Sct. Mikkelsgade 2, 4200 Slagelse

Suleymaniye Moske

Intet svar.

Kontaktoplysninger

Smithsvej 6,
4300 Holbæk

Tyrkisk Kultur Moske/ Køge moske

Medlemmer

Trossamfundet har 320 medlemmer. Medlemstallet inkluderer kun voksne. Trossamfundets årlige medlemskontingent er 200 kr. for voksne medlemmer

Bøn

Trossamfundet har 40-50 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Der er 200-250 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er 700-800 deltagere i bønnen Ramazan bayram/Seker Bayrami og ved Kurban Bayrami.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Imamer

Trossamfundet har en fast imam, der ikke er aflønnet. Imamen er her på forkyndervisum.

Moskeen

Bygningerne, der benyttes som moske, er ejet af trossamfundet.

Bryllup/ vielser og begravelser

Trossamfundet har i 2009 haft ca. 2 bryllupper/ vielser. Begge bryllupper/ vielser har været juridisk gyldige (som godkendt trossamfund er det muligt at opnå bemyndigelse til vielse). Trossamfundet har i 2009 haft 1 begravelse.

Kontaktoplysninger

Tyrkisk Kultur Moske/ Køge moske

Sygehusvej 26
4600 Køge

Kontaktperson:

Pelit S

Mail: pelits311@hotmail.com

Næstved Moské

Ikke muligt at få kontakt.

Kontakt

Korinthvej 16 (tidligere Kildemarksvej 22),
4700 Næstved

Odense Selimiye Moske

Medlemmer

Trossamfundet har 290 medlemmer. Dette tal dækker over 250 mænd og 40 kvinder og inkluderer både voksne og børn. Trossamfundet har et årligt medlemskontingent på 500 kr.

Bøn

Trossamfundet har 50 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Der er 400 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er ca. 600 deltagere i bønnen ved Ramazan bayram/Seker Bayrami og ved Kurban Bayrami.

Imamer

Trossamfundet har en fast imam, der er her på forkyndervisum. Imamen er ikke aflønnet.

Moskeen

Bygningerne, der benyttes som moske, er ejet af trossamfundet.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Bryllup/ vielser og begravelser

Trossamfundet har i 2009 haft ca. 10 bryllupper/ vielser. Men ingen af disse bryllupper/ vielser har været forrettet af imamen, da trossamfundet benytter rådhuset. Trossamfundet har i 2009 haft 5 begravelser.

Kontaktoplysninger

Selimiye Moske,

Pjentedamsgade 31, 3.,
5000 Odense C
27438326 el. 27438336
<http://gurler.dk>

Kontaktperson

Nejdet Gürler
E-mail : Admin@gurler.dk
Tlf: 20719000

Bilal Habesi Moske

Medlemmer

Trossamfundet har ca. 103 betalende medlemmer. Et betalende medlem er en mand over 18 år. Trossamfundet har i alt 450-500 medlemmer, der både tæller voksne og børn. Medlemmerne betaler et årligt kontingent på 500 kr., som går til driften af bygningerne.

Bøn

Trossamfundet har ingen deltagere til morgenbønnen en almindelig hverdag (men under Ramadan har trossamfundet 10-15 deltagere til morgenbønnen), til middagsbøn har trossamfundet 20-25 deltagere, til eftermiddagsbøn har trossamfundet 15-20 deltagere, til aftenbøn har trossamfundet ingen deltagere og til den sidste bøn har trossamfundet 10-15 deltagere. Der er 80-100 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag og der er ca. 200 deltagere i bønnen ved Ramazan bayram/Seker Bayrami og ca. 200 deltagere ved Kurban Bayrami.

Imam

Trossamfundet har en fast imam, der er aflønnet af den tyrkiske stat. Imamen er her på forkyndervisum.

Moskeen

De bygninger, der benyttes til moske, er købt af trossamfundet, hvorefter bygningerne er blevet overdraget til den tyrkiske stat, der så sørger for at bemane trossamfundet med en imam.

Bryllup/ vielser og begravelser

Trossamfundet har haft 4 bryllupper/ vielser i 2009. Ingen af disse bryllupper/ vielser har været juridisk gyldige (som godkendt trossamfund er det muligt at opnå bemyndigelse til vielse). Trossamfundet har ingen begravelser haft i 2009.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kontaktoplysninger

Bilal Habesi Moske,

Nyborgvej 117,
5700 Svendborg

Kontaktperson

Ismail Diken

Mail: ismaildiken@mailme.dk

Nyborg Moske

Intet svar.

Kontaktoplysninger

Nørrevoldgade 64, stuen, 5800 Nyborg

Åbenrå Moske

Intet svar.

Kontaktoplysninger

Lille Kolstrup 20 E, 6200 Åbenrå

Esbjerg Anatoliens Moske

Intet svar.

Kontaktoplysninger

Østergade 69, 6700 Esbjerg

Fredericia Tyrkisk Moske

Intet svar.

Kontaktoplysninger

Vendersgade 30 A, 7000 Fredericia

(Herning) Eyup Sultan Moske



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Medlemmer

Trossamfundet har ca. 105 medlemmer, der årligt betaler et medlemskontingent på 300 kr.

Bøn

Trossamfundet har 40-50 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Der er 80-100 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er ca. 180-200 deltagere i bønnen ved Eid ul Fitr [Tyrkere: Ramazan bayram/Seker Bayrami] og ved Eid ul Adha [Tyrkere: Kurban Bayrami].

Imamer

Trossamfundet har én fast imam, der er aflønnet af den tyrkiske stat. Imamen er her på forkyndervisum

Moskeen

Bygningerne, der benyttes som moske, er ejet af Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse.

Bryllup/ vielser og begravelser

Trossamfundet har hverken haft bryllupper/ vielser eller begravelser i 2009.

Kontaktoplysninger

Eyup Sultan Moske

Fynsgade 44,
7400 Herning
Tlf. 97213825

Kontaktperson

Mehmet Durmus
Mail: karacabey00@yahoo.com

Ikast Fatih Moske

Medlemmer

Trossamfundet har ca. 450 medlemmer, både børn og voksne. Det årlige medlemskontingent er på 175 kr.

Bøn

Der er 250-300 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er ca. 450-500 deltagere i bønnen ved Ramazan bayram/Seker Bayrami og ved Kurban Bayrami.

Imamer

Trossamfundet har én fast imam, der er aflønnet af den tyrkiske stat. Imamen er her på forkyndervisum

Moskeen

Bygningerne, der benyttes som moske, er ejet af Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Bryllup/ vielser og begravelser

Trossamfundet har haft ti bryllupper/ vielser og to begravelser i 2009.

Kontaktoplysninger

Ikast Fatih Moske

Nørregade 49,
7430 Ikast
97154155

Kontaktperson:

Brabrand Ulu Moske

Medlemmer

Trossamfundet har 300 medlemmer. Dette tal inkluderer kun voksne. Trossamfundets medlemsgebyr er 1000 kr. om året eller 100 kr. om måneden.

Bøn

Trossamfundet har ca. 100-150 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Der er 250-350 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er 1000-1200 deltagere i bønnen ved Eid ul Fitr [Tyrkere: Ramazan bayram/Sefer Bayrami] og ved Eid ul Adha [Tyrkere: Kurban Bayrami].

Imamer

Trossamfundet har én fast imam, der er aflønnet af den tyrkiske stat. Imamen er her på forkyndervisum.

Moskeen

Bygningerne, der benyttes som moske, er ejet af Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse.

Bryllup/ vielser og begravelser

Trossamfundet har haft ca 10 vielser i 2009. Ingen af disse bryllupper/ vielser har været juridisk gyldige (som godkendt trossamfund er det muligt at opnå bemyndigelse til vielse). Trossamfundet har derudover haft 4 begravelser i 2009.

Kontaktoplysninger

Brabrand Ulu Moske

Silkeborgvej 326, 1.
8230 Åbyhøj
86 25 15 83

Kontaktperson:

Abdulahap Şakrak
Mail: abdulahapsakrak@hotmail.com



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Århus Dansk-Tyrkisk Kulturforening

Intet svar. Se oplysninger fra sidste år.

Kontaktoplysninger

Århus Dansk-Tyrkisk Kulturforening
Gellerupvej 88
8230 Åbyhøj

Kontaktperson

Nami: 40427531

(Hedehusene) Dansk indvandrer kulturforening

Medlemmer

Trossamfundet har 554 medlemmer, hvoriblandt 290 medlemmer er over 26 år, og 264 medlemmer er under 26 år. Trossamfundets månedlige kontingent er 50.- kr.

Bøn

Trossamfundet har 20-30 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Der er 100-150 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er ca. 150 deltagere i bønnen ved Ramazan bayram/Seker Bayrami og ved Kurban Bayrami.

Imam

Trossamfundet har ingen imam tilknyttet i øjeblikket, men de påtænker at ansøge om en imam til april 2010

Moskeen

Lokalerne, der benyttes som moske, er stillet til rådighed af almennyttig bolig forening, men trossamfundet er ved at anskaffe en byggegrund for at udvide lokalerne. Trossamfundet udvider lokalerne, idet de ønsker at kunne tilbyde deres medlemmer flere aktiviteter.

Bryllup/ vielser og begravelser

Trossamfundet har i 2009 haft ca. et bryllup/ vielse om måneden. Ingen af disse bryllupper/ vielser har været juridisk gyldige, idet trossamfundet ikke har en imam (Som godkendt trossamfund er det muligt at opnå bemyndigelse til vielse). Trossamfundet har i 2009 haft 1 begravelse.

Kontaktoplysninger

Dansk Indvandrer Kulturforening,
Charlotteager 114, 2. th,
2640 Hedehusene

Kontaktpersoner

Turan Akbulut
Mail: turan@akbulut.dk



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Ümer Dogan
Mail: info@mrdogan.dk

Minhaj ul Quran International

Minhaj ul Quran har tre menigheder i Danmark.

Bispevej 25
2400 København NV

Hovedkvarter
Valhøjvej 15B
2500 Valby
36464898

Amager Minhaj Youth Center

Medlemmer

Trossamfundet har 313 medlemmer. Dette tal tæller både børn og voksne. Trossamfundets medlemskontingent er 100 kr. pr. medlem.

Bøn

Trossamfundet har 100-150 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Der er 200-250 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er 1000-1500 deltagere i bønnen ved Eid ul Fitr [Tyrkere: Ramazan bayram/Seker Bayrami] og ved Eid ul Adha [Tyrkere: Kurban Bayrami].

Imam

Trossamfundet har én fast imam, der er aflønnet. Imamen er her på forkyndervisum.

Moskeen

Lokalerne, der benyttes som moske, er ejet af trossamfundet.

Bryllup/ vielser og begravelser

Trossamfundet har haft ca. 9 vielser i 2009. Ca. 9 af disse bryllupper/ vielser har været juridisk gyldige (som godkendt trossamfund er det muligt at opnå bemyndigelse til vielse). Trossamfundet har derudover haft 5-6 begravelser i 2009.

Kontaktoplysninger

(Amager) Minhaj Youth Center

Øresundsvej 51,
2300 København S

<http://www.pakstop.com/minhaj/MYL/imq/amager/amagerakt.htm>

Kontaktperson



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Bilal Ashraf Uppal
Tlf. 26708085
Email: bup@terma.com

Idara Minhaj Ul-Quran, Odense

Medlemmer

Trossamfundet har 150 medlemmer. Dette inkluderer både børn og voksne. Trossamfundets årlige medlemskontingent er 100 kr for voksne medlemmer

Bøn

Trossamfundet har 2 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Der er 60 deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er 70 deltagere i bønnerne ved Eid ul Fitr [Tyrkere: Ramazan bayram/Seker Bayrami] og ved Eid ul Adha [Tyrkere: Kurban Bayrami].

Imamer

Trossamfundet har en fast imam, der er aflønnet. Imamen er her på forkyndervisum.

Moskeen

Bygningerne, der benyttes som moske, er ejet af trossamfundet.

Bryllup/ vielser og begravelser

Trossamfundet har i 2009 haft ca. 5 bryllupper/ vielser. Alle disse bryllupper/ vielser har været juridisk gyldige (som godkendt trossamfund er det muligt at opnå bemyndigelse til vielse). Trossamfundet har i 2009 haft 2 begravelser.

Kontaktoplysninger

[Idara Minhaj Ul-Quran](#)
Rugårdsvej 117
5000 Odense C

Kontaktperson

Nadeem Younis
Mail: minhajodense@yahoo.com

Islamic Center Jaffariya

Intet svar.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kontakt

Rådmandsgade 56,
2200 København N

Islamic Cultural Center

Intet svar.

Kontakt

Horsebakken 2
2400 København NV

Islams Ahmadiyya Djama'at/ Nusrat Djahan Moskeen

Intet svar. Vi henviser til oplysningerne fra sidste år.

Kontaktoplysninger

Islams Ahmadiyya Djamâ'at (Bevægelse)

**Islamisk center,
Nusrat Djahan Moskeen,**
Eriksminde Allé 2
2650 Hvidovre

Kontaktperson

Naimatullah Basharat
imam.danmark@gmail.com

Islamisk Kulturcenter, Amager

Kontakt

Kretavej 23
2300 København S

Islamisk Trossamfund

Kontakt

Dortheavej 45 – 47
2400 København NV
Tlf. 38112225, 3811 2238, 7023 1190



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Moskeforeningen i København

Medlemmer

Trossamfundet har 200 medlemmer. Det er voksne individuelle medlemmer, selvom også børn kan være medlemmer. Trossamfundets månedlige medlemskontingent er 25 kr., men mange betaler mere.

Bøn

Trossamfundets lokaler er åbent for bøn hver dag, men den primære aktivitet er fredagsbønnen, hvor der er 150-200 deltagere, både mænd og kvinder. Kvinderne har deres eget lokale, som adskilles fra mændenes med et forhæng. Til Eid-bønnen lejes Korskildehallen, og der kommer ca. 500 til bøn.

Imamer

Trossamfundet har ikke råd til en fast aflønnet imam. Det er derfor forskellige, men det er et krav, at fredagsprædiken altid skal være på dansk.

Moskeen

Bygningerne, der benyttes som moske, lejes af trossamfundet. Lokalerne deles bl.a. med Muslimer i Dialog.

Bryllup/ vielser og begravelser

Trossamfundet har ikke i indeværende år afholdt vielser og har ingen begravelsesservice.

Kontakt

Moskeforeningen Kbh

Nørrebrogade 32, 1. sal

2200 København N

Tlf. 35 10 94 45

E-mail: info@moskeforeningen.dk

Muslim Cultur Institute, Islamisk moske

Intet svar.

Kontakt

Industivangen 10

2635 Ishøj

Muslim Cultural Institute

Medlemmer

Trossamfundet har ca. 700 medlemmer. Dette medlemstal indbefatter både børn og voksne. Der er ikke et fast medlemsgebyr, da det er op til det enkelte medlem.

Bøn

Trossamfundet har 70-100 deltagere i bønnerne en almindelig hverdag. Der er 500-600



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

deltagere i fredagsbønnen en almindelig fredag, og der er ca. 1300 deltagere i bønnen ved Eid ul Fitr [Tyrkere: Ramazan bayram/Seker Bayrami] og ved Eid ul Adha [Tyrkere: Kurban Bayrami].

Imamer

Trossamfundet har 3 imamer, der er aflønnet med et lille beløb samt kost og logi. Imamerne er her på forkyndervisum.

Moskeen

De bygninger, der benyttes til moske, er ejet af trossamfundet

Bryllup/ vielser og begravelser

Trossamfundet har i 2009 haft ca. 20 bryllupper/ vielser. Alle disse bryllupper/ vielser har været juridisk gyldige (Som godkendt trossamfund er det muligt at opnå bemyndigelse til vielse). Trossamfundet har i 2009 haft 60-70 begravelser.

Kontaktoplysninger

Muslim Cultural Institute

Amerikavej 19
1756 København V

Kontaktperson

Naim

Mail: mci786@msn.com

Pakistansk Islamic Welfare Society

Intet svar.

Kontaktoplysninger

Havnegade 3
5000 Odense C

Shiamuslimsk Trossamfund

Intet svar. Vi henviser til oplysninger fra sidste år.

Kontakt

Shiamuslimsk Trossamfund i Danmark

Amagerfælledvej 109, 4. tv,
2300 København S
Adi Mans; mansour_adnan@hotmail.com



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Århus Islamiske Trossamfund

Intet svar.

Kontaktoplysninger

Nørre Allé 34
8000 Århus C



1.6. STATISTIK OVER BUDDHISTISKE TROSSAMFUND

1.6.A. TABEL

Navn	Medlemstal 2009	Medlemstal 2008	Medlemstal 1999
Buddhistiske menigheder			
Karma Kadjy Skolen	550	1000	1100
Karmapa-Trust Sangye Tashi Ling	108	148	548
Phendeling-Center for Tibetansk Buddhisme	400	400	
Den Vietnamentiske Buddhistiske Kulturelle Forening, Chua Lieu Quan	250	200	
Watpa Copenhagen	2000	2000	1250
Wat Thai Copenhagen	700	700	1070
Center for Visdom og Medfølelse	164		
Den Vietnamentiske Buddhistiske Kulturforening i Århus	320		
	4492	4448	3968

1.6.B. ADRESSER OG KOMMENTARER

Af [Jørn Borup](#)

Samlede tal buddhistiske menigheder

(Tal fra [E-årbog 2009](#) i parentes, gennemsnit af opgivne tal er markeret med *)

Antal godkendte trossamfund: 8 (6)

Antal tilhængere: 8.000

Antal medlemmer: 4.492 (4.450)



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Antal munke/lamaer: 3 lamaer, 1 munk, 1 nonne, 92 munke på kortere ophold.
(2 lamaer, 7 munke, 2 nonner, 22 munke på kortere ophold)

Antal templer/centre: 7 templer/centre og 7 lokale grupper (6 templer/centre og 7 lokale grupper)

Antal deltagere i centrenes og gruppernes aktiviteter til hverdag: 50 (55)

Antal deltagere i centrenes og gruppernes aktiviteter i weekenden: 290 (165)

Antal besøgende i gruppens kurser: 2.422 (3.000 til årets største fremmøde)

Antal tilflugter (deltagere i tilflugtsceremoni): 400 (370)

Antal vielser: 45

Antal begravelser/kremationer: 13 (46)

Karma Kadjy Skolen

Hjemmeside: www.buddha.dk

Centre:

- **Buddhistisk Center København**, Svanemøllevej 56, 2100 København Ø
- **Buddhistisk Center Lolland**, Korterupvej 21, 4920 Søllested

Grupper:

- **Buddhistisk Gruppe Århus**
Peder Skrams Gade 52 b, kælderen
Trøjborg,
8200 Århus N
- **Buddhistisk Gruppe Silkeborg**
Nattergalevej 6, 1. sal t.h.
8600 Silkeborg
- **Buddhistisk Gruppe Taulov**
Østergade 18
7000 Fredericia
- **Buddhistisk Gruppe Aalborg**
Olfert Fischersgade 8
9000 Aalborg



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

- **Buddhistisk Gruppe Odense**
Jagtvej 41, 2. sal
5000 Odense C
- **Buddhistisk Gruppe Esbjerg**
Nygårdsvej 2 2.sal
6700 Esbjerg
- **Buddhistisk Gruppe Holbæk**
Stenhusvej 13
4300 Holbæk

Antal tilhængere: 550*

En "tilhænger" er én, der har taget buddhistisk tilflugt og bruger belæringerne mere eller mindre i deres dagligdag. Dækker kun voksne, men børn og teenagers deltager også i arrangementer.

Et andet brugt begreb er "praktiserende". Begrebet "sangha" (opr. det buddhistiske klostersonskab) bruges også om fællesskabet af praktiserende buddhister.

Antal medlemmer: 550*

"Man kan blive **medlem** af Karma Kadjy Skolen, hvis man har taget buddhistisk tilflugt og *ikke* er tilmeldt et andet trossamfund som for eksempel den danske folkekirke" (buddha.dk). Begrebet medlem bruges her næsten som "tilhænger", og tallene skønnes identiske.

Medlemsbidrag: 400 kr/år

Medlemskab er gratis. Medlemmer af den faste kerne har været medlem af gruppen mellem 6 og 23 år. Det koster 400 kr om året at være bidragydende medlem. I Ålborg centret koster det 200 kr. om måneden for som medlem at få nøgle til meditationsrummet. I Holbæk betaler man 100 kr. om måneden til husleje og fællesudgifter.

Antal bidragydere: 300

Antal personer med titlen lama: 1

Antal centre: 2 + 7 lokale grupper.

To centre er ejet, 7 mødesteder privat eller lejet.

Antal deltagere i centrenes og gruppernes aktiviteter til hverdag: 20*

Kun centret i København har dagligt fremmøde. Folk praktiserer selv til daglig.

Antal deltagere i centrenes og gruppernes aktiviteter i weekenden: 80* (ugentlige meditationsaftener)

Antal besøgende i gruppens kurser: 2200

Primært til lama Ole Nydahls foredrag og kurser i København og centret på Lolland.

Antal tilflugter: 240

Antal vielser: 35



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Antal begravelser/kremationer: 0

Karmapa-Trust - Sangye Tashi Ling

Torvegade 32 A, 1400 København K

Hjemmeside:www.sangyetashiling.dk/portal/

Antal medlemmer: 108

Et **medlem** er "en, der betaler, hvad generalforsamlingen har vedtaget"

Medlemsbidrag: 150 kr. pr. måned ("halv pris for studerende, pensionister og arbejdsbefriede")

Antal personer med titlen lama: 1

Antal centre: 1
Bygningen er lejet.

Andre informationer er ikke oplyst med antal.

Phendeling – Center for Tibetansk Buddhisme

Nørregade 7B, 2, th., 1165 København K

Hjemmeside:<http://phendeling.dk/>

Antal medlemmer: 400
Bruger ikke begrebet "tilhænger". Et medlem er betalende.

Medlemsbidrag: 275 kr/år

Antal personer med titlen lama: 1+ 1 nonne

Antal templer: 1
Centret er lejet.

Antal deltagere i centrenes og gruppernes aktiviteter til hverdag: 0

Antal deltagere i centrenes og gruppernes aktiviteter i weekenden: 55*

Antal deltagere i kurser: 140.
Deltagere til studieprogram.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Antal tilflugter: 60

Antal vielser: 6

Antal begravelser/kremationer: 0

Center for Visdom og Medfølelse

Kompagnistræde 22 B, 3. tv
1208 København K
www.fpmt.dk

Centret fik status som godkendt trossamfund i 2009. Gruppen ønsker ikke på nuværende tidspunkt at deltage, men forventer at have tal klar til næste år.

Antal medlemmer: 164 (tal opgivet til Familiestyrelsen ved ansøgning i 2008)

Den Vietnamesiske Buddhistiske Kulturelle Forening, Chua Lieu Quan

Lieu Quan
Langagervej 54, 2500 Valby
Hjemmeside: www.chualieuquan.dk

Antal tilhængere: 30

En **tilhænger** er beskrevet som en *phat tu* ("Buddhas barn"), dvs. en som har søgt tilflugt og jævnligt går i tempel.

Antal medlemmer: 250*

Et **medlem** er én, der støtter foreningen, men ikke nødvendigvis deltager aktivt i foreningens aktiviteter.

Medlemsbidrag: 100 kr/år.
Derudover frivillige bidrag.

Antal fastboende munke/nonner: 0

Antal munke på kortere ophold: 0

Antal templer: 1.
Templet er ejet.

Antal deltagere i templets aktiviteter til hverdag: 0



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Antal deltagere i templets aktiviteter i weekenden: 10

Antal besøgende i gruppens kurser: 0

Antal tilflugter: 0

Antal vielser: 0

Antal begravelser/kremationer i år: 2

Den Vietnamesiske Buddhistiske Kulturforening i Århus

Quan Huong Tempel,

Havkærvej 88,
8381 Tilst

www.quanghuongtu.dk

Antal medlemmer: 320.
Betalende, over 18 år.

Tilhængere inklusive børn: 500. Det dobbelte skønnes dog i løbet af året at komme i templet.

Medlemsbidrag: 0
Bidrag er frivilligt, man betaler typisk 50-100 kr. om måneden.

Antal fastboende munke/nonner: 2

Antal munke på kortere ophold: Ingen

Antal templer: 1
Templet er ejet.

Antal deltagere i templets aktiviteter til hverdag: 5

Antal deltagere i templets aktiviteter i weekenden: 40

Antal deltagere kurser: 2

Antal tilflugter: 30

Antal vielser: 0

Antal begravelser/kremationer i år: 0



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Watpa Copenhagen(Sunnataram Copenhagen)

Rytterager 100, 2791 Dragør

Hjemmeside:www.watpa.dk

Antal medlemmer: 2000

Antal tilhængere: ca. 4.000

Medlemsbidrag: 0
Bidrag er frivilligt

Antal fastboende munke: 5

Antal munke på kortere ophold: 22

Antal templer: 1

Antal deltagere i templets aktiviteter til hverdag: 15*

Antal deltagere i templets aktiviteter i weekenden: 80*

Antal deltagere i kurser: 50

Antal tilflugter: 20

Antal vielser: 0

Antal begravelser/kremationer: 5

Wat Thai Danmark

H. P. Hansensvej 3-5, 3660 Stenløse

Hjemmeside:<http://www.watthai.dk/>

Antal medlemmer: 700
Hvis man kommer i templet og deltager i aktiviteterne er man medlem.

Antal tilhængere: ca. 2.700
Tallet omfatter personer (inkl. børn), der i løbet af året kommer i templet.

Medlemsbidrag: 0
Bidrag er frivilligt.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Antal fastboende munke: 3

Antal munke på kortere ophold: 70

Antal templer: 1

Antal deltagere i templets aktiviteter til hverdag: 10*

Antal deltagere i templets aktiviteter i weekenden: 25*

Antal besøgende i gruppens kurser: 0

Antal tilflugter: 50

Antal vielser: 4

Antal begravelser/kremationer: 6

Kommentarer

Tallene i denne statistik er fremkommet ved mail- og telefonisk kommunikation, og repræsenterer seks af de otte godkendte menigheder. (Center for Visdom og Medfølelse har ikke ønsket at deltage. Medlemstal fra denne er baseret på tal fra Familiestyrelsen). Flere har opgivet forskellige tal, og et gennemsnit heraf er angivet med "*". Andre har undladt at angive tal på nogle af spørgsmålene, nogle har svaret diffust med fx "forskelligt", "varierende", "en del" etc. – disse angivelser er ikke medtaget i denne opgørelse.

To nye trossamfund

I 2009 fik to nye grupper status som godkendt trossamfund. *Den Vietnamesiske Buddhistiske Kulturforening i Århus* har allerede siden 1992 haft til huse i templet Quang Huong ved Århus, og siden 1989 hos Skatteministeriet haft status som godkendt forening med ret til fradrag ved donationer. Foreningen og templet er hovedsæde for *Den Danske Vietnamesiske Buddhistiske Forening i Danmark*, der samtidig er den lokale afdeling af den internationale Unified Buddhist Church of Vietnam. Andre foreninger findes i Odense, Esbjerg, Ålborg, Hjørring samt i København (*Den Vietnamesiske Buddhistiske Kulturelle Forening Chua Lieu Quan*, der også er godkendt trossamfund).

Center for Visdom og Medfølelse (tibetansk: Tong-nyi Nying-je Ling) er et tibetansk buddhistisk center i København. Det blev grundlagt i 1997, og navngivet af gruppens åndelige leder Lama Thubten Zopa Rinpoche. Center er tilknyttet *The Foundation for the Preservation of the Mahayana Tradition* (FPMT), som blev stiftet af Lama Thubten Yeshe i 1974 og som siden hans død er blevet ledet af Lama Thubten Zopa Rinpoche.

Godkendte trossamfund og vielse myndighed



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Siden 1999 har der været en fordobling af buddhistiske grupper med status som godkendt trossamfund, fra fire til otte. Dette siger noget om buddhismens fremgang i Danmark og Vesten, men afspejler ikke hele det buddhistiske landskab. De godkendte trossamfund udgør nemlig kun omkring en femtedel af samtlige buddhistiske grupper i Danmark. Flere af disse har ikke interesse i at få en sådan status, blandt andet fordi især flere etnisk danske buddhister anser institutionaliseret (og stats-sanktioneret) religion som uautentisk eller fordi, man får for lidt gavn her af. Andre har søgt, men er ikke af fagudvalget eller ministeriet fundet kvalificeret hertil, enten fordi grupperne har været for små, for organisatorisk uigennemskuelige eller simpelthen ikke har haft orden i papirerne. Vielsesmyndighed er en af de konkrete muligheder, man faktisk får ved denne officielle status. Ser man på udbredelsen af denne, var der i 2009 45 vielser, og kun fire af disse var i et af templerne med primært asiatiske immigranter, der ellers fylder mest i statistikken hvad angår antal medlemmer og religiøse specialister. Hvordan tallet står i forhold til borgerlige vielser eller vielser hos andre trossamfund har været uden for undersøgelsens område, men noget kunne indikere, at vielsesmyndigheden blandt de danske buddhister i hvert fald ikke bruges optimalt.

Medlemmer

Den vietnamesiske buddhisme skønnes stadig at være den største buddhistiske gruppe i Danmark. Tilgangen af den nye vietnamesiske gruppe har med sine 320 medlemmer bidraget til den minimale forøgelse af det samlede antal, der i forhold til usikkerhed talangivelse knap kan siges at være målbar. Ser man på lidt længere perspektiv, kan man konstatere en fremgang siden 1999 på lidt over 500 personer, eller 13 %. Denne moderate fremgang står ikke i forhold til antagelser hos grupperne selv eller tidligere forskningsresultater omkring buddhismen i Danmark generelle (Borup 2005, 2007 og 2010). Igen skal der her skelnes mellem medlemmer af trossamfund og buddhistiske grupper uden denne status samt det formodentligt stigende antal personer, der i mere eller mindre udpræget grad tager buddhistisk lære og praksis til sig (uden nødvendigvis at være med i en gruppe eller overhovedet kalde sig "buddhist"). Men også hos de registrerede trossamfund er medlemstal meget usikkert. Både fordi *ingen* af de godkendte trossamfund har optalt antal fra navneregistre, og antal derfor er udtryk for kvalificerede gæst. Og fordi, medlemsbegrebet hos flere af grupperne (ikke mindst de største blandt immigrant-buddhisterne) er løst og svært sammenligneligt. Nogle steder tælles (principielt registrerede) personer, andre steder hele familier, nogle grupper tæller betalende medlemmer, andre har brede bud på, hvor mange, der ind i mellem kommer til templet. Antal tilhængere er ligeledes løst defineret, og ikke altid afgrænset i forhold til medlemmer. Hverken antal medlemmer eller tilhængere inkluderer nødvendigvis dem, der opfatter sig som buddhister, men kun har ringe (eller slet ingen) tilknytning til centrene og templerne. Når Karma Kadjy Skolen tilsyneladende har fået medlemstallet halveret de sidste 10 år, *kan* det være udtryk for et misforhold mellem realiteter og repræsentationer. Det er dog lige så sandsynligt, at angivelsen heraf har været mere eller mindre tilfældig (500-600 i år, det dobbelte sidste år). Men uanset hvad, siger tallene i hvert fald, at der i *ikke* er målbart, at der bliver flere medlemmer af buddhistiske trossamfund. Over et spektrum på ti år har stigningen været ganske beskedne og i løbet af et år helt stagnerende.

Til gengæld er det ikke overraskende, at der stadig er flest buddhister blandt de "etniske buddhister" med oprindelse i Asien. Der er kommet flere konvertitbuddhistiske grupper og trossamfund, men antal medlemmer er først og fremmest stigende hos de immigrant-buddhistiske grupper. Det er især den thailandske buddhisme, repræsenteret ved *Watpa Copenhagen* og *Wat Thai Denmark*, der blandt de godkendte trossamfund har det højeste antal medlemmer. I alt er der hos disse 2.700 medlemmer eller 60 % af det samlede antal (4.492)



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

medlemmer af danske buddhistiske trossamfund. Det er med andre ord den form for buddhisme, der i højere grad er bundet op på kultur og etnicitet, frem for den "spiritualiserede" buddhisme, der er i målbar vækst.

Religiøse specialister

Buddhismen har altid haft en opdeling af forskellige typer aktører. Mens der i moderne vestlig buddhisme er tendens til en vis demokratisering og opblødning, er autoriteten stadig fokuseret på de religiøse specialister (munke, lamaer, mestre), der vejleder og for mange repræsenterer den sande religion i forhold til de menige lægbuddhister. I 2009 var der tre lamaer og en nonne inden for de tibetanske grupper. Blandt de vietnamesiske og thailandske buddhister var der 10 fastboende munke og 92 munke på kortere ophold, en fremgang på henholdsvis tre og 70 i forhold til sidste år. Antal fastboende munke med permanent opholdstilladelse er generelt steget de sidste år, og især thailandske gæstemunke (typisk på besøg i tre måneder på turistvisum) understreger ikke bare lokal fremgang, men også udvidede transnationale forbindelser.

Fremmøde og praksis

En anden måde at se på udbredelse og forandringer, er ved fremmøde i centre og templer. Etnisk danske konvertit-buddhister lægger typisk vægt på privat praksis og periodisk fremmøde ved kurser, foredrag, retræter og meditations-sessioner. Lama Ole Nydahls årlige kurser hos Karma Kadji Skolen trækker ofte fulde huse, og de 2.200 deltagere ved kurser hos denne gruppe var primært i forbindelse hermed. De buddhistiske immigranter derimod er typisk mere engagerede som "kultur-buddhister", dvs. de bruger religionen som del af deres kulturelle praksis og selvforståelse, og de fleste kommer kun til templerne i forbindelse med højtider som Buddhas fødselsdag eller fejring af nytår. Flere vietnamesiske buddhister deltager desuden i et årlig europæisk arrangement, der i 2003 blev afholdt i Århus med omkring 1000 deltagere. Et sådant arrangement er med til at understrege religionens rolle i diaspora, og samtidig dyrkes den etniske bevidsthed ved transnationale relationer. Også overgangsritualer er vigtige som både religiøs og kulturel praksis. Tilflugtsceremonien, hvor man (typisk som teenager), "konfirmerer" sin tro på og relation til Buddha, dharma og sangha, er i lige så høj grad en stadfæstelse af en biologisk og kulturel overgang. Den svage stigning fra 370 til i år 400 deltagere i tilflugtsceremonier i forhold til 13 begravelser/kremationer i buddhistisk regi (i forhold til 46 året før) vidner om en vis stabil regenerering af nye, primært immigrant-buddhister i Danmark.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

1.7. STATISTIK OVER HINDUISTISKE OG HINDUISTISK INSPIREREDE TROSSAMFUND

1.7. A. ADRESSEOPLYSNINGER

Sikh Foundation, Denmark

Trossamfundet er som sådan opløst. De fleste sikher fungerer nu enten i Siri Guru Singh Sabha eller i andre kredse.

Oplysningerne er givet fra en kontaktperson fra Sir Guru Singh Sabha i 2008.

Sathya Say Baba

Intet svar. (Ville ikke medvirke i sidste års undersøgelse).

Krishnabevægelsen/Iskcon (Hare Krishna)

Antal medlemmer: Trossamfundet opererer ikke med medlemstalt. I templet bor der fem munke, samt tre hengivne, som arbejder eller studerer på fuld- eller deltid. Trossamfundet anslår at cirka 50 medlemmer praktiserer Hare Krishna's lære meget dedikeret, ud af en gruppe på omkring 500 seriøst praktiserende Hare Krishna-hengivne i Danmark.

Antal centre: Trossamfundet ejer 1 tempel, samt 2 lokale radioer.

Antal deltagere i templet en almindelig hverdag: Mellem 10 og 15.

Antal deltagere i søndagssamlingen: Mellem 50 og 100.

Nogle af disse har anden religiøs baggrund, men hvor stor en andel vides ikke.

Antal deltagere ved Janmastami , Gaura purnima, Dipavali og Rama Navami: Her kan være op til 120 personer tilstede på én gang, og cirka 200 besøgende i alt i løbet af dagen.

Antal dåbshandlinger i 2009: 0

Antal bryllupper i 2009: 0 (Vielser er dog juridisk gyldige når de foretages).

Antal kremationer i 2009: 0

Kontakt: www.harekrishna.dk



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Helligsted:
Hare Krishna Tempel,
Skjulhøj Allé 44, 2720 Vanløse
Tlf 48 28 64 46

Brahma Kumaris Åndelige verdensuniversitet

Antal medlemmer: 24

Alle over 18 år kan være medlem. Af vedtægterne fremgår følgende: "Enhver, som kan tilslutte sig foreningens idegrundlag og som vederlagsfrit, har fulgt et grundkursus, kan blive medlem af foreningen". I praksis består foreningen dog af foreningen – trossamfundet – og en støtteforening. Alle, som har deltaget i meditationskurset tilbydes at blive gratis medlem af støtteforeningen. Mange melder sig derfor ind og får aldrig meldt sig ud.

Alle har ellers mulighed for at melde sig ind i trossamfundet (gratis), men da de fleste kursister først og fremmest oplever Brahma Kumaris, som en spirituel organisation, som tilbyder kurser indenfor meditation og åndelige værdier, oplever de typisk ikke Brahma Kumaris som et trossamfund i første omgang.

I praksis er der derfor kun 24 medlemmer af trossamfundet. Der er 963 medlemmer i støtteforeningen.

Foreningens aktiviteter finansieres ved hjælp af frivillige bidrag fra både foreningen og støtteforeningen samt fra en boks på centeret, hvor alle kan give et bidrag. (Oplyst i 2008).

Antal centre: 2 centre i lejede lokaler. Et i København og et i Århus.

Antal deltagere i meditation en almindelig hverdag:

Morgenmeditation: 2-10 personer. Aftenmeditation 5-15 personer.

Tallene er de samme for weekenden.

Antal deltagere til kurser i 2009: 601

Antal bryllupper i 2009: 0

Kontakt:

<http://www.brahmakumaris.dk/>

Centre ("Helligsteder"):

Vodroffsvej 9B, st. Tv.

1900 Frederiksberg C.

Tlf & Fax 33310421

+

Ålborggade 22. 3, tv

8000 Århus C

Tlf 86130121



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Siri Guru Singh Sabha

Gurdwara (sikh-templet) er lukket pt., og har været det mere end to år. Menigheden er blevet splittet i to grupper, og efter mange diskussioner mellem de to parter, er der blevet anlagt en retssag, da parterne ikke selv har kunnet finde en løsning. Da det endnu ikke er afgjort, hvem der får rettighederne over trossamfundet, kan data for Siri Guru Singh Sabha ikke opgives på nuværende tidspunkt.

Ekstra link:

<http://www.kristeligt-dagblad.dk/artikel/277094:Kirke---tro--Sikh-opgoer-om-menighedshus>

Kontakt:

<http://www.sikh.dk>

Helligsted:

Gurdwara Siri Guru Singh Sabha

Kirkebjerg allé 35 A

2720 Vanløse

Tlf. 38 71 42 29

Danmark Hindu Kultur Aktivitetscenter

Intet svar i år, men data fra 2008 er tilgængelig.
Vær opmærksom på at kontaktinfo ikke kan benyttes.

Bharatiya Mandir

Intet svar, men data fra 2008 er tilgængelig.

Brande Hindu menighed

Intet svar, men data fra 2008 er tilgængelig.



1.7.B. HINDUISTISKE OG HINDUISTISK INSPIREREDE TROSSAMFUND: KOMMENTARER

Af [Marianne Qvortrup Fibiger](#)

Der findes omkring 13.000 hinduer i Danmark. Tallene i denne statistik er fremkommet ved mail- og telefonisk kommunikation med de otte trossamfund som på Familiestyrelsens hjemmeside optræder som hinduistiske eller hinduistisk inspirerede trossamfund. Gruppen af hinduistisk eller hinduistisk inspirerede trossamfund er en ret broget skare, som opdeles i tre grupper. For det første er der en gruppe på tre trossamfund, **Danmarks Hindu Kultur Aktivitets Center i Fredericia, Bharatiya Mandir i Skovlunde og Brande Hindu Menighed**, som man kan beskrive som klassiske hindumenigheder. Det er typiske migrantmenigheder, som primært har tilhængere blandt de indere, der kom til Danmark i begyndelsen af 1970'erne og blandt de flygtninge fra Sri Lanka, som kom til Danmark i 1980'erne og 1990'erne. Den anden gruppe består af tre trossamfund, [Sathya Sai Baba, Krishnabevægelse/ISKCON \(Hare Krishna\), Brahma Kumaris Åndelige Verdensuniversitet](#), og er en del af de nyere hinduistisk eller hinduistisk-inspirede grupper, som siden 1960'erne har tiltrukket folk i den vestlige verden. Men selvom de er fælles om dette, er de ellers ret forskellige. Brahma Kumaris Åndelig Verdensuniversitet anser sig næppe som del af en bestemt religion, men mere som en altfavnende spiritualitet. ISKCON-bevægelsen (Krishnabevægelsen) derimod repræsenterer på mange måder en mere traditionel form for hinduisme med askese, puja (offeringer) og chantning af Krishnas navn. Det er derfor interessant, at ISKCON medlemmer ikke definerer sig som hinduer, selvom de anser de vediske skrifter, Bhagavadgitaen og Bhakavata puranaen, som deres vigtigste skrifter. Dyrkelsen af Sai Baba repræsenterer en moderne individualiseret spiritualitet, hvor forholdet mellem gurun og individet er i centrum. Hvis man skulle pege på et fællestræk er det, at det er karakteristisk for denne gruppe trossamfund, at det kun er en lille gruppe af kernemedlemmer, som er særligt dedikerede, men langt flere kommer i ISKCON-bevægelsens tempel eller følger kurser (Brahma Kumaris). Andre større hinduistisk-inspirerede grupper er Radha Soami og Amma-gruppen, men ingen af disse er godkendte trossamfund

Den tredje gruppe består af to trossamfund, [Siri Guru Singh Sabha, Copenhagen](#) og **Sikh Foundation**, som er organisationer for sikher i Danmark. De er altså ikke hinduistiske, og man kan, som Tim Jensen gør i sin artikel ([link](#)) i denne udgave af e-årbogen, diskutere, om det er med rette, at de er placeret inden for kategorien hinduistisk og hinduistisk-inspirerede. De første sikher kom til Danmark i begyndelsen af 1970'erne. Sikhernes helligdom kaldes en Gurdwara. Den første gurdwara i Danmark blev etableret i Vanløse allerede i 1970'erne af trossamfundet Siri Guru Singh Sabha. Sikh Foundation blev stiftet som en udbrydergruppe fra Siri Guru Singh Sabha i 1985. Medlemmerne i Sikh Foundation mente modsat de fleste sikher ikke, at sikherne skal arbejde for en egentlig sikh-stat (<http://www.relguide.sdu.dk/sikhisme.html#Adresser>). Sikh Foundation er, så vidt vi har fået oplyst, opløst. Siri Guru Singh Sabha er også i gang med en eller anden form for omorganisering, således at gurdwaraen er lukket pt., og har været det mere end to år. Menigheden er blevet splittet i to grupper, og efter mange diskussioner mellem de to parter, er der blevet anlagt en retssag, da parterne ikke selv har kunnet finde en løsning. Konflikten har ført til masseslagsmål i [Gurdwaraen](#) og forklares bl.a. som en strid mellem en gruppe, der ønsker integration og at tilpasse sikhismen til livet i Danmark og en gruppe, der holder fast i



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

[traditionerne](#). Da det endnu ikke er afgjort, hvem der får rettighederne over trossamfundet, kan data for Siri Guru Singh Sabha ikke opgives på nuværende tidspunkt.

Der er tilsyneladende også kraftige konflikter inden for et af de hinduistiske trossamfund, Bharatiya Mandir. Striden drejer sig bl.a. om hvem der har haft [bemyndigelse til at ansøge om godkendelse som trossamfund](#) og om den nuværende bestyrelse er demokratisk valgt.

De svar vi har fået, siger ikke meget om hinduismen i Danmark. Hare Krishnas medlemstal er faldet fra ca. 200 til ca. 58, men det skyldes en ændring i, hvordan man opgør medlemstal snarere end en egentlig tilbagegang.

Se tal og kommentarer fra sidste år [her](#).



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

1.8. JØDISKE TROSSAMFUND

1.8.A. STATISTIK OG ADRESSER

Det Mosaiske Trossamfund

Antal medlemmer: 2075

Et medlem er en jøde over 18 år, der er indmeldt i Mosaisk Troessamfund og betaler ligningsbidrag til samfundet.

Medlemsbidrag 2008 priser:

1. Alm. medlemsbidrag kr. 5000 årligt (1250 i kvartalet)

2. Medlemmer i alderen 18-26 år

Født 1989 og 1990: kr. 440

1987 og 1988: kr. 640

1985 og 1986: kr. 840

1983 og 1984: kr. 1.840

1982: kr. 3.600

3. Unge under uddannelse samt medlemmer med fast adresse i udlandet eller medlemmer med fast adresse vest for Storbælt og Bornholm kr. 1840 årligt.

4. Studerende i udlandet kr.1.100

Antal rabbinere tilknyttet synagogen: 2

Antal deltagere til gudstjenesten en alm. hverdag: 10/15 to gange om dagen

Antal deltagere til gudstjeneste en almindelig lørdag? Ca. 200

Mest populære gudstjeneste: ved Jom Kippur, hvor der deltager ca. 700-800.

Antal omskærelser af nyfødte drenge i 2007: 12

Fødte drenge: 12 (Tallene er fra 2007)

Fødte piger: 18 (Tallene er fra 2007)

Døde-mænd: 18 (Tallene er fra 2007)

Døde-kvinder: 19 (Tallene er fra 2007)

Antal begravelser i menigheden: 37 (Tallene er fra 2007)

Antal konversioner: 2 Voksne og 4 børn. (Tallene er fra 2007)

Kontaktoplysninger:



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Hjemmeside: <http://www.mosaiske.dk/>

Synagoge:

Krystalgade 12,
1172 København K.

Shir Hatzefon

Antal medlemmer:

Ca. 105 medlemmer, men trossamfundet er i kontakt med ca. 350-400 personer, da det ofte er én jødiske part i et parforhold/familie, der er medlem. Alle, der ønsker at blive medlem skal sende en ansøgning til bestyrelsen. Imødekommes ansøgningen sker det på basis af, at det nye medlem accepterer trossamfundets vedtægter samt betaler sit årlige kontingent. Børn under 18 år er medlemmer i kraft af sine forældres medlemskab.

Medlemspriser 2009:

2000 kr. årligt for almindelige medlemmer.
1000 kr. årligt for pensionister og studerende

Antal rabbinere tilknyttet synagogen: Trossamfundet benytter sig mest af gæsterabbinere, som kommer rejsende efter aftale. Her benytter trossamfundet sig især af kontakter til rabbinere fra England, Israel, USA mv. Besøgende rabbinere får et vederlag jf. aftale samt dækning for alle rejseomkostninger

Antal deltagere til gudstjenesten en alm. hverdag: Trossamfundet holder ikke gudstjenester hver dag, men afholder månedlige Sabbath-weekender (fredag aften, lørdag formiddag samt studiegrupper søndag). Til disse deltager der mellem 40 og 70. Herudover afholdes der gudstjenester for at fejre de fleste af årets øvrige helligdage.

Mest populære gudstjeneste: Jom Kippur, hvor der deltager ca. 90-120.

Antal omskærelser af nyfødte drenge i 2008: Ingen nyfødte drenge. Trossamfundet kan ikke selv foretage omskæringer.

Fødte drenge i 2008: 0

Fødte piger i 2008: 0

Døde-mænd i 2008: 0

Døde-kvinder i 2008: 0

Antal begravelser i menigheden i 2008: 0

Trossamfundet har et langt fremskredet projekt omkring etablering af egen begravelsesplads i København.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Antal konversioner i 2008: 9

Trossamfundet har bedrevet konverteringskurser, som strækker sig over flere år. Siden 2003 har 34 personer afsluttet deres konvertering.

Kontaktoplysninger:

Hjemmeside: <http://www.shirhatzafon.dk>

Synagoge:

Fra 2009 har trossamfundet en lejeaftale med Unitarisk Kirkesamfund.

Machsike Hadas

De senere år er der sket en total transport af medlemmer til det Det Mosaiske Trossamfund. Efter ændring af de skattemæssige forhold, hvor små trossamfund ikke længere kan oppebære fradragsret, har alle meldt sig ind i Det Mosaiske Trossamfund. Data omkring dette trossamfund kan derfor således siges, at være inkluderet i dataene for det Mosaiske Trossamfund.



1.9. ØVRIGE TROSSAMFUND

Baha'i samfundet

Antal medlemmer: 350.

Ved medlemskab forstås, at man anerkender at Baha'u'llah, som er troens grundlægger, er Guds budbringer for vores tid, samt at man anerkender alle tidligere religioners (åbenbaringsreligioners) grundlæggere som udsendt af Gud med et budskab til menneskeheden.

Samfundet har registreret både børn og voksen, men man kan først reelt tilslutte sig samfundet når man er 15, ved at erklære at man ønsker at stå som ungt medlem af samfundet. Når man er 21 år er man stemmeberettiget til samfundets institutioner.

Medlemspriser:

Der er intet medlemskontingent. Alle bidrag til samfundet er frivillige og hemmelige. Kun medlemmer af baha'i-samfundet kan bidrage.

Antal Baha'i grupper i Danmark:

ca. 65 grupper over hele landet.

Heraf har ni status som lokale åndelige råd, en administrativ enhed, som administrerer lokalområdet anliggender. Disse bliver valgt årligt i april måned.

Trossamfundet ejer selv dets bygninger. De ejer et nationalt Center in Hellerup ved København og tre grunde; to i Nordsjælland og en i Jylland.

Antal deltagere til et normalt andagtsmøde:

50-70, hvilket inkluderer personer, der ikke er medlem af samfundet.

Antal deltagere til et nittendagsfesterne: 50-60.

Kontakt:

www.bahai.dk

"Helligsted":

Bahá'í Centret

Sofievej 28

2900 Hellerup

Tlf.: 3962 3518

Den Mandæiske Manda i Danmark

Antal medlemmer: Ca. 600.

Indtil videre er der ingen kontingent, det er frivilligt.

Medlemskabet er udelukkende for mandæere.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Antal tilknyttede præster: 1.

Mødesteder med status af "Mandi": Ingen i DK.

Antal døbte:

Dåb ca. 8 gange om året. Trossamfundet har ikke opgivet, hvor mange af disse, der er gendåb.

Antal brylupper: 1-3.

Antal begravelser: 5 mandæere i DK.

Antal deltagere i 5-dages festen om jordens skabelse (Parwanaia): 150.

Antal deltagere til The Great Feast (Dihwa Raba): 50.

Antal deltagere til The Short Feast (Dihwa Hnina): 50.

Antal deltagere til Feast of Golden Baptism (Dihwa id Dimana): 60.

Helligsted:

På helligdage holder trossamfundet dåb ved åen:

Gudenåvej

8850 Bjerringbro

Kontakt:

issam_alzuhairy@hotmail.com

Alevi forbundet i Danmark

Antal medlemmer: 1100

At være medlem betyder, at man er Alevi, aktivt medlem, og bidrager socialt, kulturelt og økonomisk til samfundet. Medlemmerne er fordelt på 7 foreninger:

Randers 120

Aarhus 200

Hedensted 150

Odense 80

Slagelse 80

Ringsted 350

Brøndby/København 100

Trossamfundet har ca. 800 børn og unge medlemmer under 18 år.

Trossamfundet gætter på, at der ca. er 8.000 Alevi'er i Danmark totalt.

Medlemspriser:

Mellem 150 kr. - 750 kr.

Hver forening har deres egne kontingents satser alt efter behov og udgifter til lokaler mv.

Hver medlemsforening betaler 25 kr. pr. medlemskontingent til Alevi forbundet i Danmark.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Antal faste præster/imamer: 1.

Herudover har samfundet en fast præst til tilkaldelse, som bor i Kiel i Tyskland:

Halil Şahin, Slagelse.

Erdogan Arslan, Kiel, Tyskland.

Disse præster får ikke løn. De får dog transport og logi dækket.

Begge præster har dansk eller EU opholdstilladelse, og benytter sig således ikke af forkyndervisum.

Bygninger:

Trossamfundet kalder dets bedesteder for CEMHUS (Forsamlingshus). En af dets menigheder i Ringsted har egen bygning, som ejes af et selskab, en del af medlemmerne har stiftet. Andre er på lejede eller lånte lokaler.

Antal deltagere til bøn: 100 - 150.

Trossamfundet holder hverken daglig fælles bøn eller fredagsbøn. Trossamfundet afholder fællesbøn ca. 2-3 gange årligt alt efter menighedens ønsker.

Antal deltagere til MATEM faste og Asure dag: Næsten alle medlemmer deltager i Asure dag. Kun nogle af medlemmerne faster.

Antal deltagere til Nevruz / ny dag (Ali´s fødselsdag): Næsten alle medlemmer.

Antal deltagere tilHIDIR ELLEZ (fest ud i naturen): Næsten alle medlemmer.

Antal deltagere tilABDAL MUSA festligheder: Næsten alle medlemmer.

Antal deltagere til SİVAS mindededag: næsten alle medlemmer.

Antal deltagere til HACI BEKTAŞfestligheder: Helligdagen afholdes i Tyrkiet, hvorfor kun de som er på ferie normalt deltager.

Kontakt:

<http://www.alevi.dk/>

CEMHUSE:

Glentevej 1, 8900 Randers

* **Hedensted Alevi Kultur Center**, Østerbrogade 26F, 8722 Hedensted

* **Odense Alevi Kultur Center**, Vinkældervej 32, 5000 Odense

* **Randers Alevi Kultur Center**, Glentevej 1, 8900 Randers

* **Ringsted Alevi Kultur Center**, Vibevej 32, 4100 Ringsted

* **Slagelse Alevi Kultur Center**, c/o Grønlandsvej 2 B, 4200 Slagelse

* **Århus Alevi Forening**, Høgevej 31, 5. tv., 8210 Højbjerg

Forn Sidr

Antal medlemmer:

Ved årsskiftet 2010 er der omkring 620 kontingentbetalende medlemmer i FS.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Gennemsnitsalderen skønnes at være ca. 40 til 45 år og har været stigende siden gruppens start i 1997.

Der er i øjeblikket 10 lokale blotgrupper tilknyttet FS. Dertil kommer der en række løst tilknyttede lokalgrupper, som i forskellige sammenhænge engagerer sig i FSs aktiviteter.

Antal goder/gydjer:

Der skønnes at være omkring 50 goder/gydjer som forretter FSs lokale og nationale blot. Fra FSs side kræves der ingen initiering for at blive gode eller gydje. Derimod skal den enkelte udpeges og deltagerne i det enkelte blot skal have tillid til vedkommende.

Antal deltagere:

På nationalt plan afholdes der et årligt alting og fire årstidsbloter/jævnøgnsblot. Det går på skift hvilke lokale blotgrupper, som varetager afholdelsen af disse nationale FS ritualer. Der udover afholdes der på lokalt plan en række blot i de enkelte blotgrupper. Hvor ofte det sker, er forskelligt fra gruppe til gruppe. Det skønnes at op mod 100 personer deltager i alting-blotet. Ellers vurderes det, at der generelt er et sted mellem 20 og 30 deltagere ved andre blot. I nogle tilfælde kan der være flere og i andre kan der være færre end 10 deltagere.

Antal vielser: Udover de nationale FS blot er FS også ansvarlige for foretagelse af vielser af FS medlemmer. Der er foretaget omkring 5-10 vielser i 2009, og for hver gang skal der ansøges om tilladelse hos justitsministeriet.

Antal begravelser: 7. februar 2009 blev en del af [Assistens kirkegård i Odense udlagt som begravelsesplads for asatroende](#). I alt har der været 1-7 begravelser inden for trossamfundet i 2009.

Kontakt:

Århus Blótlaug: (Århus og omegn)

Hjemmeside: www.aarhus-blotlaug.dk

E-post: info@aarhus-blotlaug.dk

Kontaktpersoner:

Teresa Østergaard Pedersen

Tlf.: 23826531

E-post: teresa@bytopia.dk

Hans Østergaard Pedersen

E-post: hans@bytopia.dk

Haruds Blótkreds: (Midt- og Vestjylland)

Kontaktpersoner:

Danny Johansen -

Tlf.: 35105673 / 23837184

E-post: dannytilverdenshersker@gmail.com



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Henning Thye
Tlf.: 21800295

Friøland: (Midt- og østjylland)

Hjemmeside: www.fridland.dk
E-post: fridland@fornsidr.dk

Kontaktpersoner:

Britt Jochumsen
Tlf.: 20132216
E-post: brittsvejstrup@gmail.com

Helena Valorinta
Tlf.: 27287854
E-post: helenavalorinta@gmail.com
Friøland er pt. lukket for medlemstilgang.

Solbjerg Blótlaug: (København og omegn)

Hjemmeside: <http://solbjerg-blotlaug.dk>
E-post: solbjerg-raadet@inbox.com

Kontaktpersoner:

Helle Kiel Hauglund
Tlf.: 24881611

Torfinn I. Tomkiewicz
Tlf.: 60882920

Uias Blótlaug: (Fyn)

Hjemmeside: <http://www.uias-blotlaug.dk>

E-post: kontakt@uias-blotlaug.dk

Kontaktpersoner:

Marie Louise
tlf. 22 76 19 99
ramielouise@yahoo.dk

Max
Tlf. 31 23 93 45
max@askheim.dk

Idun Blótlaug: (Vest- og Sydsjælland & Øerne med Næstved som samlingspunkt.)



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Hjemmeside: www.idun-blotlaug.dk

E-post: raadet@idun-blotlaug.dk

Kontaktpersoner:

Allan Daugaard

Tlf.: 5818 6456

E-post: mjodvitnir@get2net.dk

Helle Knapkøien

Tlf.: 58541750

E-post: helle@sten-ager.dk

Skinfaxe Blótlaug: (Midt- og Vestjylland)

Hjemmeside: www.skinfaxe.org

Kontaktpersoner:

Oldermand Edvard Nielsen

Tlf.: 2218 4500

Raadsmand Søren Brøndum

Tlf.: 9756 1929

E-post: raadsmand@skinfaxe.org

Kontakt Rådet i Skinfaxe

E-post: raadet@skinfaxe.org

REID (København & Roskilde omegn)

Kontaktpersoner:

Ole Hoffmeyer Lund

Tlf.: 0046 410 22 105

E-post: ole.lund@telia.com

Lars Auerbach

Tlf.: 59180627

Blotgruppe Kimbrelan

Kontaktperson:

Elin Thisted

- 2493 2909

E-post: blotgruppe.kimbreland@gmail.com

Odins Ring (dækker hele Danmark)

Hjemmeside: www.odinsring.dk



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Kontaktperson:

Robert L. Storm

Tlf.: 26182882

E-post: storm@livtraser.dk



2. ARTIKLER

2.1. PÅ RÅDHUSET, I KIRKEN – ELLER HELT UDE I SKOVEN? VIELSESBEMYNDIGELSE I DANMARK

Bryllup: På rådhuset eller i kirken? Den beslutning står på huskelisten for mange kommende brudepar, når de gør sig overvejelser om, hvilke rammer der vil passe sig bedst for det ritual, der skal gøre dem til 'mand og kone' i statens- og måske også Guds øjne. Men hvor valget mellem religiøst og borgerligt ægteskab i dag er et valg som parret træffer, har det ikke altid været sådan. Indtil 1922 var borgerligt ægteskab anset for et slags nødægteskab for blandede ægteskaber og for folk, der havde valgt at stå uden for et trossamfund (inklusiv Folkekirken).

Af [Lene Kühle](#), phd, lektor i religionssociologi, Afdeling for Religionsvidenskab, Det teologiske Fakultet, Aarhus Universitet



Når man siger 'kirkelig vielse', kommer mange umiddelbart til at tænke på et 'rigtigt' kirkebryllup. Men en kirkelige vielse kan også være noget helt andet. For kirkelig vielse kan nemlig også foretages af repræsentanter for godkendte og anerkendte [\[1\]](#) trossamfund uden for Folkekirken, hvis de besidder en særlig bemyndigelse og i øvrigt lever op til visse [krav](#) fx dokumentation for lovligt ophold i Danmark, som skal ses i lyset af, at den pågældende udøver offentlig myndighed. Men hvordan er det blevet sådan, at buddhistister, muslimer og asatroenede har lov til at udføre vielser med borgerlig gyldighed?

Ifølge Grundlovens § 69 ordnes "de fra folkekirken afvigende samfunds forhold... nærmere ved lov". Denne paragraf stammer tilbage fra den første grundlov i 1849 og selvom Grundloven altså peger på, at en sådan lov var nødvendig, blev den aldrig til noget. Der var uenighed om, hvem der skulle komme med udkast – politikerne, folkekirken eller de religiøse minoriteter selv - og da behovet for en sådan lov åbenbart ikke var påtrængende, gled den lidt i glemmebogen. I stedet er de religiøse minoriteters forhold i Danmark blevet reguleret af forskellige andre love.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Den vigtigste har været ægteskabsloven, som giver repræsentanter for religiøse minoriteter ret til at udføre vielser med borgerlig gyldighed. Selve begrebet trossamfund defineres faktisk i mange år ud fra denne lov, således at det at være et trossamfund i Danmark har hængt sammen med, at man havde bedt om og fået vielsesbemyndigelse.

Diskussionen om borgerlig og religiøs/kirkelig vielse

Med Grundloven i 1849 blev de religiøse minoriteter i princippet sikret religionsfrihed. I realiteten var en række af enevældens anordninger imidlertid fortsat gældende. Således var indgåelse af ægteskab også efter Grundlovens indførelse kun muligt i Folkekirken eller de trossamfund (katolikkerne, de reformerte og jøderne), der før Grundloven havde fået en eller anden form for anerkendelse.^[2] Det var selvfølgelig ikke så heldigt, at der var folk som ikke kunne få lov til at blive gift, så i 1850 blev *Forslag til Lov om Trosfrihed* fremsat. Loven skulle sikre *alle* landets borgere adgang til borgerligt ægteskab, navngivelse og konfirmation uanset religiøst tilhørsforhold. Dette lovforslag mødte imidlertid modstand blandt såvel rigsdagen som i befolkningen. Der blev således iværksat en underskriftsindsamling, og tusinder skrev under på en protest imod lovforslaget med henvisning til, at man ønskede at beholde den "fædrenetro og nedarvede kirkeskikke" som det hed.^[3] I stedet blev *Lov af 13de April 1851 om Ægteskabs Indgaaelse* fremsat og vedtaget. Loven betød, at borgerligt ægteskab var et slags 'nødægteskab' som kun kunne indgås af et par, der ikke begge tilhørte enten Folkekirken eller et anerkendt trossamfund. Hvis begge parter var medlem af et anerkendt trossamfund eller af Folkekirken (på dette tidspunkt de reformerte, jøderne og katolikkerne), forpligtede man sig til at blive viet inden for dette trossamfund. Der var nogle, der syntes, at staten derved gav Folkekirken og de andre trossamfund unødigt magt: De kunne jo nægte at vie folk, som ikke opførte sig, som Folkekirken eller trossamfund ønskede. Der var derfor flere forsøg på at få valgfrihed mellem borgerlig og religiøs vielse^[4], men der skete først noget, da en fælles skandinavisk kommission blev oprettet i 1910. I årene 1913 og 1918 udarbejdede den en betænkning om en række lovudkast om vielser^[5]. Kommissionen foreslog bl.a., at der skulle være valgfrihed mellem borgerlig og kirkelig vielse, men den danske justitsminister foretrak obligatorisk borgerlig vielse (og altså afskaffelse af Folkekirkens ret til at foretage juridisk bindende vielser), som var det almindelige i mange lande, hvilket også et flertal i Folketinget tilsluttede sig. Det var derfor overraskende, at loven, da den endeligt blev vedtaget i 1922 gav valgfrihed mellem borgerlig og kirkelig vielse (inden for Folkekirken og de anerkendte trossamfund). Selvom interessen for at blive et anerkendt trossamfund derved tilsyneladende mindskedes, var der fortsat trossamfund, der ansøgte om at blive anerkendte som trossamfund og dermed bl.a. få bemyndigelse til at udføre vielser.^[6] I løbet af de næste årrækker opnåede en række trossamfund anerkendelse, men der var også en række religionssamfund der blev afvist bl.a. Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige og Syvendedagsadventisternes i 1956, Jehovas Vidner i 1957 og Islam Danmark i 1961. Der var en voksende følelse af, at systemet med anerkendelse ikke længere var helt tidssvarende.

Den nye ægteskabslov

En løsning blev fundet med den nye ægteskabslov af 1969, som åbnede muligheden for, at rettigheden til at foretage vielser med offentlig gyldighed blev spredt til et større antal religiøse samfund. Det var ikke problematikken med minoritetsreligionerne, der var den drivende kraft bag bestræbelserne på at få gennemført en ny ægteskabslov. Debatten drejede sig derimod om at tilpasse lovgivningen "til de ændrede samfundsforhold, ændringen af kvindens stilling i samfundet og de heraf følgende ændringer af ægteskabsinstitutionen"^[7]. Ændringerne af de religiøse samfunds position synes sammen med en mængde andre ændringer primært at blive



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

betragtet som "tekniske ændringer.[8] og holdningen synes generelt at være, at der ikke er meget at diskutere i lovforslaget. Det overordnede spørgsmål om vielsebemyndigelsens tilknytning til kirkelige instanser bringes dog op under 1.behandling af lovforslaget, hvor Poul Dam (SF) understreger, at han "i overensstemmelse med god grundtvigsk tradition...mener, at ægteskabet er en borgerlig sag" ,og at "det obligatoriske borgerlige ægteskab" simpelt hen er "en konsekvens af den fulde religionsfrihed, der blev indført ved grundloven i sin tid"[9](ibid.). Justitsminister Thestrup (KF) finder imidlertid, at det er indlysende, at ægteskabet er en borgerlig indretning, men at "det ved siden af at være en borgerlig indretning tillige kan få den kirkelige velsignelse, er en anden sag"(op.cit: 642). Dermed lukker debatten. 1.behandlingen af en alternativ ægteskabslov fremsat af SF (som kun når til 1.behandling) og 2.behandlingen af ovennævnte lovforslag viser imidlertid, at opfattelsen af, at kun et borgerligt ægteskab skal have offentlig gyldighed, er ganske udbredt. Således indgår afskaffelsen af det kirkelige ægteskabs borgerlige gyldighed i SFs lovforslag, og denne del af loven støttes af såvel Else-Merete Ross fra Det Radikale Venstre som (tidligere kirkeminister) Bodil Koch fra Socialdemokratiet. Hovedargumentet fra såvel Else-Merete Ross som Bodil Koch er dog ikke hensynet til en ligestilling af de andre trossamfunds medlemmer, men snarere et ønske om at de folk, der vælger en vielse i kirken skal gøre det ud fra en vis overvejelse og ikke bare fordi, at man ved et kirkebryllup bliver "fri for balladen med de gamle, bedstemor græder, og tante Agathe vrider sine hænder, og det gør jo da heller ikke noget, det er da også festligt, det kan da ikke skade".[10] Diskussionen giver dog ikke anledning til ændringsforslag til lovforslaget. Ægteskabsloven af 1968 gav imidlertid anledning til ændringer på endnu et punkt. I den tidligere ægteskabslov var det som betingelse for ægteskab mellem en mand og en kvinde, som ikke tilhører samme trossamfund, skrevet, at parret skulle afgive erklæring om, i hvilken tro barnet skal opdrages. Denne paragraf blev med 1968-loven afskaffet.

Statistik om vielser

Siden 1922 har man altså frit kunnet vælge mellem borgerligt og religiøs vielse, men det medførte ikke, at de kirkelige vielser gik ud af brug. I tabel 1 nedenfor ses antallet af henholdsvis borgerlige og kirkelige (som altså ikke kun indbefatter vielser inden for Folkekirken, men også frikirkelige, buddhistiske og muslimske) vielser. I årene indtil 1909-1920 er der hvert år 1200-1600 par, der bliver borgerligt viet. Efter 1923 stiger antallet hvert år, til det stabiliseres på et niveau omkring 11-13.000 i 1930'erne, 1940'erne, 1950 og 1960'erne. Antallet af borgerlige vielser stiger lidt i begyndelsen af 1970'erne, men det falder derefter, sammen med det samlede antal vielser i øvrigt. Siden midten af 1990'erne er antallet af borgerlige vielser vokset, og i 1999 overgår antallet af borgerlige vielser for første gang nogensinde antallet af religiøse/kirkelige vielser. I 2008 var 55 procent af vielserne borgerlige.

[TABEL OG TABELOVERSIGT OVER KIRKELIGE VIELSER](#)

[TABEL OVER IKKE-KRISTNE VIELSER](#)

[TABEL OVER KIRKELIGE VELSIGNALSER](#)

De kirkelige vielser fulgte indtil begyndelsen af 1970'erne tæt udviklingen i det totale antal vielser, men har siden et absolut lavpunkt i 1982 stabiliseret sig på et niveau mellem 15.000 og 17.000 vielser om året. Langt størstedelen af de kirkelige vielser foretages inden for Folkekirken, men der foretages også omkring 1000 vielser i godkendte trossamfund. Selvom antallet af godkendte trossamfund er vokset meget inden for de sidste ti år, er antallet af vielser ikke fulgt med. Hvor der i 1999 blev foretaget 700 vielser i de godkendte trossamfund,



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

blev der i 2009 foretaget[11] nogenlunde det samme antal, fordelt med ca. 465 inden for de kristne eller kristendomsinspirerede trossamfund samt ca. 250 i de andre trossamfund. Da antallet af godkendte trossamfund steg meget fra 1989 til 1999 steg antallet af kirkelige vielser uden for Folkekirken tilsvarende (fra 462 til 700), men tallene tyder altså på at væksten i antallet af godkendte trossamfund ikke ledsages af en større interesse for at foretage kirkelige vielser uden for Folkekirken. De godkendte trossamfund, som foretog flest vielser er Den Katolske Kirke (97), Jehovas Vidner (88), Norske kirke (120), Svenska Gustafs församlingen i København (40), pinsekirkerne (31). Det var også disse trossamfund, som stod for størstedelen af vielserne i 1999 og 1989 (se diskussion af tal for vielser for de kristne trossamfund).

Kirkelige vielser	1989	1999	2008	2009
Den Katolske Kirke	151	147	113	97
Jehovas Vidner	102	123	76	88
Norske kirke	24	100	150	120
Svenska Gustafs församlingen i København	4 *	122	100	40
Pinsekirkerne	Ukendt	42	Ukendt	31
Baptistkirken	94	28	Ukendt	Ukendt

Fig 1, Kilde: Danmarks Statistik, Kirkestatistikken 1989, 1999 samt [Religion i Danmark 2009](#) og [2010](#).

*: Tallet i 1989 refererer kun til vielser blandt kernemenigheden, mens tallene i de øvrige år inkluderer vielser af svenske statsborgere.

Der har været 45 buddhistiske vielser, Baha'i har haft én vielse, mens mandæerne samlet i Den Mandæiske Manda har udført tre vielser med offentlig gyldighed. Vi har ikke modtaget oplysninger fra de hinduistiske trossamfund om vielser, men Mosaik Trossamfund har udført tre. Alevi Forbundet har foretaget syv vielser, men i modsætning til de ovenfor nævnte har man valgt at lade det være op til ægteparret, om de også vil forbi rådhuset, og disse vielser har derfor ikke juridisk gyldighed. Fra de muslimske trossamfund har vi modtaget oplysninger om omkring 200 vielser, men det er i nogle tilfælde uklart, om vielserne har juridisk gyldighed eller udelukkende etablerer et muslimsk ægteskab, men ikke et offentligt gyldigt et. Der er faktisk kun syv af de godkendte muslimske trossamfund, som vi har haft kontakt med, som angiver, at de benytter sig af retten til at udføre en juridisk gyldig vielse. Det tyrkiske Odense Selimiye Moske har således i 2009 haft ca. ti bryllupper, men ingen af vielserne har været forrettet af imamen, da trossamfundet foretrækker at benytte rådhuset. Modsat står Albansk Trossamfund som angiver at have haft 50 vielser, men som understreger, at de udelukkende



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

udfører vielser, der også er juridisk gyldige, da de anser dette for det bedste. Det shiamuslimske trossamfund Ahlul Bait gør derimod begge dele, idet der i 2009 har været 50-100 bryllupper, hvoraf mellem 10-20 af disse vielser har været juridisk gyldige. Det er i øvrigt ikke ualmindelige også i Folkekirken og i de kristne frikirker, at man vælger at udføre en vielse uden juridisk gyldighed, selvom man normalt vil forvente at en borgerlig vielse allerede er foretaget. Vi har modtaget oplysninger om 14 velsignelser i de kristne godkendte trossamfund, altså 14 vielser uden borgerlig gyldighed. De fleste kristne trossamfund har ikke noget problem med at velsigne vielser foretaget på rådhuset. Den katolske kirke er dog en undtagelse, da ægteskabet ifølge katolsk teologi er et sakramente. Hvis man katolsk set vil have et ægteskab, hvor vielsen er foretaget på rådhuset, godkendt som et sakramentalt katolsk ægteskab, ansøger man som regel om godkendelse via det katolske bispekontor. Der kan være en række forhold der gør, at ægteskabet ikke kan godkendes. Det kan fx være, at en af parterne har været gift katolsk før, og ægtefællen stadig er i live. Det ville være problematisk set fra katolsk hold, hvis kirken velsignede et ægteskab mellem fraskilte. Den katolske kirke er derfor tøvende i forhold til at velsigne rådhusægteskaber,

Men hvorfor kræver det egentlig en religiøs tro for at modtage bemyndigelse til at vie? Sidste år var der en debat i medierne efter, at Humanistisk Samfund, en forening med 325 medlemmer som ønsker at tilbyde en fuld ikke-religiøs livstolkning, havde ytret ønske om at få vielsesret.^[12] Selv om de endnu ikke har denne bemyndigelse – som man umiddelbart kun kan få hvis man bliver godkendt som trossamfund- så foretog Humanistisk Samfund i 2009 otte vielser. ([se Kirstine Helboe Johansens artikel](#)).

Kirkelig og borgerlig vielse- er det dobbeltkonfekt?

I Danmark kan man både blive viet borgerligt (på rådhuset) og kirkeligt med borgerlig gyldighed. I begyndelsen af det 20. århundrede var den kirkelige vielse med borgerlig gyldighed nær ved at blive afskaffet, men selv efter at der blev åbnet for valgfrihed mellem borgerlig og kirkelig vielse vedblev den kirkelige vielse med at være det mest almindelige. Det er først i de senere år, at antallet af borgerlige vielser har overhalet antallet af kirkelige vielser. Men hvis antallet af borgerlige vielser fortsat stiger på bekostning af kirkelige vielser, kan den kirkelige vielse måske komme i farezonen. Det er trods alt administrativt mere besværligt at have to systemer for ægteskabsindgåelse og tilstedeværelsen af såvel borgerlig som kirkelig vielse kan forekomme som en unødvendig dobbeltheden. I mange lande er det kun den borgerlige vielse, der har gyldighed og mange også teologer synes egentlig at det ville være mest naturligt, hvis alle vielser var borgerlige, som kirken derefter kunne [velsigne, hvis parret ønsker det](#).

Indgåede registrerede partnerskaber 1999-2008										
Kilde. Danmarks Statistik										
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	296	308	347	303	320	333	394	400	425	441



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Det er dog ikke så meget her diskussionen om borgerlig og kirkelig vielse finder sted i øjeblikket. I 1989 fandt verdens første officielle vielse af et homoseksuel par sted på Københavns Rådhus, og siden er antallet af registrerede partnerskaber vokset til et niveau omkring 400 om året (se tabel nedenfor). Det registrerede partnerskab har på de fleste områder de samme økonomiske og juridiske konsekvenser som ægteskaber mellem mand og kvinde. Men nogle ønsker, at det også skal være muligt at udføre kirkelige vielser mellem to personer af samme køn. For de fleste godkendte trossamfund i Danmark vil dette formodentlig være utænkeligt, men i forhold til Folkekirken har der i senere år været en omfattende debat om dette. Pga. Folkekirkens særlige forhold er det imidlertid ikke alene Folkekirken selv, der skal afgøre dette, men [kirkeministeren](#) og [mange politikere er positivt indstillede og der er tilsyneladende også en positiv holdning i befolkningen](#). Ifølge en rundspørge som Kristeligt Dagblad har foretaget vil det det endda ikke [føre til masseudmeldinger af Folkekirken](#), som nogen ellers har frygtet.

Antallet af godkendte trossamfund er vokset i de senere år. Selvom mange af de godkendte trossamfund ikke benytter sig af retten til at vie, kan selve den religiøse mangfoldighed give anledning til problemer. Hvis alle mulige religiøse samfund skal have ret til at vie, skal da ikke også ikke-religiøse grupper have lov? Og er den administrative byrde forbundet med uddelegeringen (og kontrollen med udøvelsen) af 'borgerlig autoritet' værd at opretholde? Selv hvis den kirkelige vielse ikke længere har borgerlig gyldighed, kan kirker, templer, synagoger, moskeer, dagligstuer, kontorer og skovlysninger fortsat fungere som ramme for religiøse ritualer eller kontraktudformninger, der statuerer at dette par er et ægtepar i Guds øjne. Men hvis det også skal være det i statens øjne, skal man lige en tur forbi rådhuset.

Udviklingen i borgerlige og kirkelige vielser er en dimension af udvikling af religion i Danmark. Overraskende nok er antallet af kirkelige vielser uden for Folkekirken ikke steget i de sidste ti år på trods af, at antallet af godkendte trossamfund er vokset stærkt. Udviklingen i vielser afspejler udviklingen inden for de individuelle trossamfund, men det belyser i endnu højere grad spørgsmålet om relationen mellem staten og de mange trossamfund, som findes i Danmark i dag. Stigningen i antallet af godkendte trossamfund afspejler en udvidet pluralisme, hvor staten i voksende omfang indgår i retslige relationer med andre trossamfund. Men at mange af de godkendte trossamfund ikke benytter sig af muligheden for at virke som borgerlig myndighed i forbindelse med vielser, bør tænde vores nysgerrighed. Hvorfor benytter de sig ikke af dette privilegium? Ønsker de nye godkendte trossamfund primært en symbolsk anerkendelse (se [Tim Jensens artikel](#)). Ser de forskellige trossamfund deres forhold til staten på en ny måde? Og hvordan skal staten reagere på dette? Her mangler der stadig noget forskning.

Hvis du vil vide mere:

Hjelholt, Holger "Under junigrundloven (1849-66)" s xx i *Den Danske Rigsdag 1849-1949*, Schultz København, 1949.

Glædemark H.J.H *Kirkeforfatningsspørgsmaalet i Danmark*, Munksgaard København, 1948.

www.borgerligt-bryllup.dk



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

www.brudoggom.dk

www.kristeligt-dagblad.dk/homoseksuelle-vielser

[1] Selvom der er mindre forskelle mellem de to kategorier af trossamfund, følges den gængse praksis med at betegne dem begge under et som godkendte trossamfund.

[2] Disse trossamfund blev før grundloven betegnede som 'tolerede' eller som *religiones secundum quid receptæ*. Se Lene Kühle *Out of Many, One*, s. 93 for en nærmere diskussion.

[3] Se Hjelholt, Holger "Under junigrundloven (1849-66)" i *Den Danske Rigsdag 1849-1949*, Schultz København, 1949, s. 159.

[4] Der var forsøg på at ændre loven i 1895/96 og 1897/98, men disse lovforslag blev ikke vedtaget

[5] Bl.a. *Lov om Ægteskabets Indgåelse og Ægteskabets Opløsning ved Skilsmisse og Lov om Ægteskabets Retsvirkninger*, hvoraf det første i øvrigt blev ophøjet til lov i Sverige i 1915 og Norge i 1918.

[6] Jf. Kirkeministeriets skrivelse til Evangelisch-lutherske Landeskirche af 10 oktober 1927

[7] Se, Folketingstidende B 1968/69, sp. 1887.

[8] Folketingets Forhandlinger 1968/69, sp. 617, sp. 620.

[9] Folketingets Forhandlinger 1968/69, :sp 630.

[10] FT 1968/69, s. 672.

[11] Det skal bemærkes, at vi ikke har modtaget svar fra alle godkendte trossamfund, og at det reelle antal derfor kan være lidt større. Det samme gælder dog for tallene i 1999, som slet ikke inkluderer vielser i de muslimske godkendte trossamfund.

[12]<http://politiken.dk/indland/article673399.ece>



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

2.2. STATSLIG GODKENDELSE AF (FRA FOLKEKIRKEN) 'AFVIGENDE TROSSAMFUND'

Af [Tim Jensen](#), mag. art & cand. mag. lektor (msk) Religionsstudier, IFPR, Syddansk Universitet.
t.jensen@ifpr.sdu.dk



Abstract: Proceduren omkring godkendelse af trossamfund trækker tråde tilbage til tiden før indførelsen af religionsfrihed med Grundloven i 1849. Voksende religiøs mangfoldighed har ledt til en kritik af proceduren for godkendelse af trossamfund, især i perioden op til 1998, hvor ansvaret lå hos en repræsentant for folkekirken. Efter nedsættelsen af et rådgivende fagudvalg for godkendelse af trossamfund er kriterierne for godkendelse i de senere år blevet mere gennemskuelige, men der er stadig ting, der kan gøres, for at proceduren lever op til de krav, man kan stille om rimelig ligestilling.

1. Historik

En katolsk form for kristendom var den herskende religion i Danmark fra ca. år 1000. Med reformationen 1536 bliver eneste tilladte kirke/religion den evangelisk-lutherske. I 1682 tillades og anerkendes (ved Kongelig Resolution) den romersk-katolske og den reformerte kirke (med tre menigheder) samt et jødisk religiøst samfund, 'Mosaisk Trossamfund'.

Grundloven af 1849 gør (§ 4)[\[1\]](#) den evangelisk-lutherske kirke (folkekirken) til den af staten understøttede religion, og det bestemmes (§6), at kongen (fortsat) skal tilhøre denne. §§ 67, 68 og 70 sikrer religionsfrihed for borgerne og disses ret til at forene sig i andre 'trossamfund' end folkekirken, og af § 69 fremgår det, at de "fra folkekirken afvigende trossamfunds forhold" skal ordnes nærmere ved lov. En sådan lov er imidlertid aldrig vedtaget.

I tiden efter 1849 fortsættes den før-konstitutionelle praksis med at anerkende 'ved Kongelig Resolution', og mellem 1849 og 1970 anerkendes yderligere seks kristne kirkesamfund, alle ankommet med immigranter: Metodistkirken (1865), Svenska Gustafskyrkan (1913), Den ortodokse Russiske kirkes menighed (Alexander Nevsky kirken) (1915), den anglikanske og engelske St. Albans kirke (1949), Baptistkirken (1952) og den norske Kong Haakons kirke (1958).

Siden 1. januar 1970, hvor en ny ægteskabslov, der (jf. §16, stk. 1, nr. 3) giver ret til, at ægteskab kan indgås på lovformelig vis i et trossamfund uden for folkekirken, hvis een af



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

parterne tilhører sligt, trådte i kraft, har intet 'fra folkekirken afvigende trossamfund' kunnet opnå 'anerkendelse' ved Kongelig Resolution.

Derimod har Kirkeministeriet (og fra 2007 Familiestyrelsen i Justitsministeriet) *administrativt* kunnet give præster (eller hvad der måtte svare til sådanne) i de fra folkekirken 'afvigende trossamfund' (og i de tidligere 'anerkendte' trossamfund) bemyndigelse til at vie med borgerlig gyldighed. *Qua* en sådan vielsesbemyndigelse, i princippet givet til en enkeltperson, har en række af religionssamfund og dertil hørende menigheder, primært kristne, men også ikke-kristne, opnået status som 'godkendte trossamfund'.^[2] Ifølge mine (men også Justitsministeriets) beregninger er ca. 100 sådanne 'afvigende trossamfund' blevet godkendt i løbet af de seneste 35-40 år. Langt størstedelen har som sagt været og er kristne trossamfund (og menigheder inden for disse)^[3].

Set i lyset af den danske nations 1000-årige monoreligiøse historie, må Kirkeministeriet (og siden 2007 Justitsministeriet) således siges at have haft relativt travlt siden 1970. I kølvandet på globaliseringen, på flugt fra krige og på jagt efter arbejde, har især indvandrere og flygtninge taget alverdens forskellige religioner og trossamfund med sig i bagagen til Dannevang. At dømme efter anførte antal officielt anerkendte og godkendte religionssamfund og menigheder er Danmark uden tvivl blevet - relativt set - mere multireligiøst, og det skal huskes, at ovennævnte tal og udvikling alene angår religioner eller religiøse organisationer ('trossamfund' og 'menigheder'), der har søgt om og opnået anerkendelse respektivt godkendelse i Kirkeministeriet og nu Justitsministeriet. Religiøse samfund, der har søgt godkendelse men fået afslag, samt lovligt religiøse samfund, der ikke er officielt godkendte, men faktisk (og lovligt) eksisterende, skal også lægges til. Dertil kommer, at 'religiøse samfund' og 'grupper godkendt efter ligningslovens § 8A', kategorier, der alene er omtalt i skattelovgivning og alene 'godkendes' af Told og Skat ikke heller er talt med.

Ikke desto mindre: Uanset den betragtelige stigning i antal godkendte religiøse grupper de seneste 40 år, og uanset antal religiøse grupper, der ikke optræder i officielle optegnelser, så er opgørelser over officielt anerkendte og godkendte religionssamfund uden for folkekirken, i tillæg til hvad vi ellers har af opgørelser over religiøst tilhørsforhold i Danmark anno 2010, med til understrege, at nok er Danmark blevet mere flerreligiøst over de sidste 40 år; - men Danmark er, med de ca. 80% af befolkningen, der er betalende medlemmer af folkekirken og de ca. 4-5% af befolkningen, der tilhører en ikke-kristen religion, fortsat et altdominerende kristent land.

2. Godkendelsesprocedure og - kriterier

Gang på gang er der rejst kritik af, at Grundlovens paragraf om, at de fra folkekirken afvigende trossamfunds forhold skulle ordnes nærmere ved lov ikke er blevet ført ud i livet, og at deres forhold derfor fortsat ordnes administrativt. Det svækker, kan det hævdes, minoritetsreligionernes retssikkerhed. Frem til 1998, hvor Kirkeministeriet nedsatte et Rådgivende udvalg vedr. Trossamfund, der overtog den funktion, der indtil da blev varetaget af Københavns biskop (dvs. den af den statsstøttede majoritetsreligions biskopper, der traditionelt status som en slags 'primus inter pares'), var dette forhold principielt set endnu mere betænkeligt.

Med nedsættelsen af det nye udvalg bestående af uvildige og sagkyndige inden for religionshistorie og - sociologi, teologi og retsvidenskab, imødekom ministeriet - meiner Meinung - kritik på en særdeles forsvarlig måde. Dette især fordi udvalget meget snart fik



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

skabt en helt anderledes klarhed over grundlaget for dets rådgivning, ikke mindst med offentliggørelse af et sæt af ["Vejledende retningslinjer"](#).^[4]

Således ajourførte rådet bl.a. den vejledende religionsdefinition, så den blev mindre eurocentrisk, kristocentrisk og kristen teologisk, og derfor også mere passende til en verden med flere guder og religioner (jf. "Vejledende Retningslinjer..." p. 2). Med flytning i 2007 fra Kirkeministeriet til Justitsministeriet er de ministerielle og på internettet tilgængelige vejledninger vedr. vielse i et fra folkekirken afvigende trossamfund, vejledninger vedr. opnåelse af vielsesbemyndigelse og vejledninger vedr. opnåelse af godkendelse som trossamfund blevet endnu mere gennemskuelige og brugervenlige.

Kriterier for godkendelse af trossamfund fremgår som angivet primært af nævnte ["Vejledende retningslinjer ..."](#), men ministeriet har også offentliggjort en [sammenfatning](#).

Det er af flere grunde vigtigt at huske, og udvalget understreger dette kraftigt, at en officiel godkendelse og dermed statslig registrering af et 'trossamfund' ikke er nødvendig, for at et sådant har ret til at eksistere og virke i Danmark. Alle og enhver kan gå sammen i en 'religion' eller et 'trossamfund' og alene med henvisning til den grundlovssikrede religionsfrihed virke i Danmark. Kun for så vidt et sådant religiøst samfund gør noget, der strider mod gældende lov, orden og moral kan religionsfriheden begrænses eller religionssamfundet helt forbydes.

Lige så vigtigt er det at understrege, at udvalgets anbefalinger og ministeriets eventuelle godkendelse (eller afvisning) ikke er baseret på en 'normativ' vurdering af, om pågældende ansøger er 'god' eller 'dårlig' religion. Udvalgets rådgivning er alene baseret på det af udvalget opstillede sæt af tilstræbt objektive kriterier, herunder kriterier, der sigter på at sikre, at de trossamfund, der godkendes, *de facto* er i stand til på lovlig og forsvarlig vis at varetage den delegering af udøvende myndighed (vielse med retslig gyldighed), som en godkendelse primært sigter på at bane vej for.

Udvalgets vurdering af om en ansøger kan godkendes baseres på flere forhold. For det første vurderes det, om ansøger kan sandsynliggøre at leve op til en række nærmere specificerede krav til, hvad der udgør en 'religion' (en nærmere bestemt fælles 'tro', et sæt fælles ritualer, herunder vielsesritualer) og et 'trossamfund', dvs. en religiøs organisation, ikke bare en løsere gruppering (med bl.a. vedtægter, med lovformeligt valgte repræsentanter og med en mulighed for at medlemmer kan udtræde) og ikke heller en religions*lignende* gruppering eller organisation. Det pågældende religiøse samfund skal også kunne sandsynliggøre, at dets organisation sikrer en kontinuitet over år (fx gennem uddannelse af præster eller andre, der kan forrette vielser), at det har et vist antal medlemmer (ca. 150 for trossamfund/religioner, og ca. 50 for menigheder under sådanne). Relevant dansk lovgivning, men også internationale menneskerettighedsdeklarationer og – konventioner anføres som det juridiske grundlag for udvalgets anbefalinger.

Potentielle ansøgere kan som antydnet finde relevante oplysninger samt ansøgningsskemaer til brug for ansøgninger om vielsesbemyndigelse og godkendelse på Familiestyrelsens hjemmeside.

3. Kritiske betragtninger

Der kan ikke herske tvivl om, at udvalget har udført et særdeles dygtigt stykke arbejde, først for Kirkeministeriet og nu Justitsministeriet med henblik på at sikre borgere, der tilhører en



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

minoritetsreligion, større og bedre retssikkerhed, klarhed og brugervenlighed. Også Familiestyrelsen/Justitsministeriet skal have ros for deres arbejde med via en overskuelig hjemmeside at sikre samme.

Dog står et par spørgsmål tilbage, som ministeriet måske kan overveje med henblik på yderligere klarhed og yderligere imødegåelse af behov for endnu højere grad af ligestilling af borgere og religiøse grupperinger, en ligestilling, der ikke kun er juridisk og praktisk, men også symbolsk:

For det første bør det overvejes at rydde op i den også i "Vejledende retningslinjer ..." anvendte terminologi. Skal man fortsætte med at anvende begreber som 'trossamfund', 'tro', 'gudsdyrkelse', alle tynget af en især kristen og luthersk-protestantisk teologisk tradition? Man har indført en mere neutral religionsdefinition og man anvender, i hvert fald én gang ("Vejledende retningslinjer..." p. 7), betegnelsen 'religionssamfund'. Måske er det tid at tage næste skridt væk fra 'trossamfund'?

Selv om det ikke har med godkendelse at gøre, men med fortegnelsen over de anerkendte og godkendte trossamfund, så burde ministeriet (og udvalget) måske også her gå et skridt videre og anføre trossamfund på anden vis. For nærværende (februar 2010) ser oversigten ud som følger:

- Kristne og kristendoms-inspirerede trossamfund og menigheder
- Jødiske trossamfund og menigheder
- Islamiske og islam-inspirerede trossamfund og menigheder
- Buddhistiske trossamfund og menigheder
- Hinduistiske og hinduistisk inspirerede trossamfund og menigheder
- Øvrige trossamfund og menighed

Hvorfor ikke sætte dette op i alfabetisk rækkefølge? Og, hvorfor

anføres de (gamle) 'anerkendte' først under de kristne trossamfund generelt? En lidt underlig disposition når man (fra Kirkeministeriets side) ellers i mange år gerne har villet udviske skel mellem på den ene side de *anerkendte* og på den anden side de *godkendte* trossamfund, - og når man desuden faktisk anfører dem alle under betegnelsen 'godkendte'.

Men der er flere problemer: Man kan på den ene side hævde, at etiketten 'kristendoms-inspirerede' trossamfund fungerer *inkluderende* ved at åbne mulighed for at putte fx Jehovas Vidner og Mormonsamfundet i kassen, - uanset at mange mainstream folkekirkekristne vil vånde sig. Men betegnelsen kan ligeså vel fungere *ekskluderende* og lægge op til en skelnen mellem mere eller mindre 'rigtig' kristendom.

Herudover bemærkes, *inter alia*, at man finder Sikh religionen anført under 'Hinduistiske og hinduistisk inspirerede menigheder', hvilket er særdeles problematisk. Så kan man jo også lægge buddhismen sammesteds, kristendom under 'jødisk inspirerede menigheder', islam under 'jødisk og kristent inspirerede menigheder', og bahai og alevi samfundet under 'islam-inspirerede' menigheder.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

At der fortsat ikke er information på noget andet sprog end dansk, anser jeg for næsten skandaløst, men her kan man huske på, at sådan er det mange andre steder i det danske samfund. Hvordan ikke-dansktalende finder vej i Danmark, bl.a. når de rejser med DSB, metro og busser, er mig en gåde.

Af andre problemer, som undertegnede gerne ser afklaret, er et måske grundlæggende: Er der - siden 1970 og især efter vedtagelsen af lov om udlændinge (LBK nr. 1044 af 6.8.2007) og overførsel til Justitsministeriet måske også - sket en glidning eller et direkte skift i den administrative praksis, således at man tidligere opnåede godkendelse, i og med at en præst blev godkendt som vielsesbemyndiget på baggrund af en konkret ansøgning herom, mens man i dag kan og skal opnå godkendelse også uafhængigt af, om man får godkendt en enkelt eller flere personer som vielsesbemyndigede?

Ganske vist skal ansøgninger bl.a. indeholde oplysninger om vielsesritual, præster eller vielsesforretternes uddannelse, men ministeriets [hjemmeside](#) har alligevel separat rubrik for 'Vielsesbemyndigelse', og det hedder bl.a. her:

Kirkelig vielse uden for folkekirken kan foretages af de præster, som er særligt bemyndiget til det af justitsministeren (tidligere kirkeministeren). I forbindelse med en ansøgning om vielsesbemyndigelse, vil der blive stillet visse krav til den pågældende præst. Disse krav skal ses i lyset af, at den pågældende udøver offentlig myndighed. Således vil det hos politiet blive undersøgt, om der foreligger oplysninger, der er til hinder for, at den pågældende kan udøve hvervet som vielsesforretter. Det undersøges endvidere, om den pågældende har lovligt ophold her i landet og behersker det danske sprog. Sprogkravet stilles af hensyn til de pligtmæssige indberetninger til myndighederne, som en vielsesforretter skal foretage. Både i de trossamfund, der er anerkendt før ægteskabslovens ikrafttræden, og i trossamfund, der er godkendt efter 1970, er det således en forudsætning for, at der i trossamfundet kan foretages ægtevielser med borgerlig retsvirkning, at den præst, som skal foretage vielsen, konkret vurderes at være egnet hertil.

Det er klart, at der til dette altså kræves en eller flere specifikke ansøgningsblanketter, og at ansøgning om godkendelse ikke er nok. Samtidig er godkendelse en forudsætning for en vielsesbemyndigelse, og efter udlændingelovens indførelse for en opholdstilladelse i forhold til bestemmelser for religiøse forkyndere, er det en forudsætning for en sådan tilladelse, at ansøger tilhører et i Danmark (i forvejen) anerkendt eller godkendt trossamfund.

Spørgsmålet er også lidt interessant, når man betænker flytning af 'godkendelse' fra Kirkeministeriet til Justitsministeriet, - og især de af kirkeminister Birte Rønn Hornbechs fremførte grunde dertil: Da Rønn Hornbech i november 2007 blev bedt om at overtage posten som Integrationsminister, indvilgede hun på betingelse af, at hun også blev Kirkeminister, - og at tildeling af vielsesret og godkendelse af trossamfund uden for folkekirken blev flyttet fra Kirkeministeriet til Justitsministeriet. I et essay og flere interviews har hun forklaret, at dette er den korrekte placering af administrationen af dette, for, siger hun, godkendelse af trossamfund er en ren administrativ handling, som udelukkende angår delegering af ret til at vie med borgerlig gyldighed. Det har intet med religionsfrihed at gøre, og en godkendelse er ikke en blåstempling. Det var præcis for at få dette understreget, at hun ønskede flytningen. Samtidig udtrykker ministeren tilfredshed med, at Kirkeministeriet dermed også i højere grad bliver og forbliver, hvad det er og bør være, nemlig ministerium for den i Grundloven statsunderstøttede og privilegerede folkekirke. Kirkeministeriet skal *ikke* være et religionsministerium. - Så blev det sagt. Flytning skete ikke blot for, at juraen og sagerne



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

skulle være i orden og ligge rette sted: den var også et eksempel på, hvad jeg vil kalde 'diskursiv magtudøvelse'.

Uanset det for mig uklare forhold mellem 'godkendelse' og 'vielsesbemyndigelse' er der andet, der skurrer i mine ører: Jeg tvivler nemlig på, at alle berørte trossamfund deler ministerens synspunkt. Nogle søger uden tvivl om godkendelse, primært fordi de vil have vielsesbemyndigelse, og nogle vil samtidig gerne have muligheder for visse skattemæssige fordele; muligheder, som mange godkendte, især muslimske, trossamfund i øvrigt ikke udnytter ifølge undersøgelse foretaget af Lene Kühle. Men mange søger, som også påpeget af Kühle, uden tvivl også om godkendelse, fordi de præcis forbinder det med en officiel 'blåstempling', dvs. en accept af at de findes og er fuldgældige religioner. En godkendelse forøger, mener jeg som Kühle, den symbolske kapital[5].

Endelig er der en anden sag, som jeg er kommet i tvivl om, når jeg læser hjemmesider og "Vejledende retningslinjer...":

Kan og skal 'menigheder' godkendes separat fra de (anerkendte eller godkendte) trossamfund, som de er menigheder 'under'? Menigheder er i "Vejledende retningslinjer..." p. 3 defineret som "en mindre gruppe eller afdeling inden for eller i relation til ét af de anerkendte eller godkendte trossamfund, typisk inden for de store verdensreligioner ...". Det tilføjes imidlertid (p.3), at en vurdering af, hvorvidt der er tale om en menighed ikke afhænger af, om "modersamfundet accepterer denne relation." Sidstnævnte tyder på, at enkelte menigheder skal godkendes hver for sig, - og man kan spørge sig selv, om det rådgivende udvalg og Justitsministeriet i den forbindelse må gå hver ansøgninger fra fx et stort antal pinsekirkemenigheder og et endnu større antal menigheder under fx det tyrkiske Diyanet igennem hver for sig.

Sidst, men ikke mindst, kan man naturligvis skrive mange interessante artikler om, hvordan det rådgivende udvalg og ministeriet, idet de opstillede krav og kriterier, som religionssamfund skal leve op til, hvis de vil godkendes, på sæt og vis er med til at forme og udvikle de pågældende religioner, der jo i visse tilfælde må tilpasse og ændre sig, hvis de vil 'godkendes'. Religionerne bliver således ikke kun kontrolleret, men også domesticeret, af staten, og religionsfriheden kan derfor siges i princippet at være størst for dem, der vælger ikke at søge om godkendelse.

Hvis du vil vide mere:

Geertz, Armin, "Udvalget vedrørende trossamfund - vejledning retningslinjer og praksis", Kirkeretsantologi 2004 - dansk kirkeret i europæiske belysning, pp. 321-339, 2004.

Geertz, Armin W. & Mikael Rothstein "[Religious Minorities and New Religious Movements in Denmark](#)" *Nova Religio*, April 2001, Vol. 4, No. 2, Pages 298-309 ,

Kühle, Lene "[Recognition of Religious Communities as Symbolic Capital](#)"

[Paper to NCSR in Uppsala/Sigtuna August 22nd to 25th 2002](#)

[Pedersen, René Dybdal "Anerkendte og godkendte trossamfund i Danmark " Religion i Danmark 2009.](#)



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

[1]
§§ her angivet følger Grundloven af 5. Juni 1953

[2]
jf. Mine afsluttende betragtninger om eventuel ændring i dette forhold.

[3]
Jf. nærværende Aarbog <http://www.teo.au.dk/csr/rel-aarbog09/statistik/alle>

[4] Senest revideret 1. juli 2008

[5] Se Lene Kühles konferencepaper på <http://www.teo.au.dk/en/csr/material-author/lk-rel-comm>



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

2.3. DEN NY ATEISME – MEDSPILLER ELLER MODSPILLER I RELIGIONSDEBATTEN

Abstract: Ny ateisme har spillet en fremtrædende rolle i det danske medielandskab i det forløbne år. En sammenligning med de aktuelle medlemstal antyder, at de ateistiske holdninger i et vist omfang repræsenterer en større gruppe end medlemmerne.

Af [Kirstine Helboe Johansen](#), cand.theol., ph.d., post.doc.



I januar 2009 rejste sig en voldsom debat om brugen af fadervor i skolen. Det primære medie var Kristeligt Dagblad, men debattens aktører strakte sig fra repræsentanter fra skole, kirke og ateistiske foreninger til politiske ordførere og ministre.

Debatten begyndte med enkelte forældre på to folkeskoler i henholdsvis Nørre Nissum og Viborg, som var utilfredse med, at deres børn under obligatorisk morgensamling deltog i fadervor. De rettede henvendelse til Humanistisk Samfund, som tog sagen op, og derefter bredte debatten sig. Fra den ene side blev fadervor i folkeskolen kritiseret for at være forkyndende religiøs praksis, som derfor er imod folkeskoleloven. Fra den anden side blev fadervor fremhævet som enten en primært kulturelt betinget gammel tradition eller som udtryk for en nødvendig uddannelse i det danske samfunds kristne udgangspunkt. De involverede politikere delte sig i de to grupper, samtidig med at særligt Bertel Haarder fremhævede skolernes og skolebestyrelsernes ret til selvbestemmelse. Debatten var intens i flere måneder for langsomt at ebbe ud.

En ny aktør i den danske religionsdebat

Overordnet set handlede diskussionen ikke blot om fadervor i folkeskolen, men om forholdet mellem religion og kultur. Kan en bøn som fadervor opfattes som almen kulturarv og derfor uproblematisk indgå i folkeskolens dagligdag, som flere politikere samt repræsentanter for skole og kirke hævdede? Eller må fadervor opfattes som reel religiøs praksis og derfor som udtryk for forkyndelse i folkeskolen, som repræsentanter for ateistiske foreninger samt enkelte



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

politikere og andre skolerepræsentanter fremførte? Svaret på spørgsmålet afhænger af øjnene, der ser, og af i hvor høj grad man ønsker at fastholde forbindelse mellem dansk og kristen kulturarv.

Debatten er uden tvivl vidnesbyrd om de ateistiske og humanistiske synspunkters indtog i religionsdebatten og i medielandskabet. Repræsentanter for ateistiske og humanistiske foreninger som fx Dennis Nørmark og Erik Bartram Jensen har været ivrige læserbrevs- og kronikskribenter i de fleste af landets aviser og har i høj grad gjort brug af Kristeligt Dagblad, som rummer den mest righoldige religionsdebat. Der er udkommet bøger, hvor særligt Lone Franks bog *Den femte revolution* og Dennis Nørmarks og Lars Andreasens *Det virkelige menneske* har vakt opsigt. Debattørernes position i medielandskabet rækker også ud over religionsdebatten, når Dennis Nørmark optræder som blogger og tv-anmelder i Jyllandsposten og Liselotte Horneman Kragh^[1] blogger samme sted. Dertil kommer mediernes betydelige interesse for oprettelsen af Humanistisk Samfund, som i modsætning til de fleste ateistiske foreninger ønsker at være en fuld humanistisk livstolkning som alternativ til religion og derfor også tilbyder de klassiske overgangsritualer fx ritualer ved fødsel og død.

Ateistiske og humanistiske synspunkter har således haft betydelig diskursiv gennemslagskraft i de danske medier, hvilket først og fremmest understreges af, at repræsentanter for religiøse livstolkninger og særligt folkekirken ikke alene har taget til genmæle i læserbreve og kronikker, men desuden i debatbøger som fx Lars Christiansens og Lars Sandbecks *Gudløse hjerner*.

Den diskursive gennemslagskraft for særligt Humanistisk Samfund kan tolkes som udtryk for, at en overbevist humanistisk livstolkning er en dominerende udfordring for religiøse fællesskaber og folkekirken i særdeleshed. Nærmere undersøgelse viser dog, at de ateistiske og humanistiske foreningers medlemstal fortsat er beskedent, og den rituelle aktivitet, som har været heftigt diskuteret, er begrænset.

Medlemstal, rituel aktivitet og gennemslagskraft

Danmarks største ateistiske forening er Ateistisk Selskab, som har omkring 1200 medlemmer. De tilbyder ikke selv ritualer, men henviser til Humanistisk Samfund eller firmaet Livsceremonier. Heller ikke Humanistisk Debat gør brug af egne ritualer. Humanistisk Samfund har 325 medlemmer og har selvstændige ritualer. De har tilknyttet tre ceremoniledere, som forestår begravelser; en celebrant, som forestår navngivning og tre celebranter, som udfører vielser. I 2009 er der gennemført seks begravelser, to navngivninger og otte bryllupper. Dertil kommer, at firmaet Livsceremonier har foretaget en navngivningsceremoni, to begravelser og seks vielser.^[2]

Resultatet giver anledning til flere overvejelser. I forhold til de udførte ritualer er der en entydig overvægt af begravelse og vielse. Konfirmation er indtil videre fraværende, og navngivning er repræsenteret i begrænset omfang. Det tyder på, at begravelse og vielse er de ritualtyper, som opfattes som vigtigst og som i særlig grad kalder på bevidst selvstændig stillingtagen. Der kan dog først drages endelige konklusioner, når den rituelle aktivitet er fulgt over flere år.

I forhold til det tilsyneladende misforhold mellem de humanistiske og ateistiske foreningers diskursive gennemslagskraft og deres fortsat begrænsede medlemstal kan peges på i hvert fald to aspekter.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

For det første er det sandsynligt, at de ateistiske og humanistiske debattører ikke alene repræsenterer bevidst ateistiske holdninger. Med deres fokus på den enkeltes ret til at vælge, hvor meget og hvor lidt religion man vil "udsættes for", og deres opfordring til individuel bevidst stillingtagen, giver de ateistiske og humanistiske debattører udtryk for holdninger, som blandt religionsforskere opfattes som kendetegnende for tidens religiøse landskab. Her har blandt andre Linda Woodhead, Paul Heelas og Charles Taylor fremhævet, at det individuelle valg og den individuelle autenticitet i dag opfattes som centralt. Tidligere var traditionen og pligten i langt højere grad dominerende. De underlæggende værdier vidner om, at man misforstår den ateistiske og humanistiske bevægelse, hvis man alene ser dem som udtryk for en genopdagelse af den "gamle" religionskritik, som i det 19. og tidlige 20. århundrede blev fremført af blandt andre Ludwig Feuerbach, Sigmund Freud, Karl Marx og Friedrich Nietzsche. Den ateistiske og humanistiske bevægelse og dens gennemslagskraft må desuden ses som del af den spirituelle bølge, som i øjeblikket er den dominerende tendens i det religiøse landskab. Det betyder ikke, at ateistiske og humanistiske bevægelser kan karakteriseres som religiøse, men de er del af den generelle tendens til at markere religion som et område, der kræver selvstændig og individuel stillingtagen i stræben efter et autentisk liv.

For det andet vidner debatten om fadervor med dens mange prominente deltagere og interessen for de ateistiske og humanistiske foreningers mere generelle kritik af folkekirken særstatus om, at fingeren her bliver sat på et politisk ømt punkt i forholdet mellem den danske og den kristne kulturarv. En tilsyneladende meget konkret diskussion om, hvorvidt fadervor er udtryk for forkyndelse i folkeskolen eller ej, kom forbavsende hurtigt til at handle om, hvorvidt uddannelse i den kristne kulturarv var godt eller dårligt. Fortalerne for fadervor i folkeskolen fremhævede først og fremmest fadervor som kulturel opdragelse og sammenlignede blandt andet fadervor med en fælles oplæsning af H.C. Andersens eventyr. Mennesker, som ikke nødvendigvis er overbeviste ateister, men som har et tvetydigt forhold til den danske folkekirkeordning og den kraftige politiske markering af den nære sammenhæng mellem dansk og kristen kulturarv, vil derfor sandsynligvis være enige med de ateistiske og humanistiske foreningers argumentation i den konkrete sag.

Ateisme, humanisme og folkekirken

Kritikken af folkekirken og dens nære forbindelse til staten er yderst centralt i den ateistiske og humanistiske debat, og deres kraftige agitation mod folkekirkens særlige position i samfundet kritiseres ofte for en usædvanlig skinger tone, som ikke står mål med den i manges øjne temmelig uskyldige religionsform, som folkekirken udgør. Den næsten aggressive debatstil, som kendetegner de ateistiske og humanistiske debattører, ligner skrivestilen hos de kendte engelske og amerikanske repræsentanter for den såkaldte ny ateisme. De mest prominente navne er Richard Dawkins, Daniel Dennett, Sam Harris og Christopher Hitchens.

De britiske og amerikanske forfatterne skriver først og fremmest til et amerikansk publikum, hvilket blandt andet ses ved den store interesse for kreationisme og intelligent design, og skriver derfor også ind i en amerikansk religionsdebat, som i høj grad er præget af polarisering. Det bærer deres aggressive debatstil tydeligt præg af. Samtidig dvæler deres argumentation ofte længe ved elementer, som i en dansk og europæisk kontekst kan forekomme indlysende. Det gælder for eksempel lange udredninger om, at der er redigeret i de bibelske tekster, eller at de forskellige religioner deler en lang række typiske religionshistoriske kendetegn. Denne skrivestil og debattone er tilpasset et polariseret religiøst landskab, som ikke ligner det danske. Derfor kan det fremstå skingert, når danske ateistiske og humanistiske debattører anvender den samme stil.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

De ateistiske og humanistiske debattører ville muligvis få endnu større indflydelse i den danske religionsdebat med en mere afdæmpet argumentation. Der er dog ingen tvivl om, at de mener det nøjagtigt så heftigt, som det formuleres: folkekirkeordningen og folkekirkens fortsatte delagtighed i visse sekulære institutioner er en krænkelse, fordi det er i modstrid med en sekulær samfundsopfattelse. Samtidig må man anerkende, at de ateistiske og humanistiske foreninger har haft en diskursiv indflydelse, som er langt mere vidtrækkende end deres medlemstal umiddelbart vidner om.

Hvis du vil vide mere:

Dawkins, Richard

2006 *Illusionen om Gud*, Thaning & Appel,

Frank, Lone

2007 *Den femte revolution*, Gyldendal, København

Harris, Sam

2007 *Troens fallit. Religion, terror og fornuftens fremtid*. Akademisk Forlag, København.

Heelas, Paul & Linda Woodhead

2005 *The Spiritual Revolution. Why Religion is giving Way to Spirituality*. Religion and Spirituality in the Modern World, Blackwell Publishing, Oxford.

Hitchens, Christopher

2007 *Gud er ikke stor. Hvordan religion forpester alt*, Gyldendal, København.

Nørmark, Dennis; Lars Andreasen

2007 *Det virkelige menneske*, People's Press

Taylor, Charles

2007 *A Secular Age*, The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, and London, England.

Woodhead, Linda

2004 *An Introduction to Christianity*, Cambridge University Press, Cambridge.

Andre henvisninger

www.ateist.dk

www.humanistiskdebat.dk

www.humanistisk-samfund.dk

www.livsceremonier.dk



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

The four Horsemen: <http://www.youtube.com/watch?v=9DKhc1pcDFM&feature=related>

[1] Liselotte Horneman Kragh er ikke repræsentant for en humanistisk eller ateistisk forening, men driver det selvstændige firma Livsceremonier, som tilbyder ritualer, som tilpasses klienternes livssyn.

[2] Disse ritualer kan ikke medregnes som ateistiske eller humanistiske ritualer, fordi Livsceremonier udfører ritualer alt afhængigt af klienters livssyn. De nævnes her dels fordi Ateistisk Selskab nævner Livsceremonier som ekstern samarbejdspartner, dels fordi Livsceremonier er uden tilknytning til et bestemt religiøst fællesskab og derfor vidner ritualerne om et bevidst fravalg af et defineret religiøst fællesskab.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

2.4. HVORDAN ER FOLKEKIRKEN RUMMELIG?

Af Steen Marqvard Rasmussen, sociolog og seniorkonsulent i Landsforeningen af Menighedsråd, e-mail: sr@menighedsraad.dk



Abstract: Siden frihedslovene i 1800-tallet har det været en grundværdi for folkekirken at være rummelig, men det betyder i dag noget andet end dengang, for rummelighed handler nu ikke kun om teologi, men også om forskellige kulturelle livsformer. Heraf følger tre udfordringer, som folkekirken endnu ikke for alvor har taget sig af. Endvidere er der sat forskellige grænser for rummeligheden afhængig af, om man er præst, kirkefunktionær, menighedsrådsmedlem eller almindeligt medlem af folkekirken.

Man har talt om den rummelige folkekirke siden de religiøse vækkelser i 1800-tallet. Udfordringen var dengang at sikre, at f.eks. både Indre Mission og grundtvigianerne kunne føle sig hjemme i en fælles folkekirke. Det førte til frihedslovene om sognebåndsløsning i 1855 og retten til at danne valgmenigheder baseret på mindst 20 husstande i 1868. I begge tilfælde var tankegangen, at de "anderledes troende kristne" kunne forlade det lokale sogn enten som enkeltpersoner eller som gruppe, men fortsat forblive en del af folkekirken.

Udfordringerne til folkekirkens rummelighed har siden da ændret sig på to måder: For det første handler mangfoldigheden, der skal rummes, ikke længere "kun" om teologi. Den handler også om forskellige ønsker til liturgi og den "kulturelle indpakning", som f.eks. gudstjenesterne finder sted i – nogle mennesker er til klassisk musik, mens andre hellere vil have gospel, rock eller jazz. For det andet går ønskerne om mangfoldighed så meget på kryds og tværs og ændrer sig så hurtigt, at mange af medlemmerne ikke ønsker at dele sig fysisk op efter anskuelser.

Udfordringerne, der følger af disse nye bredere forventninger til rummeligheden, vender jeg tilbage til sidst i artiklen. I første omgang vil jeg koncentrere mig om, at de forskellige trosopfattelser – trods disse ændringer – stadig spiller en vigtig rolle. Det vil jeg se nærmere på ved at spørge, hvordan den juridiske tolerance overfor trosmæssige forskelligheder varierer alt efter, om man er præst, kirkefunktionær, menighedsrådsmedlem eller almindeligt folkekirkemedlem?

Rummelighed for præster



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Præsternes forkyndelsesfrihed, som er sikret med menighedsrådslovens § 37, er ikke en frihed til at forkynde en hvilken som helst opfattelse af kristendommen. Bestemmelsen skal derimod sikre, at præsten er så uafhængig af menighedsrådet, at denne kan forkynde evangeliet i overensstemmelse med kirkens bekendelsesskrifter. Og både menigheden og biskoppen fører tilsyn med, at dette sker. Førstnævntes tilsyn sker ved, at ethvert folkekirkemedlem har ret til at klage over en bestemt forkyndelse til biskoppen. Dette fandt sted i den såkaldte Snedsted-sag, hvor en præst endte med at blive dømt for at have ændret dåbsritualet fra at døbe "i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn" til at døbe "til Faderens og Sønnens og Helligåndens navn" (jf. Harbsmeier m.f. (red.) "Retten og den rette lære", Aros Forlag 2007 s. 35). Senere fulgte den meget omtalte Grosbøll-sag med en præst, der ikke tror på en skabende og opretholdende gud.

Det juridiske apparat, der håndterer sådanne sager, er præsteretten, som bestemmer, at såvel kirkeministeren som en biskop kan forlange en læresag rejst. Det sker gennem det almindelige retssystem dog således, at dommerne bliver suppleret af teologisk sagkyndige. Og som folketingets ombudsmand Hans Gammeltoft-Hansen påpeger, er opgaven her at løse cirkelns kvadratur. Det er umuligt, men "alligevel forsøger vi gang på gang at gøre det – fordi vi er nødt til det." (Harbsmeier m.f., s. 149).

Rummelighed for kirkefunktionærer

Sagen om Steen Ribers, der aktivt agiterede for, at troen på reinkarnation er forenelig med kristendommen, er interessant af flere grunde. Dels fordi han som udgangspunkt både var kirketjener, almindeligt medlem af folkekirken og valgt menighedsrådsmedlem, og dels fordi han blev dømt af Østre Landsret (jf. udskrift af dom afsagt den 15. april 2004, s. 2), men senere frikendt af højesteret (den 15. oktober 2005).

Trods uenighed om nogle punkter fandt alle 5 højesteretsdommere, "... at eksklusionen af Steen Ribers måtte anses for ugyldig, allerede fordi eksklusionens egentlige formål havde været at opnå, at Ribers ikke længere kunne være medlem af menighedsrådet." ("Rapport fra arbejdsgruppen om gejstlige læresager m.v.", Kirkeministeriet 2006, s. 4).

Som citatet antyder, er sagen, der varede i 10 år, meget kompliceret, da man gennem forløbet flytter fokus rundt mellem de tre ovennævnte roller, som Steen Ribers havde i forhold til folkekirken. Jeg vil derfor beskrive situationen selvstændigt for hver af de nævnte roller.

Ser vi først på hans rolle som *kirkefunktionær*, kan udgangspunktet tages i "lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.", hvor der i § 6 er følgende vigtige undtagelse:

"§ 6. Forbuddet mod forskelsbehandling på grund af politisk anskuelse, religion eller tro i §§ 2-5 gælder ikke for arbejdsgivere, hvis virksomhed har som sit udtrykte formål at fremme et bestemt politisk eller religiøst standpunkt eller en bestemt trosretning, og hvor lønmodtagerens politiske anskuelse, religiøse overbevisning eller trosretning må anses for at være af betydning for virksomheden."

Det betyder, at menighedsrådet kan kræve, at en given funktionærstilling skal besættes med en person, der er medlem af folkekirken. Det er dog en forudsætning, at dette krav udtrykkes i forbindelse med selve ansættelsesproceduren. Hermed er naturligvis intet sagt om funktionærens muligheder for at ytre sig om kirkelige spørgsmål. Dette er et komplekst felt,



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

som jeg ikke kan udrede nærmere her. Herefter følger Steen Ribers' anden rolle som menighedsrådsmedlem:

Rummelighed for menighedsrådsmedlemmer

Det oprindelige sigte med Steen Ribers-sagen var at sørge for, at han "ikke længere kunne være medlem af menighedsrådet" (jf. ovenfor). Dette lod sig imidlertid ikke gøre på det foreliggende lovgrundlag.

Der var dog i folkekirken almindelig enighed om, at der burde være grænser for, hvad menighedsrådsmedlemmer kunne foretage sig. Dette vandt støtte i folketinget, som i 2008 indsatte følgende bestemmelse i lov om valg til menighedsråd:

"§ 3 a. Et valgt medlem af menighedsrådet, der har bragt sig i afgjort modsætning til folkekirken ved aktivt, vedholdende og offentligt at udbrede synspunkter, der er i åbenlys modstrid med folkekirkens lære, mister sin valgbarhed."

Det er vigtigt at hæfte sig ved, at loven ikke sigter mod at udøve sindelagskontrol. Menighedsrådsmedlemmerne kan fortsat tro på lige nøjagtig det, de selv ønsker. Hvad de derimod ikke kan er "at udbrede synspunkter", der åbenlyst strider mod folkekirkens lære. Det er altså handlingerne, der bliver reguleret ved, at den meget klart afvigende adfærd bliver mødt med en sanktion. Og denne er, at den pågældende skal udtræde af menighedsrådet, men som det fremgår af § 3 a, stk. 3, vil personen kunne genopstille til menighedsrådet ved det følgende valg.

Rummelighed for folkekirkens medlemmer

Folkekirken stiller ingen andre krav til dets medlemmer end, at de betaler kirkeskat efter gældende regler. Hvad de tror på, og hvorledes de agerer i det religiøse felt, blander kirken sig ikke i, for så vidt medlemmerne overholder reglerne for, hvordan man opfører sig i kirken og tilknyttede bygninger.

Selvom der således ikke er noget *juridisk* argument for, at kirken skal blande sig i, hvordan medlemmerne opfatter kristendommen, så er det blevet en sociologisk nødvendighed for kirken at forholde sig til den religiøse og kulturelle mangfoldighed blandt dens medlemmer.

Det skyldes den generelle samfundsudvikling, som jeg ikke vil fordybe mig i her, men blot henvise til min bog "Religiøse grundfarver". Det korte af det lange er, at medlemmerne stille og roligt siver ud af folkekirken (dens medlemsprocent målt i forhold til befolkningen som helhed falder med ca. 0,5 procentpoint pr. år). Man kan dog endnu langt fra sige, at den forholdsvis rige folkekirke befinder sig i en finanskrise, men det kan give god mening at hævde, at den befinder sig i en relevanskrise. Den befinder sig nemlig på et religiøst marked, hvor det gælder, at den kun kan bevare sin position som det store flertals kirke, hvis den forstår at knytte an til medlemmernes ret forskellige forventninger til kirken. Opgaven som folkekirke er altså – på en kirkelig forsvarlig måde – at afspejle den kompleksitet, der findes først og fremmest blandt medlemmerne.

I den forbindelse er den *første opgave* overhovedet at blive klar over, hvordan denne kompleksitet ser ud. Herunder hører dels at udvikle et sprog for mangfoldigheden og dels at



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

foretage medlemsundersøgelser, som kan give et indtryk af, hvor udbredte de forskellige tros- og livsformer er, som det er relevant for kirken at kende.

Det afgørende for den nødvendige sprogudvikling er at gøre sig klart, hvilke forskelle, der 'gør en forskel' for folks relation til kirken, og her kan flere bud være relevante. I bogen "Religiøse grundfarver" præsenterer jeg tre forskellige grundopfattelser af, hvad der gør et trosindhold troværdigt og viser, hvordan disse (samt nogle blandingsformer) er i spil i den kirkelige debat. Jeg viser endvidere, hvordan disse grundformer adskiller sig med hensyn til Bibelsyn, opfattelse af religiøs autoritet, forholdet til den overleverede tradition, synet på andre religioner m.v. En anden supplerende måde at undersøge forskellighederne på er den tyske religionspsykolog Stefan Hubers bestemmelse af, hvor intenst man er religiøs, uanset hvad man nærmere bestemt tror på. Nøglebegreberne hertil har han udviklet i bogen "Zentralität und Inhalt" fra 2003. Dette koncept ligger endvidere til grund for en stor international undersøgelse, hvis resultater bl.a. kan læses i "Religionsmonitor 2008". En tredje supplerende måde at udvikle et relevant sprog for forskellene er at hæfte sig ved de forskellige kulturelle præferencer, der er knyttet til medlemmernes forskellige livsformer, og som har betydning for, om man føler sig hjemme i det kulturelle rum, som folkekirken også er.

I tilknytning til disse sprogudviklinger, der gør os i stand til at tale om de religiøse og kulturelle forskelle blandt folkekirkens medlemmer, er det som sagt også værd at undersøge, hvor udbredte de er. Og her må vi blot konstatere, at den danske folkekirke halter langt bag efter de tilsvarende kirker i vore nabolande. Mens både de store kirker i Norge, Sverige og Tyskland har gennemført store medlemsundersøgelser (den evangeliske kirke i Tyskland har gjort det systematisk siden 1972), så er dette endnu aldrig sket i Danmark.

Den *anden opgave* er, at de kirkelige ledere på alle niveauer i folkekirken begynder at formulere en egentlig rummelighedspolitik. Sagen er nemlig den, at en rummelig folkekirke kan organiseres på flere forskellige måder. Jeg har i bogen "Perspektiv på folkekirken" nr. 1, 2008, s. 29-35, præsenteret de tre forskellige rummelighedspolitikker, som for mig at se er mere eller mindre bevidst i spil i dagens folkekirke.

Den *tredje opgave* er at drage de organisatoriske konsekvenser af den rummelighedspolitik, man taler sig frem til. Hermed mener jeg, at de forskellige politikmuligheder har forskellige konsekvenser for, hvordan man tilrettelægger arbejdet i det enkelte sogn, hvordan man samarbejder på tværs af sognegrænser, og hvordan ansættelsesforholdene bør være for de enkelte medarbejdergrupper. Et af de centrale spørgsmål i den forbindelse er, hvorvidt man fortsat hovedsagelig skal satse på den almenpraktiserende sognepræst, der kan lidt af det hele, eller om man skal stimulere til en vis specialisering blandt præsterne med de konsekvenser det vil få for stillingsstrukturen og deres indbyrdes samarbejdsformer. Jeg vurderer, at den dagsorden vil stå centralt i de kommende år, fordi den direkte berører folkekirkens evne til at håndtere den relevanskrisen, som nogle hævder allerede er indtruffet.

Hvis du vil vide mere

om læresager i folkekirken:

- Eberhard Harbsmeier, Lisbet Christoffersen og Niels Henrik Arendt (red.): *Retten og den rette lære*, Aros Forlag 2007



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

- *Rapport fra arbejdsgruppen om gejstlige læresager m.v.*, Kirkeministeriet 2006. Rapporten kan hentes gratis som PDF-fil [her](#).

om forskellige måder at være religiøs på i det moderne samfund:

- Steen Marquard Rasmussen: *Religiøse grundfarver – Peter L. Bergers sociologi i anvendelse på folkekirken*, Aros Forlag 2005

om måling af religiøsitetens intensitet:

- Stefan Huber: *Zentralität und Inhalt. Ein neues multidimensionales Messmodell der Religiosität*, Leske + Budrich 2003
- *Religionsmonitor 2008*, Gütersloher Verlagshaus 2008

om forskellige rummelighedspolitikker:

- Steen Marquard Rasmussen (red.): *Menighedsrådsvalgets betydning og tilslutning*, skriftserien Perspektiv på folkekirken nr. 1, 2008, Landsforeningen af Menighedsråd. Bogen kan hentes gratis som PDF-fil [her](#).

om udviklingstendenser i præstearbejdet:

- Steen Marquard Rasmussen (red.): *Præsten som generalist og specialist*, skriftserien Perspektiv på folkekirken nr. 2, 2009 Landsforeningen af Menighedsråd. Bogen kan hentes gratis som PDF-fil [her](#).



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

2.5. FRIE MENIGHEDER – DANSKE VALG- OG FRIMENIGHEDER

Abstract: Der hersker ofte forvirring om forskellene på de kategorier af kristne kirker og menigheder, som enten ligger helt uden for Folkekirken, eller som ligger inden for Folkekirken, men har særlige forhold her. Denne artikel vil klargøre hvad der ligger i de tre kategorier: valgmenigheder, frimenigheder og frikirker. Derudover vil den give et indblik i en undersøgelse af valgmenigheder og frimenigheder fra 2009 med vægt på forskelle og ligheder mellem de "gamle" og de "nye" menigheder.

Af [Marie Ramsdal-Thomsen](#), ph.d.-studerende, cand.theol.



Ser man på det kristne landskab i Danmark, fylder Folkekirkenes sognemenigheder næsten det hele. Men ud over disse traditionelle, lokale sognemenigheder findes der andre kristne grupper og menigheder, som på den ene eller anden måde ligger i periferien af eller helt uden for Folkekirken. Det drejer sig om: Valgmenigheder, Frimenigheder og Frikirker.

Disse tre bliver ofte blandet sammen ikke mindst af journalister eller disses redaktører, som ganske enkelt ikke kender forskellen. I MetroXpress kunne man d. 27. august 2009 læse overskriften "*Unge mennesker strømmer til frikirkerne*", en kort og præcis overskrift rent bortset fra, at historien handlede om, at de nyere valgmenigheder for en stor dels vedkommende har en overvægt af medlemmer, som er under 40 år gamle.

Denne artikels formål er at give en kort beskrivelse af hver af de tre kategorier for at tilvejebringe klarhed over terminologien. Dernæst gives en kategorisering af de danske valg- og frimenigheder ud fra undersøgelsen "Danske valg- og frimenigheder 2009" (DVF09).

Valgmenigheder

Valgmenighed er den betegnelse, man anvender, når en gruppe medlemmer i Folkekirken vælger at danne en særlig menighed. Denne type menighed er altså en del af Folkekirken og skal derfor godkendes af Kirkeministeriet. Desuden står den under provsteligt og biskoppeligt tilsyn. Medlemmerne fritages for at betale kirkeskat, men afholder selv alle udgifter inklusiv aflønning af præst.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Valgmenighedsloven trådte i kraft 15. maj 1868 (revideret 1. juli 1972) og var på mange måder en naturlig forlængelse af loven om sognebåndsløsning fra 1855. Med denne blev det tilladt at løse sognebånd til en anden præst end sognepræsten, såfremt man ønskede det. Tanken bag begge disse love er at give folkekirkemedlemmer, der er utilfredse med de lokale forhold (ved lovens indførelse ofte en indremissionsk dominans), mulighed for at ansætte egen præst uden dermed at være nødt til at træde ud af Folkekirken. Det er altså love, der søger at styrke og opretholde Folkekirkens enhed gennem rummelighed og valgfrihed.

I dag findes der tre valgmenighedsforeninger, som tilsammen har ca. 20.000 medlemmer:

- Frie grundtvigske (som dækker både valg- og frimenigheder)
- Dansk Oase (som dækker både valg- og frimenigheder)
- ELUVA (evangelisk-lutherske valgmenigheder)
- Dertil kommer, at der som noget helt nyt er oprettet to indremissionske valgmenigheder inden for det sidste år.

Frimenigheder

Frimenighed er betegnelsen for en menighed, som står uden for men dog har samme bekendelsesgrundlag (evangelisk-luthersk) som Folkekirken. På grund af denne bekendelsesmæssige overensstemmelse anses frimenighederne ofte som en del af Folkekirken, selvom de reelt står udenfor.

Frimenighederne står, i modsætning til valgmenighederne, hverken under provsteligt eller biskoppeligt tilsyn, og har derfor større frihed end valgmenighederne (om end valgmenighedernes frihed i praksis er ganske udstrakt). Medlemmer afholder også her selv alle udgifter til menighedens drift.

Frimenighedsordningen er et dansk fænomen, som har sin baggrund i Grundtvigs tanker om frihed i folket og kirken – og det, at de står uden for Folkekirken, beror netop på et ønske om at kunne organisere sig friere end den folkekirkelige ramme tillader.

Der findes i dag tre frimenighedsforeninger med tilsammen ca. 3.500 medlemmer:

- Frie grundtvigske (som dækker både valg- og frimenigheder)
- Dansk Oase (som dækker både valg- og frimenigheder)
- Luthersk Mission

Frikirker

Frikirke er betegnelsen for en menigheds- eller kirkedannelse helt uden for Folkekirken, hvilket også betyder, at disse kirker har et andet bekendelsesgrundlag. Frikirkerne er økonomisk uafhængige af staten og er ikke underlagt nogen former for statslig kontrol. De er selvfinansierede og derfor også afhængig af gaver og kontingenter ligesom valg- og frimenighederne.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Der findes ca. 300 frikirker i Danmark, der tilsammen har ca. 25.000 medlemmer. Af frikirker under Frikirkenet kan for eksempel nævnes: Apostolsk Kirke, Pinsekirken, Baptistkirken og forskellige migrantkirker.

Disse tre kategorier bør i princippet være mulige at skelne fra hinanden, og det er de også et langt stykke hen ad vejen, ikke mindst med stor hjælp fra foreningerne. Men det kan være vanskeligt at kategorisere de menigheder, der er uden foreningstilknytning. Dertil kommer, at flere af frimenighederne med foreningstilknytning har 'dobbelt statsborgerskab'. For eksempel vil flere af frimenighederne tilknyttet Luthersk Mission også kunne optræde på lister over frikirker.

"Danske valg- og frimenigheder 2009"

Hvor broget landskabet er, og hvor vanskeligt det kan være at finde de rigtige oplysninger, blev klart, da undersøgelsen "Danske valg- og frimenigheder 2009" (DVF09) skulle iværksættes. Det var ganske enkelt ikke muligt at opdrive en samlet liste over valg- og frimenigheder i Danmark. Undersøgelsen endte med at omfatte 77 valg- og frimenigheder, hvor to meldte tilbage, at de anså sig selv som værende mere tilknyttet frikirkerne og derfor ikke ønskede at deltage, mens 51 af de øvrige menigheder svarede. Besvarelserne fordelte sig jævnt på de forskellige foreninger og giver derfor et bredt dækkende billede af, hvordan de danske valg- og frimenigheder tegner sig i dag.

De 'gamle' og de 'nye'

Ser man på den samlede gruppe af valg- og frimenigheder, kan de ud fra DVF09 inddeles i to hovedgrupper: de '*gamle*' og de '*nye*', hvoraf sidstnævnte kan inddeles i tre kategorier, hvilket vil blive beskrevet nærmere i det følgende (se også tabel 1).

Fra valgmenighedslovens indførelse i 1868 og frem til 1950 blev der oprettet over 40 valg- og frimenigheder alle med grundtvigsk tilknytning. De '*gamle*' og de '*grundtvigske*' er altså sammenfaldende. Herefter var der en nærmest total stilstand i nyoprettelser frem til 1989, hvor den første af dem, man kan kalde de '*nye*' menigheder, dukkede op, nemlig Århus Valgmenighed. Siden er der oprettet omkring 40 valg- og frimenigheder men ingen af dem med grundtvigsk tilknytning.

Men når de '*nye*' ikke er grundtvigske, hvad er de så? På den ene side falder de i kategorier efter foreningstilknytning. Dette er et oplagt sted at starte, da foreningstilknytningen er selvvalgt og derfor må siges at give udtryk for menighedernes selvforståelse. På den anden side er billedet langt mere nuanceret end som så. For ser man på menighedernes teologiske selvidentifikation, tegner der sig en opdeling, som går på tværs af foreningstilknytningen. Den teologiske opdeling giver os tre forskellige hovedkategorier blandt de '*nye*' menigheder (3 menigheder falder uden for kategori og er ikke medtaget her):

1. Missionsk-Karismatisk-Konservativ
2. Missionsk
3. Karismatisk-Spirituel

Tabel 1: Nogle forskelle på de 'gamle' og de tre 'nye'



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

	Grundtvigsk	Missionsk- Karimastisk- Konservativ	Missionsk	Karismatisk- Spirituel
Foreningstilknytning	Grundtvigske valg- og frimenigheder	Valg- og frimenigheder under Dansk Oase, ELUVA og Luthersk Mission	Luthersk Mission	Valg- og frimenigheder under Dansk Oase
Kønsfordeling andel af kvinder i gennemsnit	53.5%	52.6%	53.4%	53.4%
Aldersfordeling andel af medlemmer under 40 år	35.6%	71.6%	78.2%	78.4%
Antal frivillige i gennemsnit per menighed	1-2	32	17	31

Som sagt går denne kategorisering på baggrund af teologisk selvidentifikation i nogen grad på tværs af foreningstilknytning. Alligevel ser vi, at de grundtvigske er og forbliver grundtvigske og ikke tilkendegiver at identificere sig med ret meget andet end det. Faktisk viser det sig, at de grundtvigske for en stor dels vedkommende svarer 'slet ikke' til betegnelserne: *missionsk* (95.8%), *karismatisk* (95.8%) og *spirituel* (68.0%). Det næste interessante er, at denne kategorisering deler Luthersk Mission i det, man kunne kalde en klassisk missionsk gren og en missionsk gren med karismatisk islæt.

I kønsfordeling ligner grupperne hinanden, og lidt mere end halvdelen af medlemmerne er kvinder. Man kunne måske have forventet, at gruppen 'karismatisk-spirituel' ville trække lidt flere kvinder, da det inden for det brede felt af alternativ spiritualitet ofte er kvinderne, der præger billedet. Men ud fra denne undersøgelse er det ikke tilfældet. Dette skyldes sandsynligvis, at de fire grupper, som her er opridset, får deres medlemmer fra Folkekirken, hvor kønsfordelingen i store træk afspejler befolkningens, nemlig med en svag overvægt til kvinderne.

Med aldersfordelingen forholder det sig anderledes; vi ser tydeligt forskel på de 'gamle' og de 'nye'. Disse tal kunne indikere en dyster fremtid for de 'gamle', da deres medlemmer for en stor dels vedkommende vil falde bort inden for få årtier. Sådan forholder det sig dog ikke entydigt. Medlemstallet hos de 'gamle' er stort set status quo i perioden 1998-2008, hvilket tyder på, at der stadig kommer nye medlemmer til, som kan opveje tabet af de ældre. Hos de 'nye' kan man spørge sig selv, hvordan tallene mon vil se ud om ti år. Vil der da stadig være



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

ca. 70% medlemmer under 40 år, eller vil de da i stedet være under 50 år? Disse menigheder er endnu så unge, at det er vanskeligt at sige, og det er også vanskeligt at svare på, om de overhovedet er her om ti år. Der har de 'gamle' grundtvigske vist sig meget levedygtige, idet de fleste af menighederne er over 100 år gamle.

Slutteligt er der stor forskel på 'gamle' og 'nye' i antallet af frivillige. Frivillighedskulturen er tilsyneladende ikke nær så veludviklet eller systematiseret hos de 'gamle' som hos de 'nye'. Det kan naturligvis skyldes mange ting, ikke mindst at de 'nye' stadig er under opbygning og derfor har brug for mange hænder, der gør arbejdet gratis. Men derudover hænger det sammen med en fokusering hos de 'nye' på, at medlemmerne selv skal skabe den menighed, de er en del af, hvilket blandt andet gøres gennem konkret arbejde med forskellige opgaver og projekter.

DVF09 giver anledning til at behandle mange flere spørgsmål end denne artikels omfang tillader. Den undersøger blandt andet udviklingen i nye aktiviteter, spørgsmål om hvilke udfordringer de ser for deres menighed og for Folkekirken nu og i fremtiden, og hvor godt rustede de føler sig i forhold hertil. De danske valg- og frimenigheder er et interessant felt, og man skal ikke arbejde længe med det, før der rejser sig spørgsmålet om, hvorvidt valg- og frimenighedsstrukturen er en uddøende race eller måske skabelonen for det fremtidige kirkeliv i Danmark.

Hvis du vil vide mere:

www.friegrundtvigske.dk

www.danskoase.dk

www.eluva.dk

www.dlm.dk

www.frikirkenet.dk

<http://www.kristendom.dk/kirker-i-vaekst>

www.kristendom.dk/artikel/342706:Menigheder-i-vaekst--Vaekst-i-valg--og-frimenigheder-i-Danmark



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

2.6. EVANGELIST – PÅ MISSION I DANMARK

Af Stud. mag. Rikke Gottfredsen.
rikkegottfredsen@gmail.com

Artikens forfatter har siden 2007 foretaget feltarbejde i Evangelist, og blandt andet deltaget i foreningens Sommerfestival i Arnborg og 'Profetisk Konference' i Dallas, Texas.



Abstract: TV, tungetale, chat og fortælling– om redskaber i moderne missionsarbejde. Den kristne missionsforening Evangelist er kendt fra medierne, hvor foreningen ofte fremstilles som hjernevaskende og provokerende. Prædikater foreningens prædikant Christian Hedegaard glæder sig over, for det viser offentligheden at Evangelists arbejde virker. Evangelist er en del af den karismatiske pentakostale bevægelse, og de tager alle virkemidler i brug for at opfylde missionsbudet: For, som der står i Biblen, Jesus kommer ikke og henter de frelste, før alle mennesker har hørt evangeliet!

Det er søndag aften, klokken er 21, og den direkte web-tv-udsendelse, 'Sidste udkald,' er netop gået i luften: 'Vær i forventning,' lyder pastor Joseph Bergs indledning. Det er de samme ord, der lyder før ethvert møde i Evangelist. 'Vær i forventning om, at Gud vil gøre mirakler for *dig* i dag!'

Mission med alle midler

Det kan lyde gammeldags, når en kristen bevægelse bruger "Guds nådegaver" til at nå deres mission. Men når nådegaverne, der f.eks. er tungetale, evnen til at undervise, til at helbrede og til at uddrive dæmoner, bliver udtrykt via moderne medier får de en umiddelbar tilgængelig og kraftfuld appel. Sådan er web-tv, facebook, Skype og chatrum sammen med en kontinuerlig strøm af undervisnings-dvd'er og musikdownloads- og cd'er med til at bringe det glade budskab, som 'evangelium' betyder, ud via Evangelists arbejde.

Ifølge Evangelist skal det kristne budskab gøres relevant for moderne mennesker. Det giver ingen mening, siger de, at bevare noget, bare fordi det er tradition. Derfor holder Evangelist kun fast i de traditioner, de mener, har effekt i dag. At bruge nådegaverne, som f.eks. tungetale, kendes helt tilbage fra oldkirken. Den pietistisk inspirerede inderlighed, hvor følelser får lov at få tid og rum, stammer fra slutningen af 1600-tallet, men er i dag en naturlig del af Evangelists praksis. At synge sammen er også en gammel tradition, og hos Evangelist foregår



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

det stående, så man kan synge højt og få hele kroppen med. Et pædagogisk fif, der i øvrigt er ved at vinde frem flere steder i Folkekirken. Til forskel fra Folkekirken er der til gengæld ingen salmebog ved Evangelists møder. Lovsangenes tekster bliver vist på storskærm pr. PowerPoint, og der er ingen fastlagt rækkefølge af sangene. De igangsættes løbende af lovsangslederen og prædikanten, så de kan gribe lige netop den sang, der passer til stemningen og temaet, her og nu. Bandet kan alle numrene udenad, og da de er pop-, rock- og countryinspirerede, er det en umiddelbar tilgængelig opgave for de fleste musikalske med en 10-12 akkorder til rådighed.

Web-tv

Musikken og lovsangene høres overalt og danner ramme og baggrund for alt arbejde i Evangelist. Også i det nyeste skud på medie-stammen web-tv-programmet 'Sidste udkald'. Som indledning og pause i programmet spilles jingler med omkvæd fra lovsange sammen med opfordringer til at ringe ind til udsendelsen. 'Sidste udkald' sendes direkte via internettet til computerskærmen hver søndag aften fra Evangelists hjemmeside, www.evangelist.dk, og har været 'on air' siden efteråret '09.

Programmet har forskellige temaer som 'modstand', 'teenageliv og tro' og 'kræften, døden og håbet', og de diskuteres af inviterede gæster og værter fra Evangelist. Under hele udsendelsen opfordres seerne til at ringe ind, hvad enten de har noget på hjerte i forbindelse med temaet eller har brug for generel rådgivning eller forbøn.

Den direkte kontakt med mennesker er et virkemiddel, der er almindeligt kendt i missionskredse, hvor f.eks. Jehovas Vidner har det som en helt naturlig del af deres trosarbejde, men ikke-religiøse organisationer som f.eks. Amnesty International er også, gennem de sidste år, blevet klar over den virkning det har at møde et levende menneske som værger af nye medlemmer på Strøget. Den type af mission anvender Evangelist hvor som helst de går og står. Men web-tv-programmet er Evangelists måde at møde mange flere mennesker på. Også de, der er forhindret i at komme ud af deres hjem og møde Evangelist hvor de er, hvad enten det er på grund af afstand, eller måske fysisk eller psykisk sygdom.

Chat

Sideløbende med 'Sidste udkald' kan seere skrive i et chat-rum, der under hele udsendelsen er åbent i et parallelt vindue på skærmen. En interaktiv, men helt anonym deltagelse i en tv-udsendelse ikke engang de ellers omsiggribende sms-kommenteringer til for eksempel royale begivenheder kan hamle op med. For her sidder nemlig administratorer fra Evangelist klar til at besvare spørgsmål, og give de chattende seere individuel opmærksomhed.

Dialogerne her er ofte uddybende kommentarer til aftenens emne og længere samtaler om aktuelle problemer hos de, der skriver. Administratorerne foreslår løsningsmuligheder, der naturligvis alle er i tråd med Evangelists budskab. Seertallet ligger i øjeblikket på mellem 150 og 200 pr. live-udsendelse, og er støt stigende.

En anden mulighed for direkte kontakt via chat findes i et særligt hjælpe-chat-rum på Evangelists hjemmeside. Hver eneste aften, året rundt, mellem klokken 20 og 24, kan man chatte med Evangelists chat-præst eller én af hendes hjælpere. Her er ofte mellem 10 og 25 deltagere i 'samtaler' der kan vare i timevis og stå på aften efter aften. På chatten kan man være anonym, kalde sig et hvilket som helst navn og spørge et medlem fra Evangelist om alt



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

mellem himmel og jord. Det kan være 'hvorfor hader I homoseksuelle?', 'må man godt onanere, hvis man er kristen?' eller 'kan jeg blive helbredt selvom jeg ikke tror på Gud?' Svarene sker i øjeblikkelig, skriftlig dialog med chatteren, ligesom der også her ofte bedes skriftlig forbøn og inviteres til møder og missioneres. Formålet er klart, virkemidlet interaktivt, hurtigt og moderne.

Evangelist har ca. 1.000 partnere og 150 medarbejdere.

Partnere er personer, der støtter foreningen med bøn og/eller penge.

Medarbejdere er frivillige, der hjælper til ved arrangementer som Sommerfestivalen, Bønnenat osv.

Prædikant og provokatør

For der hersker ingen tvivl om formålet med Evangelists arbejde: Udbred evangeliet til alle mennesker – jo før jo bedre. Præmissen læser Evangelist i Biblen: Før alle har hørt evangeliet kommer Jesus ikke tilbage efter de frelste, som så skal komme hjem til Gud i himlen. En mission Evangelist har arbejdet intenst på at fuldføre siden foreningens grundlæggelse i år 2000.

Evangelists frontfigur, prædikant Christian Hedegaard fortæller, at han fik besked fra Gud om at blive fuldtidsevangelist. Efter en vækkelse i en katolsk kirke dannede han sammen med Lena Løbner, Camilla Holstein og sin kone Karen, alle fra forskellige, kirkelige baggrunde, den radikale tværkirkelige missionsforening Evangelist.

Tilsammen udgør de i dag en tydelig stemme i det karismatisk inspirerede kirkemiljø der. Særligt fordi Christian Hedegaard taler højt og insisterende og provokerer i både sine prædikener og sin retorik. For han vil have alle danskere til at forstå at det ifølge ham står galt til i Danmark.

Vidnesbyrd – den personlige fortælling

Det er der mange der giver ham ret i. Og der er endda en del, der giver ham ret i at løsningen på Danmarks, ja, hele verdens, problemer er: omvend dig til Jesus Kristus og lad Gud få magten!

På verdensplan siger man, at der er ca. 600 millioner kristne der kan tælles med i den karismatiske og pinsekirkelige bevægelse. Et tal der er i vækst, særligt i Latinamerika, USA og Afrika. I Danmark er der også en del frikirker, der kan tælles med. Blandt dem er Evangelist, som har omkring 200 faste medlemmer og ca. 1000 Partnere, der er mere løst tilknyttede støtter. Mange er blevet medlemmer efter en helt personlig oplevelse i Evangelist. Det kan være en helbredelse eller en udfrielse fra en dæmon, men det kan også være oplevelsen af at få lov at bo i et af de hjem, der er åbne for mennesker i nød. Her kan man få et sted at være, sammen med mennesker, der ikke er tjener penge på at man er der, men gør det fordi de læser i Biblen at de skal hjælpe 'næsten'.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Sådan lyder i hvert fald mange af de vidnesbyrd, der er et kendt ritual i den traditionelle vækkelsesbevægelse og som i dag har stor betydning i Evangelist. Et vidnesbyrd er fortællingen om hvad Gud har gjort for en, og de mange forskellige følger nogenlunde den samme opskrift: Før havde jeg det elendigt, så mødte jeg Jesus – og se nu hvor fantastisk jeg har det!

'Fortællingen' har fået stor opmærksomhed som en del af moderne kommunikation. Som mennesker bruger vi fortællinger til at bygge fællesskaber med, til at skabe ligheder og forskelle med, til at huske med og til at glemme med. Og til disse er vidnesbyrd meget effektive. Vidnesbyrdet kan have forskellige typer af modtagere, men fælles for dem alle er, at vidnesbyrdet står uimodsagt og derfor meget stærkt. Det er en enkelt persons tolkning af, at 'sådan her gik det til – for mig.'

Under prædikerne i Evangelist kan Christian Hedegaard finde på, spontant, at bede folk komme op foran og fortælle deres vidnesbyrd. Og det gør de gerne. Generte ved opmærksomheden, men som regel glade og berørte over den forandring de har oplevet Gud har gjort for dem – ofte fortalt med både stolthed og forundring. Og Christian Hedegaard spørger ind, leder på vej og afbryder, hvis det bliver for langt. Eller for uvedkommende for situationen. Afslutningsvis tolker han: 'Hør nu lige her: Det er Gud, der gør alt det her – ikke mig, ikke dig, men GUD!'

Modstand

Men det er ikke nemt at reklamere for en fundamental læsning af Biblen i Danmark. For ud fra Evangelistsverdensbillede ligner et almindeligt, dansk hverdagsliv Sodoma og Gomorra: Sex udenfor ægteskab, abort, homoseksualitet, incest og pornografi er sammen med druk, stofmisbrug og løgn ifølge Evangelist Satans forsøg på at lokke mennesker væk fra det egentlige: at søge Gud, at underordne sig hans bud og leve et liv i ydmyg lydighed overfor hans befalinger.

At det er en sej kamp at forsøge at frelse alle danskere, er foreningen sig efterhånden smerteligt bevidst. Modstanden antager helt konkret former i alt fra verbale angreb på Evangelist-medlemmer til tv-udsendelser med præmissen 'her foregår hjernevask'. Men Christian Hedegaard fortæller i 'Sidste Udkald', at han bare opmuntres af kampen, 'for uden al den modstand havde Evangelist aldrig været hvor de er i dag'.

Det siger han på baggrund af foreningens hårdeste år, der har været præget af anklager om overgreb mod børn og for kvaksalveri. Den første anklage er frafaldet og den anden sag er endnu ikke afsluttet, men selvom det har været barskt at være blevet trukket igennem mediemaskinen, ser Evangelist sig som styrket: 'Vi har haft flere, der har søgt vores hjælp efter anklagerne end før – så selvom vi da meget gerne havde været de sager foruden, så har de hjulpet os i sidste ende,' fortæller Christian Hedegaard. For Ordet *skal* ud. Og da Evangelist missionerer i en moderne verden med moderne mennesker, bruger de naturligvis moderne virkemidler og medier – så Gud kan komme til at 'gøre mirakler for *dig*, i dag!'

Hvis du vil vide mere:

- www.evangelist.dk - Evangelists egen hjemmeside, hvor man gratis kan downloade eller købe foreningens materiale



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

- www.kritisk.dk - hjemmeside oprettet af to modstandere af Evangelist
- 'Gud i Gørløse' – tv-program produceret af DR1. Præmissen er kritisk, efter devisen: 'Pas på! Her hjernevaskes!' Kan downloades fra www.dr.dk
- 'Danmark ifølge Bubber – hos Evangelist' – tv-program produceret af TV2, hvor Bubber besøger en række særlige steder i Danmark, heriblandt Evangelist. Præmissen er nysgerrig, efter devisen: 'Hvad foregår der egentligt her?' Kan downloades fra www.tv2.dk/sputnik
- 'Evangelist – Christian Hedegaard, frelser eller forfører?' – Dokumentarisk bog af journalist Freya Skov, Documentas 2009, København



2.7. HVAD BETYDER DET EGENTLIG AT BETEGNE SIG SELV SOM 'TROENDE'?

Abstract: Danmark har i de seneste 50-60 år været igennem dramatiske forandringer på en række samfundsområder inklusive det religiøse. Disse har påvirket alle, men på forskellige måder afhængig af hvornår den enkelte voksede op. I dag er det rimeligt i denne sammenhæng at tale om fire forskellige generationer, med hver deres særlige erfaringer. Disse fire generations forskellige tendenser når det gælder det religiøse bliver her analyseret ud fra værdiundersøgelsen fra 2008

Af [Lars Ahlin](#), ph.d., lektor i religionssociologi, Afdeling for Religionsvidenskab, Aarhus Universitet



Generationer

Den ældste generation, *førkrigsgenerationen*, er født før eller under Anden Verdenskrig. Det er i dag en aldrende generation, da de yngste i år bliver 65 år. Derefter kommer *efterkrigsgenerationen*, der er født fra 1946 frem til 1960. Her er de yngste nu 50 år gamle. Fra 1961 til 1976 voksede *generation X* op og i denne er de yngste nu er på vej mod 35 år. De som er endnu yngre tilhører *generation Y*.

Disse fire generationer vil blive analyseret med hensyn til forskellige "religiøse" variable. Analysen laves ud fra det datamateriale, der blev indsamlet for værdiundersøgelsen 2008. Dette består af svarene fra et tilfældigt udvalg af danskere, 18 år og ældre, og totalt består materialet af cirka 1500 individer. Nærværende analyse foretages ikke med udgangspunkt i, hvordan de "religiøse" variable forholder sig til demografiske baggrundsvariable som køn, alder, uddannelsesniveau eller urbaniseringsgrad. I stedet ligger fokus på hvordan "religiøs selvbetegnelse" forholder sig til andre "religiøse" variable, dog hele tiden med *generation* som bagvedliggende forklarende faktor.

Religiøs selvbetegnelse



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Det første, der skal diskuteres er, hvordan man betragter sig selv i forhold til ens egen religiøsitet; som et troende menneske, som et ikke-troende menneske eller som overbevist ateist. Her er der store og signifikante forskelle mellem generationerne og forskellen mellem de polære generationer, den ældste og den yngste, er slående. Blandt dem, som er født tidligere end 1946, er det ikke mindre end fire ud af fem, der siger, at de er troende, mens det blandt dem, som er født efter 1976, kun er lidt mere end halvdelen (se tabel 1). Med hensyn til dem, der benævner sig selv som overbeviste ateister, er billedet det modsatte. Jo yngre generation jo større andel er overbeviste ateister. Blandt de ældste er den fire og blandt de yngste elve procent.

Tabel 1. Religiøs selvbetegnelse i relation til generation (i procent)

	Førkrigs- generationen (n=361)	Efterkrigs- generationen (n=405)	Generation X (n=445)	Generation Y (n=238)	Totalt (n=1449)
Et troende menneske	81	76	69	57	72
Et ikke-troende menneske	14	19	23	32	21
Overbevist ateist	4	5	8	11	7
<i>Sum</i>	99	100	100	100	100

Gudsopfattelse

Hvad er da betydningen af at være "et troende menneske"? Ligger der implicit en gudstro i denne selvbetegnelse? Og hvis det er tilfældet, hvilken type af gud tror man så på? Med hensyn til dette er førkrigsgenerationen opdelt på tre lige store grupper. En tredjedel tror på en personlig Gud, en tredjedel tror på en særlig åndelig kraft, og en tredjedel kan enten betegnes som agnostiker eller ateister (10 %). I de to efterfølgende generationer er fordelingen en anden. Her er det omtrent en fjerdedel, der tror på en personlig Gud og halvdelen der tror på en særlig åndelig kraft. I den yngste generation, generation Y, er billedet endnu en gang et andet. Generation Y minder faktisk mere om førkrigsgenerationen end om de mellemliggende generationer. Andelen (40 %), som tror på en personlig Gud, er omtrent lige så stor som den andel, som tror på en særlig åndelig kraft, og desuden har vi her det mindste andel (5 %), der hverken tror på nogen form for åndelig kraft eller personlig Gud. Blandt de troende er det således generation Y, som fremviser den største andel med en traditionel kristen gudsopfattelse samtidigt med, at der er den mindste andel af troende, der siger, at de er troende, men alligevel ikke kan sige på hvad. De generationer, der har den største andel med et ikke-traditionel syn på gud, er efterkrigsgenerationen og generation X.

Kirkebesøg

En anden relevant variabel i denne sammenhæng er, hvor ofte man går i kirke til gudstjeneste. Her genfindes de største forskelle mellem generationerne i forhold til, hvor mange der *ofte* går i kirke, dvs. en gang per måned eller oftere (se tabel 2). Dette gør omkring en af seks fra førkrigsgenerationen, sammenlignet med kun en af seksten i generation X og Y.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Omtrent en tredjedel uafhængigt af generation synes primært at mene, at det er værdifuldt at holde fast på traditionen og derfor går de kun i kirke ved de store højtider.

Tabel 2. Kirkebesøgsfrekvens i relation til generation. Ikke kirkebesøg i forbindelse med bryllupper, begravelser og barnedåb (i procent).

	Førkrigs- generationen (n=386)	Efterkrigs- generationen (n=418)	Generation X (n=453)	Generation Y (n=248)	Totalt (n=1505)
1 gg/mån eller oftere	16	11	6	6	10
Ved højtider	32	33	30	29	31
1 gg/år eller mere sjælden	23	24	28	31	26
Aldrig	30	31	36	34	33
Sum	101	99	100	100	100

Hvordan er det da med dem som betragter sig som troende, hvor tit går de i kirke? I den ældste generation går omtrent hver fjerde i kirke en gang per måned eller oftere og det uafhængigt af, om de tror på en personlig Gud eller en særlig åndelig kraft. I generationerne derefter bliver adfærdsforskellen større og større afhængigt af gudsopfattelse. I efterkrigsgenerationen er det dobbelt så stor en andel blandt dem, som har en tro på en personlig Gud (24 %) i forhold til dem, som tror på en særlig åndelig kraft (12 %), som går så ofte i kirke. I generation X er tilsvarende forhold tre til en (17 hhv. 5 %) og i generation Y er der ingen af dem, som tror på en særlig åndelig kraft, som går i kirken så ofte, men derimod er det hver fjerde (25 %) med en tro på en personlig Gud, som gør dette. Hvis man er et troende menneske, som tror på en personlig Gud, er sandsynligheden 1 til 4, at man går i kirken mindst en gang per måned, uafhængigt af generation. Hvis man i stedet har en tro på en særlig åndelig kraft, bliver dette mere og noget, som ikke synes at høre sammen med at gå ofte i kirken, jo yngre generationen man tilhører.

Guds rolle i hverdagen

Den rolle, som man tildeler gud i hverdagslivet, er en anden relevant variabel. I førkrigsgenerationen tilskriver næsten halvdelen gud ingen eller en lille rolle. Dette tal øges med omtrent ti procentpoint for hver generation og er næsten tre fjerdedel i generation Y (se tabel 3).

Tabel 3. Guds rolle i livet i relation til generation. 1 = slet ingen rolle og 10 = meget stor rolle (i procent).

	Førkrigs- generationen (n=379)	Efterkrigs- generationen (n=418)	Generation X (n=454)	Generation Y (n=246)	Totalt (n=1497)
Lille eller ingen rolle	45	56	63	72	58



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

(1-4)					
Hverken/eller (5-6)	28	22	19	11	21
Stor en rolle (7-10)	27	22	18	17	21
Sum	100	100	100	100	100

Blandt de troende er der ikke overraskende generelt færre, for hvem Gud spiller en lille eller ingen rolle. Tendensen er dog den samme, nemlig at en større andel svarer dette, jo yngre generationen er. Blandt de ældste giver hver tredje gud denne begrænsede rolle, og blandt de yngste gør halvdelen det samme.

Hvilken betydning har synet på Gud i denne sammenhæng? Blandt de ældste troende, som tror på en *personlig Gud*, er det kun en ud af ti for hvem, Gud spiller en lille eller ingen rolle. I generationerne derefter er den tilsvarende andel væsentligt større, og størst er den i generation Y, hvor mere end hver tredje tilskriver Gud en lille eller minimal rolle. Dette til trods for, at man betegner sig troende og tror på en personlig Gud. Det er således mange af dem, som tror på en personlig Gud for hvem, Gud spiller en lille eller ingen rolle i hverdagen. Men tilsvarende tal er endnu større for dem, der tror på en *særlig åndelig kraft* og også her, bliver de større, jo yngre generationen er. For førkrigsgeneration er andelen 30 %, og den bliver næsten fordoblet (55 %) i generation Y.

Tro på lykkebringende amuleters virke

Troen på, at amuletter faktisk kan give lykke, er en trosforestilling, der definitivt ikke hører til en traditionel kristen tro, og den kan ikke hellere siges at være et karakteristikum for spiritualitet. Måske kan den mere betragtes som et levn fra en præ-moderne tid? Eller muligvis noget som kan siges være karakteristika for den sen-moderne tid? Det er nemlig så mange som en ud af seks i den yngste generation født efter 1976, som i nogen grad tror på dette (se tabel 4). Derimod er det en tro, som næsten er fraværende blandt førkrigsgenerationen, som i høj grad har oplevet, da den 'første modernitet' havde sit højdepunkt.

Tabel 4. Tro på lykkebringende amulet i relation til generation. 1 betyder slet ikke og 10 betyder helt sikkert (i procent).

	Førkrigs- generationen (n=383)	Efterkrigs- generationen (n=415)	Generation X (n=452)	Generation Y (n=246)	Totalt (n=1497)
Tror ikke (1-4)	92	84	81	74	84
Hverken/eller (5-6)	6	8	9	9	8
Tror (7-10)	2	8	10	16	9
Sum	100	100	100	100	100

Dette er det generelle billede, hvilket naturligvis ændres, hvis man ser nærmere på dem, som betegner sig selv som troende. Blandt personer i førkrigsgenerationen med en tro på en



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

personlig Gud er det kun en (1) procent, som har denne tro. Troen på amuletter er således her næsten fraværende, men det bliver radikalt forandret i de senere generationer. Her er det nemlig en større andel, som har denne tro blandt de troende, som tror på en personlig Gud, end det er i befolkningen som helhed. I efterkrigsgenerationen er andelen nemlig 13 %, i generation X, 17 % og i generation Y er det ikke mindre end 27 %, der har denne tro. Dette betyder således, at det at være troende og tro på en personlig Gud, gør den enkelte mere tilbøjelig til at tro på amuletter. Dette må betegnes som et noget overraskende resultat. Det er vel mindre overraskende, at troen på en *særlig åndelig kraft* har en lignende effekt. Tilsvarende tal inden for denne gruppe er nemlig for de fire generationer 4, 11, 14 og 26 %.

Tro på reinkarnation

Reinkarnationstroen bliver ofte betragtet som et kendetegn på den nye spiritualitet, der udfordrer den traditionelle kristne tro. Dette er en tro, der generelt er mere udbredt blandt de yngre generationer end blandt de ældre. I førkrigsgenerationen er der 13 %, der har denne tro, men dette tal stiger kraftigt til 19 % hos efterkrigsgenerationen, og omtrent på denne niveau befinder sig også generation X og Y (22 hhv. 21 %).

Omtrent den samme fordeling viser sig inden for de forskellige generationer, når vi begrænser os til at se på de troende, som har en personlig tro (11, 21, 23 hhv. 24 %). Således er det en fjerdedel af de troende i generation Y med en *traditionel gudstro*, som også tror på reinkarnation. Blandt dem, som tror på en særlig åndelig kraft, er det forventelig at der er flere der tror på reinkarnation, da begge trosforestillinger er integrerede dele af en ikke-traditionel religiøsitet eller spiritualitet. Dette er også tilfældet. I førkrigsgenerationen er det en ud af fem, der tror på reinkarnation, i generation Y er det halvdelen, mens efterkrigsgenerationen og generation X ligger der imellem med 29 hhv. 37 %.

Religioners sandhed

Endeligt handler det om synet på religioners sandhed. Også her ser man tydelige generationsforskelle. I førkrigsgenerationen er det totalt 43 %, som mener, at der kun er én sand religion (se tabel 5). Andelen, som mener det samme, mindskes for hver yngre generation, og i generation Y er tilsvarende andel begrænset til 17 %. Øvrige mener således enten, at alle de store religioner indeholder grundlæggende sandheder, hvilket mellem halvdelen og to tredjedele gør, eller at der ingen sandhed er i nogen af de store religioner.

Tabel 5. Syn på religioners sandhed i relation til generation (i procent)

	Førkrigs- generationen (n=362)	Efterkrigs- generationen (n=395)	Generation X (n=430)	Generation Y (n=241)	Totalt (n=1428)
Der er kun én sand religion	14	4	4	5	7
Der er kun én sand religion, men der kan også findes grundlæggende sandheder i visse andre	29	23	18	12	21



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

religioner					
Der er ingen sand religion, men alle de store religioner indeholder grundlæggende sandheder	47	59	67	68	60
Der er ingen sandhed i nogen af de store religioner	11	15	11	15	13
<i>Sum</i>	101	101	100	100	101

Generelt er det således det dominerende syn, at der ikke er én sand religion, men at der i stedet findes grundlæggende sandheder i alle de store religioner. Hvordan ser man på dette som troende med en tro på en *personlig gud*? Har man også der samme relativiserede syn? Svaret bliver et Ja, selvom også dette ikke er helt lige så udbredt i denne gruppe som i befolkningen som helhed. I førkrigsgenerationen er dette syn begrænset til fjerdedel, mens det i de yngre generationer er omtrent 40 %.

Blandt de troende, der tror på en *særlig åndelig kraft*, er det på den anden siden væsentligt større andele end i befolkningen generelt, der har denne opfattelse. I førkrigsgenerationen mener halvdelen dette og i efterkrigsgenerationen og generation tre fjerdedele og i generation ikke mindre opad ni ud af ti (86%).

“Et troende menneske” – en betegnelse hvis betydning er afhængig af generation

Værdiundersøgelsen 2008 giver således et interessant indblik i hvordan danskernes religiøsitet og tro forandrer sig og hvordan man får forskellige billeder af, hvad det vil sige at være “troende” for danskerne i dag afhængig af, hvilken generation man spørger. Dette gælder spørgsmål som kirkegang, men også hvordan man inkluderer tanker fra f.eks. nye spirituelle strømninger i dansk sammenhæng, så som reinkarnation, og hvordan man opfatter fænomener som lykkebringende amuletter. Værdiundersøgelsen bidrager således til vores billede af danskernes tro i dag som et fænomen med mange facetter.

Seks konklusioner:

- **Generation Y – den generation i hvilken de troende til størst del tror på en personlig gud**

Der er en stadig nedgang i den andel, der ser sig selv som troende fra generation til generation. Der er næsten 50 % flere i førkrigsgenerationen end i generation Y, der giver sig selv denne betegnelse. De troende er dog ikke en ensartet størrelse. En stor del har svaret, at de tror på en personlig Gud, mange andre at de tror på en særlig åndelig kraft. Og endeligt findes der en væsentlig del, der samtidigt med, at de siger, at de er troende, paradoksalt nok



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

også beskriver sig selv, som enten agnostiker eller ateister. I den ældste generation af troende siger omtrent en tredjedel, at de tror på en særlig kraft, hvilket er en andel der stiger til op til halvdelen for efterkrigsgenerationen og generation X. Denne andel fortsætter dog ikke med at stige med generation Y, men falder der til fire ud af ti. Dette betyder at generation Y er den generation i hvilken størst andel af de troende, tror på en personlig gud

- **Gudstjenstebesøg – en aktivitet der i mindre og mindre grad er noget for dem, der tror på særlig åndelig kraft**

Blandt de troende med en tro på en særlig åndelig kraft bliver andelen, der ofte går i kirken, mindre og mindre med hver yngre generation. Den er ikke mindre end en fjerdedel blandt de ældste, mens den blandt de yngste er blevet reduceret til nul. Hvis man tror på en personlig gud betyder det, med undtagelse af generation X, også at man går ofte i kirke (en fjerdedel). I generation X er den tilsvarende andel en sjettedel.

- **Guds rolle i hverdagen bliver mindre og mindre**

Omtrent en 50 % større andel blandt generation X sammenlignet med førkrigsgenerationen giver gud en lille eller ingen rolle i hverdagen. Samme tendens er gældende for de troende med en tro på en personlig gud. I den ældste generation er det begrænset til en ud af ti, der giver gud denne lille rolle, mens det tilsvarende i generation Y er ikke mindre end en tredjedel. Gud som en særlig åndelig kraft har en endnu mindre rolle at spille og også denne bliver mindre og mindre jo yngre generation er

- **En tro på lykkebringende amuletter - noget for de yngste troende**

Troen på lykkebringende amuletter er næsten helt fraværende i den ældste generation af troende. Det samme kan ikke siges om den yngste generation - nærmere tværtimod. Uafhængigt af om man i generation Y har en tro på en personlig gud eller en tro på særlig åndelig kraft, så har omtrent en fjerdedel også en tro på lykkebringende amuletter. Dette betyder, at de der har en gudstro, i denne generation er overrepræsenterede i denne henseende.

- **Troen på reinkarnation mest udbredt i generation Y**

Jo yngre generation, jo flere med en tro på reinkarnation. I generation Y er andelen med denne tro omtrent en ud af fire. Dette gælder for både generationen som helhed og for de troende med en tro på en personlig gud. Generelt er tallene for dem med en tro på en særlig åndelig kraft højere, men tendensen er den samme og i generation Y er andelen højere end en tredjedel.

- **Et generelt mere relativiseret syn på religioners sandhed**

Generelt ser man i befolkningen et generelt mere relativiseret syn på religioners sandhed, dvs. at man mener, at der ikke findes én sand religion, men at alle de store religioner indeholder grundlæggende sandheder. Dette er muligt at iagttage også hos de troende, som tror på en personlig gud. I denne gruppe er der dog mindre andele med dette syn end i befolkningen generelt, men alligevel er det en fjerdedel i den ældste generation og to ud af fem i den yngste, der mener dette. Tilsvarende andel blandt dem med en tro på særlig åndelig kraft er



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

her højere end for befolkningen generelt. I førkrigsgenerationen er det omtrent halvdelen og i generation Y er det op til ni ud af ti der har dette relativiserede syn på religioners sandhed.

Hvis du vil vide mere:

Den Danske Værdiundersøgelse: <http://www.sociology.ku.dk/vaerdi/ddvhome.html>

Her kan du få generel information om de tidligere danske værdiundersøgelser 1981, 1990 og 1999.

Worlds Values Survey: <http://www.worldvaluessurvey.org/>

European Values Study: <http://www.worldvaluessurvey.org/>

På begge disse hjemmesider kan du få mere information om de internationale værdiundersøgelser og i begge tilfælde har du mulighed at lave dine egne analyser.



2.8. RELIGION OG SPIRITUALITET I DANSKE DAMEBLADE UGE 7

Abstract: Danskernes religiøsitet kommer til udtryk i mange andre sammenhænge end de kirkelige. En gennemgang af danske dameblade for uge 7, 2010, viser, at det er på mode at tale om spiritualitet – og at særligt yngre, købestærke og veluddannede danske kvinder i deres foretrukne dameblade kan hente vejledning i at koble hverdagslivet med spiritualitet.

Af [Iben Krogsdal](#), Postdoc, Afd. for Religionsvidenskab, Det Teologiske Fakultet, Aarhus Universitet.
ik@teo.au.dk



Damebladsreligiøsitet

Når man skal beskrive danskernes religiøsitet og religiøse vaner, tyer man ofte til kirkestatistikker. Ifølge de nyeste tal er 80,9 % af danskerne medlemmer af Folkekirken, og de fleste danskere deltager i hvert fald lejlighedsvist i folkekirkelige ritualer. Men folkekirkemedlemskab og deraf følgende religiøse vaner siger ikke nødvendigvis meget om, hvad danskerne tror på, hvordan de lever deres tro ud i hverdagen eller hvad der rører sig i det religiøse landskab i foråret 2010.

Lad os derfor vende blikket fra kirkestatistik og tal om trossamfund til noget ganske andet: De mest læste danske dame- og familieugeblade i uge 7, 2010: *Femina*, *Alt for Damerne*, *Søndag*, *Familie Journalen*, *Ude og Hjemme*, *Hjemmet*, *Psykologi* og Nettos gratisblad *Lime*. Hvad kan vi sige om tidens religiøse strømninger og tendenser ud fra indholdet i disse dameblade? Hvor meget og hvordan omtales religion og religiøsitet? Og kan man vi måske spotte, hvad der er på religiøs mode i foråret 2010?

Ingen religion, masser af mystik og spiritualitet

Hvis man leder efter omtale af kristendom eller ordet religion i damebladene, går man stort set forgæves. I uge 7's sortiment nævnes hverken Gud, Jesus eller Folkekirke, og ordet religion optræder kun i enkelte interviews, hvor den interviewede tager afstand fra det: Således fx



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

skuespilleren Mads Mikkelsen, der udtaler, at religion ikke har noget med Gud at gøre og at Det Nye Testamente er manipuleret og redigeret af spindoktorer og derfor ikke skal tages for gode varer (*Femina* s.19).

Mens kristendom stort set ikke nævnes, og religion kun nævnes som noget negativt, bugner bladene til gengæld af artikler, der behandler forholdet mellem krop, sind og ånd, inddrager "åndelige dimensioner" eller lægger spirituelle perspektiver på hverdagstilværelsen. Fælles for alle bladene er, at de - på forskellige måder og i varierende omfang - sætter dagliglivet i forbindelse med "en anden" eller en "åndelig dimension". Næsten alle blade har eksempelvis små indslag om astrologi og/eller et fast ugentligt horoskop for alle stjernetegn, hvor læserne kan læse om deres uge ud fra deres soltegn. Og i de fleste blade anmeldes bøger, der omhandler selvudvikling ud fra et spirituelt perspektiv.

Der er dog markante forskelle på fremstillingen af religiøsitet i de forskellige typer af blade. I de blade, der særligt henvender sig til kvinder over 50 (som ikke nødvendigvis er højtuddannede) og børnefamilier, der "sætter pris på traditionelle værdier^[1]" (*Hjemmet*, *Familie Journalen* og *Ude og Hjemme*), bliver der ikke skrevet meget om spiritualitet men langt mere om "det uforklarlige", "det mystiske", "det skjulte" og "det alternative". I disse blade er der faste sider med clairvoyant brevkasserådgivning (i denne uge kan sandsigeren John fra *Hjemmets* brevkasse "John ser alt" fx fortælle en læser, at hans forsvundne Nintendo ser ud til at være i en plasticpose i et skab), ligesom der er længere artikelserier, der behandler "den anden dimension". I denne uge bringer *Ude og Hjemme* således en artikel i serien "det mystiske Danmark", hvor bladets udsendte clairvoyante modtager en åndeligt medieret besked fra en hjemsogt families hest om, at den kan mærke familiemoderens uforløste sorg over en abort 30 år siden - og at en anden hest i øvrigt vil få problemer med højre bagben, hvis ikke manden i familien får en knæoperation.). I *Familie Journalen* bringes ligeledes en artikel i serien "Jagten på det ukendte", hvor en antropolog fortæller om sine interviews med mennesker, der har haft uforklarlige oplevelser med spøgelse i deres hjem.

Mens bladene *Hjemmet*, *Ude og Hjemme* og *Familie Journalen* taler om mystik og det uforklarlige, der kan gribe forstyrrende ind i hverdagen, og hvis budskaber ofte skal medieres af en professionel clairvoyant, tales der i bladene *Femina*, *Lime*, *Alt for Damerne* og *Psykologi* ikke om mystik og uforklarlige ting, der kommer udefra, men i stedet om spiritualitet eller sandhed, der kommer inde fra den enkelte selv. I forbindelse med de hverdagstemaer, der bliver taget op i disse blade, opfordres læserne i stort omfang til at vende blikket indad, til at lytte til deres egen indre stemme og til at finde ind til deres egen sandhed. Der tales om spirituelle dimensioner i forbindelse med alt fra tøjmode til arbejdsliv og parforhold. Sidstnævnte blade har en anden målgruppe end "familiebladene" ^[2]; de er særligt henvendt til aktive, moderne, veluddannede og købestærke kvinder i alderen 25-50, og det er karakteristisk, at talen om spiritualitet i disse blade bliver koblet meget mere direkte på arbejds- og hverdagslivet, end det er tilfældet for "det mystiske" i familiebladene. I *Femina*, *Lime*, *Psykologi* og *Alt for Damerne* gives der således også langt flere anvisninger i konkrete teknikker (fx meditation, yoga og mentaltræning), som det anbefales læseren at bruge, hvis hun vil tilføje tilværelsen et spirituelt perspektiv.

Spiritualitet på mode i februar 2010: Fokus på udrensning og nuet

Hvad kendetegner - udover det stærke individfokus og koblingen mellem spiritualitet og hverdagsliv - den form for spiritualitet, der bliver behandlet i uge 7's dameblade for yngre,



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

købestærke og modebevidste kvinder? Man kan lidt groft sammenfatte spiritualitetsmoden under én overskrift: Et stærkt fokus på udrensning og på nuet.

I en række af de artikler, der handler om boligindretning, tøjmode, parforhold, sexliv, karriere og sundhed, og som direkte eller antydningvist kobler disse temaer med spiritualitet, tales der om "oprydning", "udrensning", "mental rengøring", "renhed" og "detox". Vendinger som "at sige fra" og "at finde de sande værdier" bruges ofte. Således er det i behandlingen af sundhed et grundtema, at en krop skal udrenses for at være i balance. Eksempelvis bringer *Femina* en artikel om den holistiske behandlingsmetode "BodyTalk", der bliver beskrevet som en blanding af advaita-filosofi, kvantefysik og kinesisk medicin, og som har til formål at få kroppen til at helbrede sig selv. Efter en vellykket Bodytalk-kur vil patientens følelsesmæssige affald efter sigende komme ud gennem tarmsystemet og efterlade kroppen i fornyet balance. På samme måde omtales der i andre artikler og annoncer en lang række kure (fx ManuVision, homøopatiske kure og andre former for alternativ behandling), der renser ud i fortiden/kroppen og derved frigiver energi, ligesom samtaleterapi og coaching flere steder omtales som en mulighed for at rense ud i negative tankemønstre og fortidige handlemåder.

Også sproget anbefales det, at man renser ud i: *Lime* bringer således en artikel om, hvordan man bliver "ren i sit ord": Med udgangspunkt i selvudviklingsbogen "De fire leveregler" af Don Miguel Ruiz beskriver artiklen, hvordan man bliver ren i sproget: Man skal rense ud i sine negative forestillinger om både sig selv og andre, og man skal i det hele taget kun formulere sig "rent" – d.v.s. positivt. Denne sproglige renhed har ifølge Don Miguel Ruiz rødder tilbage til gamle mexicaneres spirituelle indsigter.

I artikler om boligindretning går "renheden" eller "oprydningen" også igen. I *Alt for Damerne* får læseren således et indblik i designeren Stine Grouleffs hjem, hvor stilen er "skandinavisk minimalisme med et strejf af nordisk Zen". Stine fortæller, hvordan hun laver ro og harmoni i hjemmet, har afskaffet "unødigt flimmer", klæder sig enkelt, ofte rører ved sin Buddhafigur og i øvrigt tænder aromalys, når hun kommer hjem fra arbejde, fordi hun ikke har tid til at dyrke yoga hver dag. På lignende måde fortæller designeren Henriette Zobel i *Lime*, hvordan hun med inspiration fra sin indiske guru, Gurumayi, forsøger at koble det materielle med det spirituelle i fx sit tøjmærke, "Pureheart", og hvordan hendes efterårskollektion, "Plutonium Power", henviser til den nye tidsalder, Pluto-fasen, som er blevet indvarslet af finanskrisen, og som er kendetegnet ved, at man søger ind til de ægte værdier og skærer "chit chat" fra.

Udover den udtalte kobling mellem spiritualitet og udrensning ses der også i de yngre kvinders dameblade en nær forbindelse mellem spiritualitet og "nuet": Bladene bringer flere artikler og bogomtaler, der handler om, hvordan man opnår en rolig, harmonisk og "ren" tilstedeværelse i nuet. I en artikel om meditation på arbejdspladsen i *Psykologi* fortæller meditationslærer Henning Daverne således, hvordan man ved at styre sit åndedræt kan "sejre over forstyrrende tanker og følelser" og få en ren tilstand af ro i nuet. Derudover er bladene fulde af omtaler af terapeutiske og spirituelle metoder, der kan hjælpe mennesker til at opleve verden "inde fra nuet": Det kan være Mindfulness, tankefeltterapi, Eckhart Tolles livsfilosofi og forskellige former for yoga og meditation.

Folkekirkemedlemskab og hverdagsliv

Mens der altså ikke er mange sætninger om folkekirkereligiøsitet at hente i danske dameblade i uge 7, er der til gengæld især i det yngre, købestærke segments blade en del tale om spiritualitet. Denne spiritualitet forstås som det enkelte menneskes helt unikke udviklingsrejse,



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

der ikke knytter sig til en konkret religion, men som kan give et konkret afkast i form af fx et mere tantrisk og gnistfyldt sexliv, et mere udviklende og effektivt arbejdsliv, en mindre stresset hverdag, et stærkere parforhold, bedre energier i hjemmet eller en sundere krop. Samtidig ser det ud til, at det er på spirituel mode – i hvert fald i de købestærke kvinders dameblade i uge 7 – at sætte spiritualitet i forbindelse med det enkelte menneskes udrensning af negativitet, urenhed og overflødighed på alle livsområder og med evnen til at være "rent" til stede i nuet.

Uanset hvordan denne mode kan forklares, står det fast, at "damebladsspiritualiteten" ikke er nogen detalje, når vi taler om religion i 2010. Tilsammen bliver alene de dameblade, der henvender sig til det yngre segment læst af flere hundredetusinder kvinder hver uge, og lægger man læsertallene for de alle de store dame- og familieblade sammen, skal læserne tælles i millioner. Således var læsertallet for 3. kvartal 2009 ifølge Gallup: *Alt for damerne*: 314.000, *Femina*: 285.000, *Lime*: 474.000, *Psykologi*: 132.000, *Søndag*: 373.000, *Familie Journalen*: 564.000, *Ude og hjemme*: 565.000, *Hjemmet*: 490.000. Når man vil beskrive religion i 2010 er det derfor vigtigt at huske på, at danskernes religiøsitet findes mange andre steder end inden for de snævert definerede "religionskasser". Danmark har med andre ord andre prædikestole end dem, der står i de danske kirker, og Danmark har flere religiøse eksperter end danske præster.

I damebladene kan vi se, at de eksperter i dagliglivet, der i dag konsulteres, i stor grad er terapeuter, livsstilseksperter og coaches, der på ingen måde er bange for at inddrage "den spirituelle dimension" af tilværelsen, når de giver råd. Og vi kan samtidig konstatere, at damebladene er storleverandører af teknikker til at lære at leve livet i overensstemmelse med en såkaldt åndelig dimension – hvad enten denne dimension omtales som uforklarlig og udefra kommende (som i familiebladene) eller som spirituel og indefra kommende (som i de yngre, købestærke kvinders blade).

Damebladene kan dermed give os et ikke-kirkeligt hverdagsperspektiv på danske kvinders religiøsitet. De viser, at religion i dag trives i bedste velgående i form af nye praksisser, der henvender sig til masser af danskere, udbydes og sælges i stor stil og kobles på alt fra den danske kvindes sexliv og parforhold til hendes arbejdsliv, måden hun indretter sit hjem på og det modetøj, hun går i. Det er således tydeligt, at danske kvinder abonnerer på andre former for religiøsitet end lige den, de lejlighedsvist hører om i den Folkekirke, som størstedelen af dem stadig er medlemmer af.

Hvis du vil vide mere:

Femina, nr. 6, 11. februar 2010

Alt for Damerne, nr. 6, 11. februar 2010

Søndag, nr. 7, 15. februar 2010

Lime, nr. 2, februar 2010

Psykologi, nr. 2, februar 2010.

Hjemmet, nr. 7, 15. februar 2010.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Ude og Hjemme, nr. 7, 17. februar 2010.

Familie Journalen, nr. 7, 15. februar 2010

Læsertal fra Index Danmark/Gallup 2. og 3. kvartal 2009.

www.egmont-magasiner.dk/index.php og

www.aller.dk/Annonce/Medier.aspx

Ahlin, Lars 2001, [New Age - konsumtionsvara eller värden att kämpa för? Hemmets Journal och Idagsidan i Svenska Dagbladet analyserade utifrån Mary Douglas grid/group-modell och Pierre Bourdieus fältteori](#), Teologiska institutionen, Lund.

Bauman, Zygmunt 1998, "Postmodern Religion?" I *Religion, Modernity and Postmodernity*, Heelas, P. (ed.), Blackwell, 55-78.

Kvale, Steinar 2003, "The Church, The Factory and the Market: Scenarios for Psychology in a Postmodern Age" I *Theory & Psychology*, no. 13, 579-603.

[1] Jfr. bladens egen præsentation af deres målgrupper for bladets annoncører, se note 2.

[2] For en detaljeret beskrivelse af bladens målgrupper se:

http://www.egmont-magasiner.dk/index.php?mod=annoncer&op=magazines_list og

<http://www.aller.dk/Annonce/Medier.aspx>



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

2.9. GENFØDT OG BLÅ: RELIGIØSITET BASERET PÅ JAMES CAMERON'S AVATAR

Abstract: Avatar-fans besøger Pandora i drømme. Viderekomne rejser via astralprojektion, tror på Eywa og hævder at være genfødte na'vier. Religion baseret på populærfiktion er en voksende trend i det alternative religiøse landskab.

Af **Markus Davidsen**, Ph.d.-stipendiat med et projekt om fiktionsbaserede religioner, Afdeling for Religionsvidenskab og Arabisk- og Islamstudier, Aarhus Universitet



En version af denne artikel har været trykt i Weekendavisen 5.-7. marts 2010 og bringes med tilladelse herfra.

Med en rekordomsætning på over to milliarder dollar og ni Oscar-nomineringer (herunder for bedste film) har James Cameron eftertrykkeligt sikret sit science fiction-eventyr *Avatar* en prominent plads i filmhistorien.

Filmen skylder sin bragende succes et paradoksalt samspil mellem natur og teknologi. På den ene side betages seerne af den frodige måne Pandora og dens indbyggere, na'vierne, en race af blå, tre meter høje ædle vilde, der lever i spirituel og økologisk harmoni med naturen – på en måde som vi mennesker engang formåede, men nu har mistet evnen til, forstås. På den anden side er det ultramoderne animations- og 3D-teknologi, der bringer na'vierne til live på lærredet.

Fascinationen af na'vierne og Pandora blandt *Avatar*-fans er massiv, hvilket et besøg på de store fansites *Avatar-forums*, *Learn Navi* og *Naviblue* hurtigt afslører. En fan på *Avatar-forums* skriver for eksempel: »Jeg ville opgive mit nuværende liv for at blive en na'vi.«^[1] Da det ikke rent fysisk kan lade sig gøre, forsøger fans på forskellige andre måder at bringe den elskede, fiktive verden tættere på dagligdagen. Tusindvis af fans har downloaded *Na'vi Pocket Guide* og



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

er i fuld gang med at lære at tale na'vi. Andre planlægger at leve som en na'vi-stamme – enten for altid eller bare for en sommer – og andre igen har oprettet Na'vi-bevægelsen (*Na'vi Movement*), som vil kæmpe for menneske- og miljørettigheder og redde verden gennem skovplantning, global fred og vegetarianisme.

Drømmerejser til Pandora

Andre fans eksperimenterer med at rejse til Pandora i ånden. Der findes forskellige teknikker. For det første kan man bare gå i seng og håbe på, at man drømmer om Pandora. Den virker for nogle. Således erklærer en fan fra *Learn Navi*: »Jeg har fundet den. Vejen til Pandora. Svaret er ikke at rejse med rumskib, men ved dit eget sinds kraft. Jeg kan tage dertil, næsten som jeg vil, hver gang jeg falder i søvn.«

Teknikken med bare at falde i søvn er nem, men har to ulemper, nemlig at man ikke kan styre, hvad man drømmer, og ofte ikke kan huske det igen, når man vågner. Derfor diskuterer fans livligt, hvordan man kan lære at drømme på en måde, så man er bevidst imens, og så man allerhelst også kan kontrollere drømmen. Blandt de mest anbefalede metoder til at fremkalde bevidste drømme om Pandora er intens fokusering på *Avatar* kombineret med auditiv selvhypnose. Drømmene postes eller blogges og inspirerer nye drømmere til at gå i gang.

Dette fokus på drømme som adgangsvej til Pandora er ingenlunde tilfældigt, men derimod baseret på *Avatar* selv. Det teknologiske og fortælle-mæssige clou i filmen er nemlig, at ny teknologi anno 2154 gør det muligt at gro en kunstig krop, en såkaldt avatar, baseret på menneske- og na'vi-DNA. Ved hjælp af særlige maskiner, kan man kobles til en avatar, så ens bevidsthed overføres til avataren, mens ens menneskekrop ligger i maskinen og drømmer. Na'vierne kalder disse avatarer for »drømmevandrere«, og på samme måde kan fans i drømme udforske Pandora, mens deres menneskekrop ligger og snorker. I parentes kan bemærkes at begrebet avatar oprindeligt stammer fra hinduismen, hvor det betegner guden Vishnus inkarnationer, bl.a. Rama og Krishna, som i øvrigt begge anses for at være blå. Dette åbenlyse lån har udløst både positive og negative hinduistiske reaktioner, og ført til spekulationer om, hvorvidt Jake Sully, hovedpersonen i *Avatar*, skal anses for den endnu ventede tiende avatar af Vishnu.

Blandt fans cirkulerer endvidere det rygte, at James Cameron selv fik ideen til *Avatar* i en drøm, og nogle tolker dette som en åbenbaring eller kanalisering fra en højere verden. En fan fra *Naviblue* overvejer: »Måske eksisterer Pandora virkelig. Drømmene om denne verden, som Cameron siger, at han havde, er måske visioner.« Andre mener, at Pandora vel findes på det astrale plan, men at det astrale Pandora først er blevet skabt efter filmpremieren af fankulturens energi og kærlighed til *Avatar*. Under alle omstændigheder mener mange fans, at der findes et virkeligt, metafysisk Pandora på det astrale plan, som man kan besøge gennem sjælerejse eller astralprojektion. I modsætning til drømme, som per definition foregår i den enkeltes sind og er private, hævder de astralrejsende, at det i princippet er muligt at rejse til det astrale Pandora sammen. Som en fan fra *Learn Navi* siger det: »Faktisk kan man invitere venner til at besøge én astralt, og man kan være fælles om den samme oplevelse, selvom man måske befinder sig i forskellige hjørner af verden.« Der er dog ingen beretninger i blogosfæren om, at sådanne kollektive Pandora-rejser er lykkedes.

Man kan spørge, om der her er tale om en religiøs praksis? Både drømmerejser og astralrejser omfattes af de rejsende selv som ren videnskab og ikke religion, fordi de ses som en virkelig



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

oplevelse. Ikke desto mindre giver det god mening fra et religionsvidenskabeligt synspunkt at betragte forestillingen om Pandoras eksistens på det astrale plan og de dertilhørende astralrejser (men ikke de almindelige drømme) som religiøse fænomener, fordi de tolker drømmeoplevelsen som et besøg i en virkelig, transcendent verden.

Genfødte na'vier og Eywa-dyrkere

De mere eller mindre metafysiske fortolkede drømmerejser udgør langt det mest omfangsrige *Avatar*-inspirerede religiøse fænomen. Men der findes også to andre.

Det ene er de såkaldte *Na'vi kin* (na'vi slægtninge), der »resonerer« så kraftigt med na'vierne, at de er blevet overbeviste om, at de selv er na'vier. En del af disse forstår sig alene som na'vier på et mentalt plan. Men andre hævder at være genfødte na'vier, det vil sige na'vi-sjæle, der ved et uheld er havnet i en menneskekrop og først efter at have set filmen, er kommet i tanker om, hvor deres virkelige hjem er. Ifølge Na'vi kins hjemmeside er alle medlemmer dog fælles om at være »na'vier, i sandhed, i vores hjerter og inderste«.

Den anden gruppe er *Avatar*-fans, som diskuterer, om det er acceptabelt at dyrke na'viernes guddom Eywa. Særligt nyhedninge, som er vandt til at tilbede Gudinden, og øko-spirituelle tilhængere af den såkaldte Gaia-hypotese om, at Jorden besidder en planetomspændende, guddommelig bevidsthed, kan genkende deres nuværende spiritualitet i Eywa. Blandt andet med henvisning til kaosmagi, som argumenterer for at alle guddomme, også notorisk opfundne guder, er lige legitime, har visse polyteistiske hedninge integreret Eywa i deres panteon, mens andre er gået fra Gudinde- eller Gaia-dyrkelse til Eywa-dyrkelse. En nyslået Eywa-tilbeder på *Learn Navi* erklærer: »Jeg har brugt Taproot teknik (en særlig meditationsteknik) til at skabe forbindelse til Eywa, og jeg må sige at jeg har fundet den sti, jeg vil leve efter fra nu af.« En anden fan foreslog på flere fora at grundlægge en ny religion: *The Way of Eywa* (Eywas vej). Det blev imidlertid for meget for moderatorerne, der slettede vedkommendes posts under henvisning til frygt for dårligt presse. De var bange for, at ingen ville røre fankulturen med »en tusind fod lang ildtang«, hvis den udviklede sig til en religion.

Jediisme og andre fiktionsbaserede religioner

Den frygt er formentlig overdrevet. Vi ved i hvert fald, at en religion baseret på *Star Wars* og begrebet om Kraften (The Force), nemlig den såkaldte jediisme, ganske succesfuldt har udviklet sig på baggrund af *Star Wars*-fankulturen, og uden at det har skadet sidstnævnte. *Washington Post* skrev 28. august 2009 at »Jedi« var den tiende mest almindelige religiøse selvidentifikation på Facebook (foran for eksempel »Bahai« og »Pagan«). Vi kender ikke de absolutte tal, men folketællingen i 2001 i Storbritannien, Canada, Australien og New Zealand giver et fingerpeg. Her erklærede i alt mere end 500.000 mennesker sig som jedi-riddere. En del, men formentlig kun en ganske lille del, af disse selvidentificerede jediister er organiseret i tros- og ritualfællesskaber, og enkelte grupper er godkendt som trossamfund i USA og Canada.

Jediismen er det klareste eksempel på en ny religion baseret på en bestemt populærkulturel tekst, men der kan nævnes mange eksempler på nye religioner, som er vokset ud af populærfiktionen. For eksempel eksploderede antallet af unge hekse efter TV-serien *Charmed*, og den såkaldte Otherkin-bevægelse, hvis medlemmer hævder at være elvere, vampyrer, drager og andre ikke-menneskelige væsner, er vokset ud af fanmiljøet omkring fantasylitteratur og rollespil. Church of Satan er blandt andre ting inspireret af H.P. Lovecrafts



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

horrornoveller om monsterguden Cthulhu, og Scientology er baseret på elementer af 1940ernes parapsykologiske science fiction.

En ny religion?

Religiøse forestillinger og praktikker baseret på *Avatar* er godt på vej til at føje sig til listen. Navnlig hvis *Avatar II* åbenbarer mere om Eywa og na'viernes religion, kan man sagtens forestille sig, at der ud af den eksisterende spirituelle grøde kan opstå egentlige religiøse bevægelser i stil med jediismen. Det skal blive spændende at følge udviklingen, især fordi internettet nu gør det muligt at følge udviklingen af en ny, fiktionsbaseret religion i detaljer.

Hvis du vil vide mere:

Clark, Lynn Schofield (2003): *From Angels to Aliens: Teens, the Media and Beliefs in the Supernatural*, Oxford: Oxford University Press.

Daidsen, Markus (udkommer 2010): "Fiktionsbaseret religion: Fra *Star Wars* til jediisme", *Religionsvidenskabeligt Tidsskrift* 55.

Partridge, Christopher (2004-2005): *The re-enchantment of the West: Alternative Spiritualities, Sacralization, Popular Culture and Occulture*, 2 bind, London & New York: T&T Clark International.

Possamai, Adam (2005): *Religion and Popular Culture. A Hyper-Real Testament*, i serien *Gods, Humans and Religions*, 7, Brussel: P. I. E. Peter Lang.

Possamai, Adam (ed., udkommer 2011): *Handbook on Hyper-real Religions*, i serien *Brill Handbooks on Contemporary Religion*, 3, Leiden & Boston: Brill.

Besøgte hjemmesider: avatar-forums.com, naviblue.com, learnnavi.org, navimovement.com og community.livejournal.com/tothehometree

[1] Alle citater er postet januar og februar 2010 og oversat fra engelsk af forfatteren.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

2.10. RELIGION, MIGRATION OG INTEGRATION

Abstract: Sammenhængen mellem religion og integration har de sidste år været genstand for debat. Artiklen kommer ind på begreber og sammenhænge relateret til området (migration, diaspora, assimilation, etnicitet, kultur) og ser på religionens mulige rolle som negativ eller positiv ressource i integrationssspørgsmål.

Af **Jørn Borup**, lektor, Afd. for Religionsvidenskab, Center for SamtidsReligion, Aarhus Universitet
jb@teo.au.dk



Mennesker vandrer, møder nye steder, forandrer sig. Når der er mange nok, kan man tale om folk og kultur, og ind i mellem også om religion. Sådan har det altid været, og derfor har religionsforskere kunnet kortlægge og analysere forskellige kulturer og religioner forskellige steder og til forskellige tider. Men der er også sket noget markant de sidste årtier. Tingene går hurtigere, mennesker bevæger sig længere, krydser helt andre spor, kommunikerer i et helt andet gear. Selv om der er paralleller til historien, er der også en pointe i at understrege forskelle. (Sen-)modernitet og globalisering har skabt nye rammer for mennesker, for kulturer og for religioner. Det kan vi også se herhjemme. Aldrig før har der været så megen diversitet og pluralisme. Danmark er til en vis grad blevet multi- kulturelt, -etnisk og -religiøst. Og det stiller nye krav til forståelse af kultur, etnicitet og religion.

Migration og diaspora

Migration betyder "bevægelse" eller "vandring", og betegner en given gruppe menneskers bevægelse fra ét sted til et andet. Nogle migrerer for at arbejde eller studere, andre flygter på grund af hjemlandets politiske forhold. Immigranter kalder man dem, der indvandrer udefra, som fx de tyrkiske "fremmedarbejdere" eller de vietnamesiske flygtninge. Fra afsendernationens perspektiv er disse derimod emigranter, "udvandrere", ligesom danskere, der emigrerer til USA eller den spanske sydkyst. Er man kun periodisk bosat i nye omgivelser, har man sjældent interesse i at gøre det nye sted til et rigtigt hjem. Sådan er det for mange studerende, sådan var det fra mange af fremmedarbejderne i 1970'erne, og selv om forholdene ikke altid er til det, drømmer mange flygtninge også om at vende hjem til familien og hjemlandet.



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Diaspora betyder, at en gruppe mennesker migrerer til et andet sted med idealet om senere at vende tilbage til oprindelseslandet. Ofte vil der bag en sådan migration ligge tvungen landflygtighed iværksat af magthavere eller udefrakommende, og ofte vil opholdet i den nye kontekst opfattes som midlertidig, hvor man lever "hjemme udenfor hjemmet". Begrebet kendes mest fra biblens fortælling om israelitternes fangenskab i Babylon. Men også i nyere tid har man brugt det om minoritets-grupper med stærk bevidsthed om egen etnisk identitet, der under fremmed himmelstrøg har idealer om tilbagevendelse til (idealiserede) "spirituelle hjemlande".

Kulturelle traditioner og ideologier bringer mening og fortælling til sådanne diaspora-identiteter. Mange flygtninge fra Vietnam, Sri Lanka og ex-Jugoslavien har følt sig som "midlertidigt bosættende", og specielt flere af de ældre generationer har stadig en drøm om at vende tilbage til deres "rigtige hjemland". Forventning eller håb om tilbagevenden kan være grunden til manglende evne eller lyst til at blive "rigtige danskere". Men ghettoer i parallelsamfund kan også være udtryk for selvvalgt identifikation med det spirituelle hjemland, som lever i hjertet hos mange immigranter. *Chinatown* og *Little India* findes i mange udgaver rundt omkring i verden, og boligområder som Gellerupparken, Vollsmose eller Mjølnerparken konstituerer for flere etniske enklaver fælles rum og rammer for at finde *sig selv* og leve sin *egen kultur*.

Diaspora-religion

Når man taler om arbejdsrelateret migration, er det oftest mænd, der migrerer. Men ofte følger familierne, og med dem opstår andre behov. Et familieliv kræver større omsorg og mere direkte relation til samfundet. Det lægger op til mere stabile fællesskaber og kan give en bredere base for identitet. Mange finder værdier og kilder til identitet i mødet med det nye sted, men finder også tilbage i oprindelseslandets kultur og religion, enten ved at opretholde *transnationale* relationer eller ved at flytte det fjerne til det lokale herhjemme. I en global verden er man kun et klik fra fjerne horisonter, og guderne har ikke brug for pas. Måske derfor er der behov for fokuspunkter til at finde sig selv. Kirken og templet, moskeen og synagogen er de steder, hvor man som immigrant kan komme og deltage aktivt i religionen. Det er også her, man kan komme for at få en smag af hjemlandet; sproget, maden, klæderne, omgangstonen, mentaliteten. Især højtiderne syder af hjemlandets kultur, og ritualerne i forbindelse med livets overgange er med til at markere traditionen for den enkelte og for gruppen. Til Buddhas fødselsdag fejrer buddhisterne deres religionsstifter, til ramadan fejrer muslimerne profetens åbenbaringer, til påske fejrer de kristne Jesu genopstandelse. Men alle fejrer samtidig deres kultur med ritualer og skikke, de husker eller får fortalt fra hjemlandet. Livet i diaspora forstås også gennem religion, og religion er med til at give diaspora-tilværelsen værdi. På den ene side kan man sige, at religion altså stadfæster immigrant-identiteten. På den anden side kan man se netop dyrkelsen af hjemlandets kultur og religion som udtryk for, at de andre har fundet sig et nyt, permanent hjem. I den forstand er de er med deres religion blevet *integreret*.

Integration

I mange år var assimilation det underforståede ideal, at de andre på et tidspunkt – om ikke andet, så i næste generation – aflagde sig bagagen fra oprindelseslandet. Mad og sprog, identitet og mentalitet, værdier og religion. USA blev grundlagt af grupper med forskellig geografisk, etnisk og kulturel baggrund. En klassisk amerikansk metafor for assimilation er derfor smeltediglen; en stor gryde med en masse forskellige ingredienser, der godt rørt



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

sammen bliver til en ensartet masse. Det viste sig ikke at være helt så simpelt, heller ikke i USA. Kan man aflægge sig sin kultur? Er der kun én grød i gryden, der repræsenterer hele folket, nationen, kulturen? Er det overhovedet ønskværdigt?

I dag taler mange hellere om integration. For integration siger noget om et møde mellem kulturer; at man som migrant både kan og skal integrere aspekter fra "gammelt" og "nyt", ligesom værtslandet også automatisk bevæger sig, når nye kommer dertil. Mens nogle begrænser integration til at omhandle sprog, arbejdsmarked og politik, inkluderer andre også en mere blød forståelse af *kulturel* integration. Især hvis idealet er pluralisme og multikulturalisme, skal der være plads til forskelligartede værdier og normer. Smeltediglen som symbol er derfor skiftet ud med fx salatskålen; man kan stadig se de enkelte ingredienser, men salaten nydes bedst i sin sammenhængende helhed. Nogle foretrækker lego-klodsen som metafor; den fælles plade er de grundregler og den fælles byggeplads, hvorpå man sammen kan sætte sine egne klodser i en kreativ proces. For især i moderne tid, behøver man ikke fastholde (kun) én identitet. Ligesom kultur er det nemlig noget, man hele tiden skaber i mødet med andre.

Religion og integration

Men hvor er så religionen henne? Religion er ikke altid så væsentlig en faktor for immigranter, som medierne gerne fortæller. Men for nogle betyder kulturel religion meget i integrationsprocessen. Som efterladenskaber fra immigranternes hjemkulturer, kan de andres religion i mødet med det moderne Vesten ses som en barriere for integration. Og ofte vil der være kløfter mellem grundlæggende værdier. Er det fx overhovedet muligt at koble et religiøst ideal om muslimsk sharia-lovgivning sammen med et moderne demokrati baseret på verdslig lovgivning? Eller hvad med krav om religiøse særrettigheder i skoler og på arbejdspladser, eller de fleste religioners udprægede kønsdiskrimination? Når kulturer og religioner er for langt fra hinanden, kan resultatet blive sammenstød, eller isolation i adskilte grupper. "Parallelle samfund", "ghetto-dannelse" eller marginalisering er sjældent godt for integrationen eller sammenhængskraften, uanset om religion er indblandet. Måske er det lettere med integration i et kristent land, hvis man selv er kristen? Eller til et sekulært land, hvis man ikke selv er religiøs?

Forskere har dog også peget på, at religion faktisk kan være en ressource til positiv integration. Begrebet "social kapital" betegner den ide, at netværk i sig selv er godt for et samfunds sammenhængskraft. Når man er fælles om nogle projekter – arbejde, leg, hygge – er det simpelthen god medicin mod isolation, konflikter og marginalisering. Religiøse fællesskaber *kan* være en sådan ressource. Man kan hjælpe hinanden til at bevare og dyrke den "oprindelige" tradition men også til at bygge bro til den omkringliggende kultur. At integrere sig med sin religion betyder ikke (nødvendigvis), at man opløser sin vante religion eller blander den med andre religioner. Religion kan være ét aspekt, man bibeholder i mødet med det fremmede som en type "hjemlandskultur", der ikke (nødvendigvis) står i modsætning til integration til værtslandets sprog, værdier og demokrati-ideal. Mange vietnamesere, tyrkere, iranere og indere hænger en del af deres identitet op på religionen, når de fejrer den i templerne, moskeerne og kirkerne. Mange af dem føler sig også som *rigtige* danske, *fordi* de har mulighed for at dyrke deres religion.

Religion, kultur og etnicitet



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Race var tidligere et mærkat til opdeling af mennesker. Den gang var det uproblematisk at identificere hudfarve med kultur og religion. I dag taler man hellere om etnicitet, og frem for biologi og ydre karaktertræk fokuserer man på sociale processer og tilegnet identitet. Vi ved nu også, at der ofte er *relationer*, men ikke *identitet* mellem etnicitet, kultur og religion. Man kan godt være etnisk dansker, men have forskellige kulturelle værdier eller religiøs overbevisning fra ens ligeså etnisk danske nabo. Man kan have forskellig etnicitet, men samme kulturelle idealer - ligesom de fleste etniske danskere går de fleste indvandrere fra Mellemøsten ind for demokrati og "grundlæggende værdier" (mens [undersøgelser](#) til gengæld har vist, at flere medlemmer af Dansk Folkeparti i forhold til disse accepterer dødsstraf, revselse af børn og sort arbejde). Man kan have samme etnicitet og forskellige kulturer - der er langt fra Vesterbros subkulturer til ældreklubber i Thy. Eller man kan tilhøre samme kultur og etniske gruppe, men have forskellig religion - blandt vietnameserne er der stor forskel på buddhisternes og katolikkernes moral og religiøse engagement.

I det hele taget er der store forskelle mellem etniske grupper i Danmark. Muslimer og katolikker er mere troende og praktiserende end buddhister og protestanter. Til gengæld kommer etnisk danske konvertit-buddhister og etniske immigrant-kristne oftere i gruppernes centre/kirker, end de etniske immigrant-buddhister og de etniske danske folkekirkemedlemmer. Etnicitet og religion synes simpelthen at have forskellig betydning. Tilsyneladende er der også forskel i graden af integration. Jøder og asiater er kendt over hele verden for at assimilere sig så godt, at de nogle gange helt mister fodfæstet i deres oprindelige kultur og religion. Herhjemme har undersøgelser vist, at arbejdsløsheden er større og tilslutning til [grundlæggende værdier](#) i Danmark mindre blandt muslimer end blandt tilhængere af andre religioner. I USA og Canada er det anderledes. Muslimerne er dér ganske velstillede, velintegrerede og veluddannede. De udgør et andet segment, end i Danmark. Men forholdene siger også noget om forskelle på værtsnationer. Man har der et mere positivt forhold til (også fremmed) religion, der af de fleste bliver set som en ressource, en art social kapital. Flere forskere har påpeget sammenhængen mellem religion, religiøsitet og værtskultur. Er man i forvejen religiøs, er det lettere at føle sig tilpas i en kultur med (helst samme) religion. Det er karakteristisk, at både medier og analyseinstitutter herhjemme fremlægger det som udtryk for bedre integration (læs: assimilation), at religion i forhold til tidligere tilsyneladende fylder mindre blandt immigranter.

Repræsentationer af religion

Relationen mellem religion og integration er dog ikke entydig. Andre undersøgelser herhjemme har vist, [at religion ikke er et problem på danske arbejdspladser](#). Idet hele taget er det ikke bare et spørgsmål om *dem*, men om relationen mellem dem og os, mellem migrationsproces, værtsland og oprindelseskultur. Oprindelsesland synes faktisk i integrationsøjemed herhjemme at betyde mere, end religion. Vietnamesere og iranere er mere i overensstemmelse med danske værdier, fordi de i bagagen har kulturelle idealer, der fra tiden før landenes systemskifter var mere "vestlige", end dem hos andre minoriteters oprindelseslande. Det siger også noget om italesættelse og repræsentation. Nogle religiøse autoriteter har en interesse i at repræsentere en form for sand religiøsitet, som siger mere om egne ambitioner end om majoritetens religiøse praksis og selvforståelse. Det er dem, der også er mest interessante for medierne at skrive om og for politikerne at tale om. De højtråbende brænder godt igennem i medierne, der selv er med til ikke bare at beskrive, men også iscenesætte religion. Omvendt kan det faktisk være en hæmsko for integrationen, når herboende asiater sjældent beskrives seriøst, og selv vedbliver med at gå alt for stille med dørene for at leve op til idealet om at være "mønsterimmigranter".



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Mange har en interesse i at gøre religion til en "ren", selvstændig kategori, en uforanderlig essens. Men for de fleste er religion ligesom kultur en del af den identitet, man især i en ny kontekst hele tiden må konstruere. Ritualer og institutioner er gode rammer til at dyrke og gentænke religiøs identitet og performance. Symboler er fysiske udtryk for leg med identitet. Nogle tager tørklædet på for at vise sin religiøse identitet, andre tager det af for ikke at underlægge sig religiøse autoriteters krav om renhed. Nogle kalder det kultur, ser det som tvang eller frihed. Andre står ved egen hybride identitet, og tager det af eller på i forskellige kontekster – som når tyrkiske piger tager det af, når de kommer til moderne Istanbul og på, når de kommer til de mere traditionelle familieidealere i Danmark.

Integration er aldrig en ensidig proces. De andres integration influerer også det danske samfund. Vi skal også som værtsnation og borgere kontinuerligt genopfinde os selv og egne værdier. Ligesom "tyrkiskhed" eller "vietnamesiskhed" er "danskhed" hele tiden til forhandling. Det samme gælder "kristendom", "buddhisme" og "islam". Religion er med i manges bagage, men også en kulturel legoklods, man kan bygge egen identitet med. Der er ingen grund til at tro, religion, kultur og etnicitet ikke også i fremtiden vil betyde noget, når immigranter kommer hertil og efterkommere skal finde sig selv. Derfor er det også fremover et vigtigt fokusområde for forskningen.

Hvis du vil vide mere:

Borup, Jørn *Religion, kultur og integration: Vietnameserne i Danmark* (til udgivelse 2010).

Cadge, Wendy and Elaine Howard Ecklund "Immigration and Religion" i *Annual Review of Sociology* 2007, 33: 359-379.

<http://arjournals.annualreviews.org/doi/pdf/10.1146/annurev.soc.33.040406.131707>

Kumar, Pratap (ed.) *Religious Pluralism in the Diaspora*. Brill 2006

Martikainen, Tuomas "Religion, Immigrants and Integration" i AMID Working Paper Series 2005, 43: 1-14. http://www.amid.dk/pub/papers/AMID_43-2005_Martikainen.pdf

McLoughlin, Sean. 'Migration, Diaspora and Transnationalism: Transformations of Religion and Culture in a Globalizing Age', in Hinnells, J.R. (eds) *The Routledge Companion to the Study of Religion*, London, Routledge, pp. 526-549, 2005.

Mortensen, Viggo "Betydningen af religion og religiøsitet for integrationsprocesserne" i AMID Working Paper Series 200, 222: 1-20 http://www.amid.dk/pub/papers/AMID_22-2002_Mortensen.pdf

Yang, Fenggang and Helen Rose Ebaugh "Religion and Ethnicity Among New Immigrants: The Impact of Majority/Minority Status in Home and Host Countries" i *Journal for the Scientific Study of Religion* 2001, 40 (3): 367-378. <http://www.blackwell-synergy.com/doi/abs/10.1111/0021-8294.00063>



3. REGISTER OVER TROSSAMFUND

REGISTER OVER GODKENDTE TROSSAMFUND SAMT DERES HJEMMESIDER

KRISTNE/KRISTENT INSPIREREDE

Tabel, 29-31

Kommentarer, 51-54

Baptistkirken, 32: www.Baptistkirken.dk

Bibel og Missionscentret, 32: www.angelfire.com/rnb/bibelmcc

Bornholmerkirken Evangelisk Luthersk Frimenighed, 32: www.bornholmerkirken.dk

City Kirke, Herning, 32: www.Josephnet.dk

Copenhagen Bethel Missionary Baptist Church, 32-33

Copenhagen Community Church (tidl. Amager Kristne Center), 33: www.ccchurch.dk

Dansk Teltmissions menighed, 33: <http://www.netkirken.dk/mg/>

Den Apostolske Kirke i Danmark, herunder bl.a. Åben Kirke, 33: www.akdonline.dk

Den Armensk Apostolske Kirke, 33

Den evangelisk-lutherske frikirke, 33-34: www.vivit.dk

Den evangeliske Frikirke, 34

Den katolske kirke i Danmark, 34: www.katolsk.dk

Den Koptisk-Ortodokse Kirke, 34-35: www.koptisk.dk

Den Kristne Forsamling (tidl. Kristnastova), 35: www.kristnastova.dk

Den kristne menighed i Danmark, 35-36: www.brunstad.org/dk/

Den makedonske ortodokse Kirke, 36

Den norske menighed ved Kong Haakon kirken i København, 36:

www.sjomannskirken.no

Den Nyapostolske Kirke i Danmark, 36: www.nak.org - www.dnak.dk

Den ortodokse russiske kirkes menighed i København, 36

Den rumænsk-ortodokse menighed i Danmark, 36

Den Russiske ortodokse Kirkes (Moskvapatriarkatet) menigheder. 36-37:

www.ortodoxy.dk

Den Serbisk Ortodokse Kirke i Danmark, 37

Den til St. Alban´s English Church i København hørende menighed, 37

Det Danske missionsforbund (Herunder bl.a.: Frikirken Betlehem, Frikirken i Aabenraa, Frikirken Salem, Grindsted Kirkecenter, Missionsforbundets Kirke, Missionskirken i Rønne, Strandvejskirken, Vesterkirken, Guds Menighed), **37**

Fonden Guds Verdensvide Kirke (Worldwide Church of God), 37-38:

www.gvks.org/dansk

Forklarelsens Kirke, 38

Forsamlingen Livdin, 38: www.livdin.fo



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Frelsens Hær, 38 www.frelsens-haer.dk

Frikirken Oasan, 39

Frikirken på Havnen, 39: www.frikirken.nu

Frimenigheden Kilden, 39: www.makechurch.dk

Greve Frikirke (tidl. Nazaræernes), 39: www.nazarene.dk

Græsted Frikirke, 39

Hillerød Frimenighed, 39: <http://www.frimenighed.dk/>

Holstebro frikirke / K.C midt vest, 39: www.Kcmidtvest.dk

International Christian Community, 39-40

International Harvest Christian Center, 40: <http://ihcc.dk/ihcc/index.php/int-harvest-christian-centre>

Inuunerup Nutaap Oqaluffia - Grønlands Frikirke (Herunder frikirkerne i: Nuuk, Maniitsoq, Sisimiut, Ilulisaat, Aasiaat og Kullorsuaq), **40:** www.Ino.gl

Jehovas Vidner, 40-41: <http://www.watchtower.org/d/index.html>

Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige (Mormoner), (herunder bl.a.: Københavns Stav, Odense 1. Menighed, Søborg Menighed, Aalborg Menighed), **41:** www.mormon.dk

Kristensamfundet i Danmark, 41: www.kristensamfundet.dk

Kristent Center, 42: www.kc-jyderup.net

Kristent Centrum, 42: www.kristencentrum.dk

Kristent Fællesskab i Nordsjælland, 42

Kristent Fællesskab, 42: www.kristendomf.dk

Kristus Kirken, 42-43: www.gospelhouse.dk

Københavns Bibeltrænings Center, 43: www.kbc.dk

København Vineyard Christian Fellowship, 43: <http://www.kbh-vineyard.dk/aars>

Københavnerkirken frimenighed, 43: www.Københavnerkirken.dk

Livets kilde, 43-44: www.livetskilde.dk

Luthersk Missionsforenings Frimenighed Emdrup (Nordvestkirken), 44: www.nordvestkirken.dk

Menigheden af Kristne I Danmark i Jesu navn, 44

Metodistkirken i Danmark, 44: www.metodistkirken.dk

Mission Danmark, 44-45: www.missiondanmark.dk

Nexø Frikirke, 45: www.skibetnexo.dk

Nordschleswigsche Gemeinde, 45: www.kirche.dk

Odder Frimenighed, 45-46

Pinsekirkerne i Danmark (herunder bl.a.: Bykirken, Odense Evangeliekirken (tidl. Evangelieforsamlingen), Frederiksberg C, Frederikshavn Kirkecenter, Frikirken i Multihuset, Haderslev, Kirken Connect, Hobro, Kirken i Kulturcentret, København NV, Netværkskirken, København N, Pinsekirken i Korsør, Pinsekirken i Randers, Pinsekirken i Roskilde, Impactchurch, Pinsekirken i København Ø, Kbh NV, Svendborg Menighedscenter, Viborg Internationale Pinsekirke), **46:** www.pinsekirkerne.dk

Reformerte menigheder, 46-47:

Den koreanske kirke i Danmark

Den reformerte menighed i Fredericia: www.reformert.dk

Fransk Reformert Kirke i København

Den tysk-reformerte menighed i København

Russisk ortodoks menighed (i Hobro), 47: www.Orthodoxy.dk

Skovlunde frikirke (tidligere Brønshøj Kristne Forsamling), 47:



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

www.skovlundefrikirke.dk

Svenska Gustafs församlingen i København, 47

Sydfyns Frimenighed (tidl. Taasinge Frimenighed), 47

Syvende-dags Adventistkirken, (herunder bl.a.: Adventkirken, Randers NV, Cafékirken, Frederiksberg C, Vejle fjordkirken, Daugård), **47-48**: www.Adventist.dk

Unionsformand: bjorn.ottesen@adventist.dk

The Brethren, 48

The International Church for Copenhagen, 48: www.internationalchurch.dk

Thorsted Frimenighed, 48

Troens Ord, 48-49: www.troensord.dk

Yeshuat Tsion, Den Messianske Synagoge i Danmark, 49: www.bibelmc.dk

Østens Assyriske Kirke i Danmark, 49

Aalborg menighedscenter, 49-50: www.amcnet.dk

ISLAMISKE/ISLAM-INSPIREREDE TROSSAMFUND

Tabel, 55-57

Kommentarer, 58-59

Ahlul Bait, 59-60

Det Albanske Trossamfund, 60

Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse (Diyanet), 60-61: www.diyagnetvakfi.dk/

Alaadin Moske, 61-62: <http://albertslund-tkf.tr.gg/>

Yunus Emre Moske, Taastrup, 62

Ishøj kulturhus/ Mevlana moske, 62-63: www.mevlanamoske.dk

Avedøre Moske, 63

Fatih Moske, 63

Islamisk Kulturcenter i Helsingør, 63-64

Farum Moske, 64

Orhan Gazi Moske, 64

Ayasofya Moske, 64

Ringsted Moske, 64-65

Slagelse Yeni Camii Dernegi, 65

Suleymaniye Moske, 65: <http://www.holbaekmoske.dk/>

Tyrkisk Kultur Moske/ Køge moske, 65-66

Næstved Moské, 66

Odense Selimiye Moske, 66-67: <http://www.selimiye.dk/> - <http://gurler.dk>

Bilal Habesi Moske, 67-68

Nyborg Moske, 68

Åbenrå Moske, 68: <http://aabenraacamii.com/>

Esbjerg Anatoliens Moske, 68

Fredericia Tyrkisk Moske, 68: <http://www.biz7000.dk/index.htm>

(Herning) Eyup Sultan Moske, 68-69: <http://www.eyupsultan.dk/>

Ikast Fatih Moske, 69-70

Brabrand Ulu Moske, 70

Århus Dansk-Tyrkisk Kulturforening, 71



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

(Hedehusene) Dansk indvandrer kulturforening, 71-72

Minhaj ul Quran International (bl.a. Amager, Odense), **72-73:** <http://www.minhaj.dk/>,

Amager Minhaj Youth Center:

<http://www.pakstop.com/minhaj/MYL/img/amager/amagerakt.htm>

Islamic Center Jaffariya, 73-74

Islamic Cultural Center, 74

Islams Ahmadiyya Djama'at/ Nusrat Djahan Moskeen, 74: <http://www.alislam.dk/>

Islamisk Kulturcenter, Amager, 74

Islamisk Trossamfund, 74

Moskeforeningen i København, 75

Muslim Cultur Institute, Islamisk moske, 75

Muslim Cultural Institute, 75-76

Pakistansk Islamic Welfare Society, 76

Shiamuslimsk Trossamfund, 76

Århus Islamiske Trossamfund, 77

BUDDHISTISKE TROSSAMFUND

Tabel / samlede tal, 78-79

Kommentarer, 85-87

Karma Kadjy Skolen (2 centre, 7 grupper), **79-81:** www.buddha.dk

Karmapa-Trust - Sangye Tashi Ling, 81: <http://www.sangyetashiling.dk/>

Phendeling – Center for Tibetansk Buddhisme, 81-82: <http://phendeling.dk/>

Center for Visdom og Medfølelse, 82: www.fpmt.dk

Den Vietnamesiske Buddhistiske Kulturelle Forening, Chua Lieu Quan , 82-83:

www.chualieuquan.dk

Den Vietnamesiske Buddhistiske Kulturforening i Århus, Quan Huong Tempel, 83:

www.quanghuongtu.dk

Watpa Copenhagen(Sunnataram Copenhagen), 84: www.watpa.dk

Wat Thai Danmark, 84-85: <http://www.watthai.dk/>

HINDUISTISKE/HINDUISTISK INSPIREREDE TROSSAMFUND

Tal, 88-90

Kommentarer, 91-92

Sikh Foundation, Denmark, 88

Sathya Sai Baba, 88

Krishnabevægelsen/Iskcon (Hare Krishna), 88-89: www.harekrishna.dk



DET TEOLOGISKE FAKULTET

AARHUS UNIVERSITET

Brahma Kumaris Åndelige verdensuniversitet (2 centre), 89:

<http://www.brahmakumaris.dk/>

Siri Guru Singh Sabha, 90: <http://www.sikh.dk>. (Orienterende artikel:

<http://www.kristeligt-dagblad.dk/artikel/277094:Kirke---tro--Sikh-opgoer-om-menighedshus>)

Danmark Hindu Kultur Aktivitetscenter, 90

Bharatiya Mandir, 90

Brande Hindu menighed, 90

JØDISKE TROSSAMFUND

Kommenterede tal, 93-95

Det Mosaiske Trossamfund, 93-94: <http://www.mosaiske.dk/>

Shir Hatzefon, 94: <http://www.shirhatzafon.dk>

Machsike Hadas, 95

ØVRIGE TROSSAMFUND

Kommenterede tal, 96-102

Baha'i samfundet, 96-97: www.bahai.dk

Den Mandæiske Manda i Danmark, 96-97

Alevi forbundet i Danmark (7 centre), 97-98: <http://www.alevi.dk/>

Forn Sidr, 98-102: Århus Blótlaug: www.aarhus-blotlaug.dk, **Haruds Blótkreds: (Midt- og Vestjylland), Friðland: (Midt- og østjylland):** www.fridland.dk,

E-post: fridland@fornsidr.dk, **Solbjerg Blótlaug: (København og omegn):** <http://solbjerg-blotlaug.dk>, **Uias Blótlaug: (Fyn):** <http://www.uias-blotlaug.dk>, **Idun Blótlaug: (Vest- og**

Sydsjælland & Øerne med Næstved som samlingspunkt.): www.idun-blotlaug.dk, **Skinfaxe Blótlaug: (Midt- og Vestjylland):** www.skinfaxe.org, **REID (København &**

Roskilde omegn), Blotgruppe Kimbreland, Odins Ring (dækker hele Danmark):

www.odinsring.dk